

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Praha 2018

Matěj Valošek

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav Dálného východu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Matěj Valošek

**Budování fikčního světa pomocí analýzy
kolokability a valence klíčových slov
Korejská válka očima českých ideologických textů 50. let
20. století**

**Keyword valence and collocability in construction of fictional world
Korean war through Czech ideological texts of 1950s**

Praha 2018
PhD.

vedoucí práce: doc. PhDr. Miriam Löwensteinová,

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucí bakalářské práce doc. PhDr. Miriam Löwensteinové, PhD. za její rady, připomínky, podněty a doporučení, jež vedly k cizelování této práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, že jsem řádně citoval všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne.....

Podpis.....

Abstrakt

Tématem práce je obraz války v Koreji rekonstruovaný na základě reprezentativního knižního a periodického materiálu 50. let 20. století s předpokladem, že se jedná o vysoce ideologické texty. Předmětem analýzy bude způsob argumentace a samotná výstavba argumentu z hlediska jazyka, pomocí rozboru frází, ve kterých se vyskytují klíčová slova. Stěžejní budou jak rozbor postavení klíčového slova při návaznosti na konkrétní sémantické pozice, tak v případě dynamických či statických verb arbitrární i obligatorní pozice a jejich sémantické hodnoty (tedy na jaké pozici se vyskytují klíčová slova, z jakého okruhu slov jsou modifikovány základní významy rozvíjených slov a slovních spojení).

Nastavení práce by mělo zobrazit spojitosti, návaznosti a intertextualitu. Na tomto základě se dále pokusíme o rekonstrukci celkového obrazu války ve smyslu deskripce budovaného fikčního světa v literární teorii, a to hledáním klíčových slov, jejich zasazení a pozice v konstruktu fikčního světa, jejich funkce i valence, kontextu a hierarchizace, přičemž klíčové slovo bude pojímat jako entitu formující zobrazený svět z naratologicky vyhocené pozice hybatele děje (či naopak proživatele).

Klíčová slova

Klíčové slovo, fikční svět, kolokace, kolokabilita, valence, 50. léta, propaganda, agrese.

Abstract

The following thesis is a linguistically oriented study of propagandistic language. In my conception „Korean war“ is a systém of means of expressions, a system of signs. The main intent of my research is to refigure the Korean war image given by ideologically tinged literary production that depicted Korean war by linguistics methods esp. by searching the common and dynamic semantic motives and normatives. The main topic in presented thesis is the question of nature of productive models and patterns in creating fictional manifestation of this war.

Key words

Korean war, propaganda language, collocation, collocability, valence, 50s, propaganda, aggression.

Obsah

1	ÚVOD	8
2	VYMEZENÍ POJMŮ	9
3	ZDROJOVÉ TEXTY	10
4	METODA	13
5	KATEGORIE ČINITELE, PROŽIVATELE A JEJICH PROSTŘEDKŮ	14
5.1	strana agresora	19
5.1.1	prostředek/rezultát agresora	28
5.2	strana obránce	30
5.3	strana oběti	33
5.3.1	statická oběť	33
5.3.2	dynamická oběť	36
6	VALENCE KLÍČOVÝCH SLOV/KOLOKACE	36
6.1	základní vyjádření agresora a agrese v kolokacích	38
6.2	Rovina plán – snaha – pokus	40
6.3	kolokace	41
6.3.1	kolokace zprava	41
6.3.2	kolokace zleva	45
6.3.3	pravolevá kolokace	47
7	SYNTAKTICKÁ VALENCE	48
7.1	modifikace větou vedlejší	48
7.2	verbální fráze	49
7.2.1	akt agrese v syntaktické valenci	49
7.2.2	implikování slabosti agresora a reakce „tábora míru“	52
7.2.3	Charakter aspektu „americký“	53
8	ČASOPROSTOR/PARAMETRY FIKČNÍHO SVĚTA	57
8.1	prostor	57
8.2	čas	62
8.3	parametry fikčního světa	66
8.3.1	relace dějinná	66
8.3.2	relace politická	67
8.3.3	relace záměru/odhalení	68
8.3.4	projev slabosti	70
8.3.5	bestialita a agrese	72
9	ZÁVĚRY A SHRNU TÍ	76
10	LITERATURA	78

10.1	Literatura	78
10.2	Prameny – monografie	81
10.3	Prameny – periodika.....	82

1 ÚVOD

Ve veřejném prostoru dnešní doby se aktivně operuje s výrazem propaganda. Různé informační zdroje, novináři, politikové a společenské instituce jsou pod neustálou kritikou ze stran svých názorových oponentů, přičemž v rámci této kritiky mnohdy dochází ke zmiňování pojmu propaganda. Různé názorové směry se navzájem obviňují z propagandistických tendencí a jsou znevažovány a znehodnověňovány tradiční informační zdroje, jako například svobodný tisk či veřejnoprávní média.

V tomto společenském klimatu pokládáme za vhodné a žádoucí, pokusit se zpracovat téma bytostně – jak předpokládáme odvozeně od našeho předporozumění tématu – propagandistické. Zaměřili jsme se tedy na problematiku studenoválečnou, konkrétně na období první poloviny 50. let, kdy se schylovalo k prvnímu velkému názorovému a posléze i vojenskému tření, jež záhy vykrytalizovalo v korejský válečný konflikt.

V tomto období byl svět výrazně polarizován. Očekáváme ostatně, že především díky zařazení československého státu do zemí Východního bloku, naskytne se nám příležitost nazřít propagandu *par excellence*. S tímto očekáváním si však neklademe za cíl komparovat promluvy našich zdrojových textů s autoritativními, vědeckými a populárně naučnými publikacemi posledních let, publikovaných zejména po rozpadu Sovětského svazu a celkovém politickém uvolnění. Cílem této práce je naopak popsat způsob budování fikčního světa v rámci umně komponovaného kýženého obrazu korejské války a toho, co jí předcházelo. Aspirujeme pouze na analýzu a deskripci množiny dobových textů, práci s nimi a znovuutváření celkového obrazu korejské války (jejich participantů a ideologie) na půdorysu těchto textů.

V této souvislosti se postupně zaměříme na sémantické kategorie agresora, obránce a oběti, aktu agrese a jeho prostředků, budeme si definovat modifikátory a konkrétní charakter aspektů, rozvíjejících pojem americký/Amerika/USA/Spojené státy, na základě explicitních výroků z textu a v neposlední řadě se podíváme na kontext dění, historické analogie a problematiku časoprostoru.

2 VYMEZENÍ POJMŮ

Předmětem zájmu je nám *klíčové slovo*, jež si definujeme jako konstituční prvek výstavby fikčního světa. Tato klíčová slova nám budou pilíři, jež budou podpírat rekonstruovaný fikční svět. Svět zobrazovaný totiž nebudeme považovat za svět reálný, avšak za *svět fikční*. To nám umožní nahlížet a analyzovat intertextualitu, témata a prvky podílející se na charakteru popisovaného, jinými slovy se v rámci této rekonstrukce celkového obrazu války ve smyslu *deskripce budovaného fikčního světa* v literární teorii pokusíme najít zákonitosti a pravidla tohoto zobrazovaného světa.

Klíčové slovo nebudeme analyzovat odděleně od zobrazovaného světa, budeme hledat jeho zasazení a pozici v konstrukt, jeho funkci i valenci, kontext i hierarchizaci, přičemž klíčové slovo pojmáme též jako entitu formující tento fikční svět zejména z naratologicky vyhocené pozice hybatele děje či proživatele.

Toto klíčové slovo pojmáme v kontextu způsobů argumentace a samotné výstavby argumentu z hlediska jazyka, pomocí jazykového rozboru frází, ve kterých se toto klíčové slovo vyskytuje. Tímto zčásti jazykovým, zčásti sémanticko-literárně interpretačním rozbohem akcentujícím jak funkce, tak i pragmatiku řečeného, budeme rozebírat postavení klíčového slova při návaznosti na konkrétní sémantické pozice, tak v případě dynamických či statických verb arbitrární i obligatorní pozice a jejich sémantické hodnoty.

Pozicí klíčového slova míníme vazebný charakter, okruh modifikátorů základního významu rozvíjených slov a slovních spojení. Od jednotlivých rozborů jednoduché valence se přesuneme k verbálním frázím, jež nám jsou vyšší jednotkou. Při vykročení od slovních spojení k vyššímu textovému útvaru nám bude asistovat též analýza zabývající se vazbami v rámci celých větných celků.

Propagandou pak míníme vyhocenou formativnost a agitační charakter, jež ovšem není pouhým nahodilým jevem, ale přes rozpoznané textové průniky se jedná o absolutní jednotu charakterizace, hierarchizace a kategorizace, jednotný způsob argumentace a užití stejných (či lehce parafrázovaných a modifikovaných) slovních spojení.

3 ZDROJOVÉ TEXTY

Pozadí našeho výběru textů bylo prosté: hodlali jsme se zaměřit na texty formující. Za texty formující považujeme texty a priori s autoritou *deklamující*. Autoritativnost je dána jak charakterem tiskoviny, tak parametrem přispěvatele. Těmto předpokladům odpovídají publikace určené dětem, sbírky odborných článků, oficiální periodika komunistické strany či média svou masovostí zasahující většinovou společnost a ovlivňující veřejné mínění.

Rozličnost textového inputu je záměrná, dává možnost nahlédnout možnou diverzitu, na jejímž základě budeme schopni generalizovat obecnější tendence. V rámci rozebíraných textů se tak vedle sebe objevují básně, umělecké prozaické texty, reportáže, záznamy z konferencí, odborné články, populárně naučné články, glosy, studie a v neposlední řadě i příspěvky samotných čtenářů do periodik.

Pro výběr textů jsme si stanovili požadavky:

- 1) Texty musí být vydané v rozmezí let 1950 – 1955
- 2) texty musí být autoritativní a formující (jak již bylo předestřeno výše)
- 3) texty by měly tematizovat korejskou válku, potažmo její participanty.

Příprava práce probíhala následovně: při návštěvách Národní knihovny ČR jsme měli přístup k digitální knihovně Kramerius NK ČR, v jejíž databázi jsme vyhledávali paradigma substantiva Korea a paradigma adjektiva korejský, včetně možných variantních tvarů.¹

V případě substantiva jsme zadávali hesla: korea, korej, koreje, koreji, koreou, koreu, koreo, korei. Četnost výskytů těchto výrazů byla následovná:

Korea	10824 záznamů
korej	4860 záznamů
koreje	11991 záznamů
koreji	16153 záznamů
koreou	1997 záznamů
koreu	4277 záznamů

¹ Očekávali jsme, že pokud bude v textu určující výraz korejský, bude text tematicky zaměřen tímto směrem. Každou nalezenou textovou jednotku jsme museli zvláště prověřit, nakolik byl tento předpoklad relevantní. Během kumulace textů se ukázalo, že tento přístup je využitelný, jelikož nám umožnil dopátrat se i textů, které v titulu či perexu explicitně neanticipují tematičnost Koreje a užívají korejskou tematiku jako argument v širším slova smyslu.

koreo	697 záznamů
korei	1651 záznamů

Vyhledávání v případě adjektiv se zprvu zdálo neuskutečnitelným, právě kvůli mnohačetnosti tvarů zmnožených díky formě maskulina, feminina, neutra a množných čísel pro každý z rodů. Nicméně na základě analýzy paradigmát a díky homonymii rozličných tvarů zbyly k vyhledávání tyto jednotky:

- a) pro případ maskulina: korejský, korejského, korejskému, korejském, korejským,
- b) pro případ feminina: korejská, korejské, korejskou,
- c) pro případ neutra: žádný výraz,
- d) pro případ plurálu: korejští, korejských, korejskými.

Tabulka s četností adjektivních tvarů

korejský	4171
korejského	5713
korejskému	2321
korejském	1329
korejským	1540
korejská	4307
korejské	13591
korejskou	2270
korejští	1362
korejských	3751
korejskými	528

Po omezení výstupů vyhledávání v období mezi lety 1950–1955 se množství záznamů zredukovalo. Nicméně bylo nutné u každé vyhledávané jednotky zadávat rok vydání zvlášť, jelikož vyhledávací nástroje neumožnily vyhledávat „v rozmezí let“,² jen příslušný rok. Na

² Katalog a archiv periodických i neperiodických publikací Kramerius ovšem obsahuje dva nepropojené systémy, Kramerius 3 a Kramerius 5. oba dva systémy procházely v průběhu práce změnami, a ač Kramerius 3 ve vyhledávacích nástrojích disponuje možností vyhledávat v časově určeném úseku, prakticky však po zadání časového horizontu se ve výsledcích nachází naprosto neorganizovaná změť periodického tisku z různých období.

základě očekávaného výskytu konkrétních článků napříč všemi vyhledáváními, jsem si stanovil přibližný limit 100 výskytů v očekávání, že počet článků bude přibližně korelovat nebo bude minimálně roven tomuto číslu. Nestalo z prostého důvodu: v několika případech bylo množství článků na jedné straně vyšší a v opačných případech byl jeden článek rozdělen na několik částí v rámci několika stran.

Prvotním úmyslem bylo texty podrobit mechanické analýze klíčových slov, avšak výsledek nebyl uspokojivý. Zcela očekávaně byly mezi nejfrekventovanějšími klíčovými slovy výrazy *Korea, jižní, lid, Amerika, agrese*. Tento výsledek byl zároveň uspokojivým i neuspokojivým. Předpokládal jsem, že v textech zaobírajících se korejským konfliktem bude frekvence slov *korejský, jižní, americký* apod. vysoký právě kvůli parametrům tematizované látky, tedy korejské válce (s přihlédnutím na její participanty a prostorové určení). Z druhé strany bylo pro práci významné, že po odfiltrování obecně určujících slov bylo nejfrekventovanějším výrazem slovo *agrese*, potažmo *agresor*. Nicméně mechanická analýza klíčových slov prostřednictvím analytických nástrojů Českého národního korpusu nezohledňovala případy, kdy bylo slovo *agrese* v rámci rozvité větné konstrukce a v navazujících textových útvarech, např. odstavcích, strofách, ve formě nevyjádřené, eliptické.

Pouhé omezení se na lexém *agresor* by bylo chybným, mechanickým rozhodnutím. Jelikož bylo pro sémantickou roli *agresora* užíváno v textech na základě prostých pravidel stylistiky (snaha o neopakování téhož výrazu vícekrát, než by bylo nutné, a od toho odvislé užívání četných synonymických výrazů ozvláštňujících jinak monotónní text) vícero výrazů. Pracovalo se jak s variantními, metaforickými, tak metonymickými vyjádřeními.³

³ Bude zkonkrétněno dále.

4 METODA

Zkoumaný textový materiál pojmáme coby ucelený a v rámci této ucelenosti se snažíme hledat zákonitosti. Pokud bychom k němu nepřistupovali s předjímanou tezí ucelenosti, nemělo by pak smysl hledat zákonitosti v nahodilostech. Tímto přístupem se snažíme potvrdit či naopak vyvrátit tezi intertextovosti jakožto jedné ze stěžejních vlastností textů.⁴ Předpokládáme, že míra intertextovosti (či naopak negace intertextovosti) nám bude vodítkem při relevantním zobecnění zákonitostí a vnitřních mechanismů fikčního světa.

V práci využijeme několik přístupů, adekvátních pro konkrétní části práce a celkovému nahlížení na problematiku. Nejprve užitíme *korpusového přístupu*, zejména pro mechanické uchopení textových jednotek a jejich seřazení dle frekvence. Výsledkem této činnosti bude výstup v podobě seznamu klíčových slov.

Sémanticko-lexikální přístup nám umožní nalezení význačných rolí a celkovou kategorizaci aktantů. Zároveň nám bude nápomocen hlubší analýze intertextovosti a charakteru vazeb, ve kterých se klíčová slova nacházejí a v rámci kterých jsou součiniteli celkového obrazu války ve smyslu budování fikčního světa (zde textového).

Literárně-teoretický přístup především využijeme při analýze funkce a koexistence z rozboru klíčových slov definovaných sémantických kategorií dějových participantů, v pozdějších fázích pojímaných jako literární postavy, jejichž charakter interakce, a tedy vazebnosti a relací považujeme za další nezbytný výstavbový prvek konstruktů fikčního světa.

Ve výčtu metod a přístupů musíme též uvést pragmalingvistický přístup (v rámci něhož budeme schopni číst mezi řádky a lépe analyzovat promluvy) a strukturalistický přístup, jehož pomocí budeme zprvu dekonstruovat jednotlivé promluvy a posléze konstruovat celkový obraz fikčního světa. Pomocí posledního přístupu se zaměříme na charakter znakovosti výrazů, budeme rozebírat díla ve spojitosti s jevem literárního artefaktu a budeme brát v potaz sociální rozměr jazyka, potažmo děl.

⁴ Vysokou míru intertextovosti předpokládáme v mezích daných předporozuměním tématu. Následný rozbor a analýza nám ukáže, zdali je intertextovost stěžejním a určujícím konstrukčním prvkem propagandistických textů či zda je pouhým nijak neexcitovaným aspektem zcela se svým akcentem nelišícím od ostatních nepropagandistických textů.

5 KATEGORIE ČINITELE, PROŽIVATELE A JEJICH PROSTŘEDKŮ

Specifickým rysem, který determinuje podobu fikčního světa, je jeho ukotvenost v dynamické fázi lidských dějin, ve fázi válečné.⁵ Tato skutečnost dává vyniknout zejména dichotomii dvou zcela protikladných sil⁶ zde manifestovaných rolemi „obránce“ kontra „agresor“. Binární opozice jsou tematizovány zcela přirozeně z hlediska pouze jedné ze stran,⁷ čímž vynikne zejména aspekt agitačně-evaluační.⁸ Tento rámec je důležitý pro pochopení vyhocenosti literární produkce – není zde prostoru pro nestrannost. Vše se stává agitačním prostředkem a texty samy o sobě nesou silný časový charakter a notný prvek vyhocené angažovanosti.⁹ Časovost je v našem konstruktu pojímána coby požadavek doby a jedním z motorů propagandy. Ovšem, pokud bychom chtěli na vše nazírat pouze skrze naznačený vzor „obránce kontra

⁵ V textech je nám absolutní dikcí předkládáno, že svobodný svět byl odpradáвна, vynecháme-li konstruované teorie o ideálním dávnověku, ve válce s entitami hlásajícími politiku nadřazenosti, vyžívající se v touze ovládat slabší. Z tohoto pohledu je vedení války pouze manifestací a vyhocením tohoto boje.

⁶ *Porozumět dvacátému století*, s. 159: „V éře ideologií byla rozpolcenost fenoménem, který byl společný pro celý svět. Konflikty – ať již byly živěny seberoizmanitějšími prameny a vyvěraly z tradic uložených jakkoli hluboko – se přetavily v protiklad ideologií a hodnot. Toto přetavení nebylo pouhým povrchním zdáním; ideologický protiklad se stal skutečností. Jediným protikladem se stal již proto, že konflikt hodnot a ideologií je myslitelný pouze jako univerzální protiklad. Jako takový se nedat ani prostorově ani věcně ohraničit a stal se tudíž nutně konfliktem globálním.“

⁷ *Kacířské eseje*, s. 116: „Tomu, kdo zde chce, kdo udržuje svou vůli neporušenou, bez koroze, je přímo vnucován stav války, diktatura vnější a vnitřní, tajná diplomacie, prolhaná a cynická propaganda.“

⁸ Angažovanost pojímá *Slovník literární teorie* coby „termín zvláště frekventovaný v přelomových společenskopolitických situacích, kdy valná část kulturní, umělecké i literární fronty je dezorientována, vyčkává, nechce se občansky „zaplést;“ tehdy se lidé diferencují na ty, kdo se angažují, a na ty, kteří dočasně zůstávají stranou, v pasivitě, aby vyčkali, na čí stranu se přikloní vítězství. Dříve nebo později se i oni angažují na té či oné straně občanské fronty,“ s. 21. Z výše uvedeného vyplývá, že angažovanost je brána coby nezbytný aspekt společenského života, a boj o formování angažovaného občana je boj celosvětového rozsahu a zcela zásadní váhy – jelikož „dříve či později“ každý se postaví na tu „tu či onu“ stranu barikády. Tedy, s básnickou licencí se dá říci, že noviny jakožto jedno z formujících médií je aktivním účastníkem „hony na duše“, jelikož v rámci jejich ideového pojímání světa, pokud daného občana nezískají na svou stranu oni, získají ho druzí.

⁹ Vyhocenou angažovanost spatřujeme především v zacílení na čtenáře ve smyslu předpochopení-preevaluace, částečně projevované již v titulech článků, např.: *Budovat vlast a zajistit mír úkolem nás všech*, *Nic nás neodvrátí od našeho cíle*, *Kdo nás bude následovat?*, *Také v našem kraji vyjdeme všichni na pochod míru*, *Celý svět proti americké agresí v Koreji*, *Všechny mírumilovné národy na straně korejského lidu*. Názvy pracují zcela pragmaticky a funkčně s dělením na MY (tábor míru) a ONI (agrese), načež je úkolem čtenáře ztotožnit se na základě textu s konkrétní stranou. Není zde většinou referováno v intencích přidání se k nějaké straně konfliktu, jelikož je konflikt pojímán coby jednostranný konflikt agresora vůči světu, viz tituly jako *Pracující celého světa žádají – ruce pryč od Koreje*, *Pracující lid celého světa rozhodněji čelí imperialistické útočnosti*, *Široké lidové masy celého světa žádají mír a mírové urovnání korejské otázky*.

Druhým prostředkem, zdánlivě v opozici k předešlému, je uchopování světa jakožto jedno velké bojiště, bojiště války o mír, viz již pouhé tituly: *Šlechetné ideje boje za mír stále hlouběji pronikají do všech zemí světa*, *Výzva byra Světové rady míru k zesílení boje za světový mír*, *Lid si musí mír vybojovat* apod. Ať již to zní sebeabsurdněji, jedná se o časté sepětí těchto dvou slov. O mír se musí bojovat a bojuje se o něj po celém světě, výhradně proti agresorům stojících v nepočtených řadách. O tomto nepoměru sil budeme dále hovořit v následujících částech naší práce.

agresor“, unikla by nám třetí kategorie – kategorie oběti. Zejména v relaci „agresor – oběť“ se jedná o jeden ze stěžejních vztahů tematizovaný v nesčetných textech.

Fikční válečný svět lze tedy rozparcelovat pomocí naznačených rolí takto:

- a) **Strana/kategorie agresora, potažmo nepřítele**
- b) **strana/kategorie obránce, potažmo hrdiny**
- c) **strana/kategorie oběti.**

Toto rozčlenění odráží dvě základní sémantické kategorie: kategorii **činitele a proživatele**. Do množiny činitelů zahrnujeme stranu obránce a agresora, kdežto v množině proživatele budeme tematizovat zcela výhradně stranu oběti.

Oblast obránce možno pojmut v její maximální šíři, tedy značně extensivně. Směrodatný nám bude jak synchronický, tak diachronický pohled vztažený na konkrétní roli a její realizaci, respektive realizace. Z hlediska synchronie konstruujeme následující schéma podtypů:

1. **Obránce – přímý účastník bojů** (akcentace principu dynamismu)
2. **obránce – sympatizant** (akcent nezúčastněného, dříve nestranného, aktuálně však v textech oslovovaného)
3. **obránce – duchovní otec**
4. **obránce generující se z oběti.**

Diachronickým nazíráním na problematiku obránce pak můžeme hovořit o následujících podkategoriích:

1. **Obránce – vzor** (často se jedná o postavu z předchozí generace)
2. **obránce – duchovní otec** (na čase nezávislá entita, jelikož je ji možno spatřovat v minulosti, ačkoli může být též účastník boje v rámci času „tady a teď“)
3. **obránce – přímý účastník**
4. **budoucí obránce** (potenciální).

Poslední podtyp je dán především formujícím aspektem jakéhokoli vyhoceného a politicky zabarveného čili angažovaného textu. Jelikož *raison d'être* představených textů tkví především ve snaze formovat budoucí generace bojujících, proto konstruujeme poslední podtyp **budoucího obránce**. Formující aspekt si s sebou nese všudypřítomnou a nijak nezpochybnovanou příčinnost a zcela logické – v zásadě od explicitního vyjádření po latentní kontextovou přítomnost v textech – zacílení na budoucnost. Ačkoli texty pracují s aktuálním děním, jejich rezultat je spatřován především v dopadu na budoucí generace, což je zcela

v souhlasnosti s dříve zmíněnou vlastností textů – s jejich formativností. Tedy, na příkladu *obráců – vzorů, obráců – duchovních otců a obráců – přímých účastníků*, jsou deskribovány charakteristiky náležitého obránce a tím je dán edukativní charakter takto nastíněné dynamiky *Formativnost textu* je naprosto odvislá od charakteru rozebírané materie textů, přičemž charakter materie textů byl dán zprvu skutečnostmi mimotextovými a rámeček všední *kulturní encyklopedie* průměrného čtenáře překračující.¹⁰ Nelze zcela opominout tohoto prvotního hybatele, jelikož charakter poptávky po tematizování a specifickém uchopení válečné látky byl zcela odvislý od sociopolitického klima své doby. Text již neměl pouze *funkci* výlučně *poznávací*,¹¹ nýbrž zcela vědomě pracoval s *funkcí výchovnou*. Slovník literární teorie¹² hovoří v souvislosti s výchovným působením literatury (tedy funkcí formativní) o tom, že „*spočívá ve schopnosti změnit jednání, postoje, hodnotový systém a popř. i světový názor čtenáře. Realizuje se zásadně ve dvou rovinách. Jednak formou speciálního příkladu, který je v literárním díle tematizován buď jako kladný nebo záporný hrdina, projevující se v konkrétních dějových peripetiích, nebo v lyrice zdůrazněním apelativních složek (lyrika osobního vyznání, agitka). [...] Výchovné působení je tedy dáno střetáním hodnotových norem konstituovaných v díle a hodnotových norem daného společenství, k němuž patří i vnímatel. Ve druhém širším smyslu však výchovné působení literatury vyplývá již z faktu, že každé umělecké dílo, i v případech, kdy explicitní výchovné prvky neobsahuje (např. popisná lyrika), je samo kulturní hodnotou a stupňuje nebo např. narušuje kulturu čtenářova vnímání skutečnosti a uvažování o ní.*“¹³

Střet dvou hodnotových norem, jejich kolize, jednosměrné ovlivňování, cílená dynamika a účel dotváří podobu celkového diskurzu. Můžeme však při domyšlení a uplatnění této teorie na naše texty hovořit též o třetím, kvazismyslu výchovné literatury. Nelze již hovořit pouze o kolizi

¹⁰ Tehdejší povědomí o Dálném Východě bylo velmi limitované, neřkuli takřka nulové. Proto neočekávám, že by znalosti všedního čtenáře nějakým způsobem bytější překračovaly průměrné povědomí, reprezentované například dobovým tiskem. Pro srovnání uvádím příklad komentáře k fotografii v časopise *Vlasta* z roku 1947, kdy byly korejské dívky oblečené v typický korejský národní kroj, pokládány za Mongolky, viz *A opět jiná tvář*. Vlasta. Praha: Mona, 1947, č. 31, s. 2.

¹¹ O funkci poznávací je ve *Slovníku literární teorie* pojednáno takto: „*Poznávací funkce je schopnost literárního díla zobrazovat a zpřístupňovat předmětnou mimoliterární skutečnost, kterou v běžném životě zkresluje iluze, konvence a různá tabu. ... poznávací hodnota literárního díla přitom nezáleží v pravdivostní hodnotě izolovaných motivů, ale v ústrojném sepětí jednotlivých složek díla, z nichž každá sama o sobě může odkazovat ke skutečnosti v různé míře podle kontextu a podílu při realizaci hlavního záměru. I sémanticky mylná (fantaskní) vyjádření mohou sehrávat pozitivní roli při konstituci výsledného uměleckého sdělení a poznání, při sugesci určitých životních postojů, které společenská praxe buď potvrdí jako perspektivní, nebo odhalí jako nepřiměřené a zpátečnické.*“ *Slovník literární teorie*, s. 122. Jelikož celý diskurz textů tematizujících korejskou válku pojmáme coby literární artefakt, můžeme zpětně (a zcela anachronicky) hodnotit určité dílčí i stěžejní teze textů, jež se při znalosti faktu jeví coby mylné, zavádějící, manipulativní či nepravdivé/lživé, za pouhé izolované motivy, jež konstituují výsledné dílo, načež jejich jednotlivou pravdivostní hodnotu je tedy zcela irelevantní posuzovat.

¹² VLAŠÍN, Štěpán, ed. *Slovník literární teorie*. 2., rozš. vyd. Praha: Československý spisovatel. 1984. 465 s.

¹³ VLAŠÍN, Štěpán, ed. *Slovník literární teorie*. 2., rozš. vyd. Praha: Československý spisovatel. 1984 s. 122-123

norem díla a společnosti, v rámci kterého je společnost ovlivňována dílem, anebo o narušení a pozměnění vědomí čtenáře, nýbrž se jedná o zpětné působení části společnosti (s i bez zařazení vnímatele) formulující formativní teze korejskoválečného narativu na pasivního, společensky neaktivního čtenáře. Účel tohoto snažení má následně vyústit ve zformování nového člověka čili v zařazení doposud neaktivního jedince do socioagregátu, v jehož řadách se nachází též původci textů. Díla mají tedy mobilizovat, přesvědčovat a především formovat (reformovat, zastává-li čtenatel odlišná, s předkládanými nespojitá, stanoviska):

„Žádejme, aby značná část rozpočtu nebyla vynakládána na zbrojení, nýbrž na sociální a kulturní potřeby, na ochranu matek a dětí. Odhalujme a veřejně odsuzujme propagandu rasismu, násilí a války ve školách, v dětské literatuře, ve filmech a v rozhlasovém vysílání. Ve jménu záchrany našich dětí použijme všech svých sil k tomu, abychom obnovili a upevnili mír mezi národy! Požadujme na vládách, aby zastavily válku, která přináší dětem v Koreji, Vietnamu a Malajsku smrt.“¹⁴

Čtenáři je předkládáno stanovisko, jež je zcela předformulováno. Důležité je, že stanovisko je prezentováno jako celek a pokud se jej čtenář jako celek zdráhá přijmout (kvůli dílčím výhradám), může být zcela logicky (díky výstavbě textu) považován za někoho, kdo si nepřejí *zastavení rasismu, vraždění dětí* apod. Čtenář pak sám sebe uvádí v nebezpečí vyčlenění se ze společnosti, pokud neakceptuje dialektiku původců článků a z ní vyplývajících výsledků.

S vědomím těchto funkcí a s bráním v potaz výlučnost a excitované sémantické zatížení opozitní kategorie ke kategorii obránce, zaměříme se nyní na prvotní analýzu postavy agresora. Postavu agresora, ve specifických kontextech v konkrétnějších podobách nepřítele, útočníka či soka, je možné pojímat zcela analogicky k postavě obránce jak z pohledu synchronie, tak diachronie. Synchronický pohled představují podkategorie:

Schéma 1 – synchronický pohled na agresora

- 1. Agresor – přímý účastník bojů** (akcentace dynamismu)
- 2. agresor – sympatizant** (nezúčastněný, avšak v díle oslovovaný)
- 3. agresor – duchovní otec**

¹⁴ *Národy světa posílí bratrskou spolupráci za záchranu dětí.* Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 93, s. 1

4. agresor generující se z oběti,¹⁵

kdežto diachronie je reprezentována podkategoriemi:

Schéma 2 – diachronický pohled na agresora

1. **Agresor – vzor** (často z předchozí generace)
2. **agresor – duchovní otec** (na čase též nezávislá entita, což ovšem nevylučuje eventualitu, kdy je tato podkategorie manifestována skrze účastníka v rámci času textu „tady a teď“)
3. **agresor – přímý účastník**
4. **agresor – následník.**
5. **netečný pozorovatel.**

Podtyp netečného pozorovatele je možno zahrnout coby pátý podtyp diachronicky nahlíženého agresora především proto, že netečnost (nezúčastněnost) je z hlediska parametrů příslušejících klasickému fikčnímu světu prvek naprosto neakceptovatelný. V rámci světa definovaného zejména na základě soupeření dvou zcela protichůdných stran a pohledem angažovaného díla je netečnost, a tedy staticnost, jednou z vlastností potenciální oběti (objektu), nikoli pozorovatele. Díla se snaží navodit dojem, že je nutné zaujmout zcela jasné stanovisko, ztotožnit se s konkrétní stranou konfliktu:

„A nenajde se mezi poctivými lidmi jediný, který by řekl slova obhajoby. Zločin musí být potrestán a bude potrestán“¹⁶

či již pouhými tituly předestírají, jakou reakci od čtenáře očekávají:

Na soud národů s americkými bakteriologickými vrahy,¹⁷

Neujdou soudu národů,¹⁸

Lisynmanovští vrahové na soudu korejského lidu,¹⁹

¹⁵ Ačkoli je v rámci konstruktů tato zrcadlová kategorie zcela očekávatelná a v určitých specifických kontextech realizovatelná, kvůli příslušnosti analyzovaných textů k angažovaným textům s cílem formovat, se tato kategorie převážně nevyskytuje, nikoli však bez výjimky.

¹⁶ *Mír v Koreji, mír světu.* Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 149, s. 1

¹⁷ *Na soud národů s americkými vrahy.* Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1952, r. 68, č. 71, s. 1 a 4

¹⁸ *Neujdou soudu národů.* Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1952, r. 68, č. 94, s. 5

¹⁹ *Lisynmanovští vrahové na soudu korejského lidu.* Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 126, s. 2

*Vláda v USA je odpovědná za zločiny proti lidskosti,*²⁰ atd.

Texty též předpokládají determinovanost v oblasti ztotožnění se s určitou stranou. Mnohdy nejde o rezultat volní aktivity čtenáře/pozorovatele/veřejnosti, ale o výsledek aktu formování, o jeden z produktů cílené propagandy.

Postavu oběti nenazíráme explicitně pohledem synchronie a diachronie, třebaže jsme tuto problematiku do námi nabízeného schématu zahrnuli, avšak nepovažujeme ji v tomto případě za směrodatnou. Kategorii oběti na rozdíl od kategorií obránce a agresora pojímáme především pohledem statickosti a dynamičnosti:

1. Statická oběť

2. dynamická oběť.

Statická oběť může být realizována rozličně: dětmi, ženami, starci nebo v zcela konkrétním případě i muži.²¹ Jejím základním jednotčím prvkem je statickost, tedy neschopnost či neochota být dějovým hybatelem čili činitelem. Postava statické oběti upadá do podřízené role v rámci dichotomie *obránce – agresor*, a stává se tedy předmětem zájmu obou stran konfliktu.

Dynamická oběť je pak reakcí na vztah *oběť – agresor*. Spíše, než o plnohodnotné roli hovoříme o fázi, neboť oběť dynamická sama o sobě přechází vlivem relace s agresorem a vlivem dějových okolností do fáze dynamických změn, jejichž završení spatřujeme v metamorfóze, **v obránci generujícího se z oběti.**

V případě dynamické oběti je tedy možno hovořit jak v dlouhodobém pohledu nastíněném texty o diachronii, kdežto při popisu statické oběti budeme vycházet především ze synchronie.

5.1 strana agresora

Podtyp sympatizanta je možno uchopit dvojím způsobem; v prvním plánu se jedná o **sympatizanta agresora**. Pokud ovšem půjdeme hlouběji a budeme zkoumat narážky, budeme si všimnout budovaných historických konceptů a schémat, vyvstane nám obraz *sympatizanta druhého plánu*. Sám agresor je sympatizantem, následuje vzor předchozí generace a snaží se aplikovat vzorce chování svého předobrazu. Máme tedy pohyb dvojí, dialog dvou úrovní:

²⁰ *Vláda v USA je odpovědná za zločiny proti lidskosti*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 305, s. 2

²¹ Nutno ovšem podotknout, že od mužů se očekává ochota, neřkuli zcela vyhroceně se považuje za povinnost vyslyšet volání jim adresované skrze formující texty. Muž tedy bývá většinou entitou aktivní, dynamickou, z čehož plyne nepřírozenost jeho výskytu v rámci kategorie oběti. Nicméně, ve zcela specifických případech je možno hovořit i o muži v rámci této kategorie.

- a) od agresora, původce sdělení k recipientovi, eventuálnímu sympatizantovi; tedy:
agresor → sympatizant
- b) od vzoru, prapůvodního nositele vlastnosti či informace, k nynějšímu aplikantovi myšlenky, sympatizantovi; tedy: **vzor → sympatizant = agresor**.

Agresor – sympatizant v sobě může v jednom případě kumulovat role sympatizujícího i sympatizovaného, sám následuje myšlenku a svým jednáním katalyzuje šíření myšlenky mezi sympatizanty jiné. Zlo se může šířit exponenciálně a každý jeden agresor – sympatizant je potenciální semeniště dalšího zla. I šíření zla má prostřednictvím sympatizanta dvě úrovně: roste nejen *extense*, ale i *intenzita*.²² Sympatizant v mnoha případech překonává svůj vzor a nechává ho dalece za sebou. Sympatizant dovršuje činnost svého předobrazu, je bytostně spojen se svým vzorem a jejich spojení je úrovně pupeční šňůry, je dítětem svého duchovního otce a sám později dovršuje dílo svého otce a šíří jej dál.²³

Též podkategorie **duchovního otce** nabízí jak jasné prototypy, tak periferní manifestace, které v sobě nesou parciální akcenty podkategorií jiných. Můžeme hovořit jednak o entitách *personálních*, také o *kolektivních*:

„Reakční imperialistická vláda USA, ve snaze uskutečnit své šílené plány na ovládnutí a zotročení světa, převzala plán japonských původců a organisátorů bakteriologické

²² Na mnoha příkladech ve zkoumaných textech je demonstrováno, jak sympatizant graduje a umocňuje vše, co zdědil po svých předobrazech.

²³ Jistého druhu zákonitost je uvedena v následující ukázce. Sympatizant bývá popsán coby pokračovatel Hitlera, zejména usouvztažením zničených korejských vesnic a nacisty vyvražděných Lidic. Dále je uvedeno pomocí přívlastku, že pokračovatel Hitlera je *kapitalistickým*, což ústí v konečné deklamaci, jež po sečtení těchto negativních aspektů vrcholí v odhalení *vražedné podstaty sympatizanta: Korejský lid zvítězí nad imperialistickými útočníky*. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1951, r. 67, č. 148, s. 7: *„V těchto dnech jsme vzpomínali nacistického zločinu v Lidicích. Kolik Lidic však je dnes v Koreji? Města Sinydžu, Sinčen, Nampho, Kangse, Kacien, Hičen a řada dalších měst i vesnic srovnali američtí barbaři se zemí. Všechny školy, kostely, nemocnice, knihovny, divadla jsou proměněny v trosky a popel. Před tímto americkým barbarstvím blednou zločiny nacistů! [...] Imperialističtí pokračovatelé Hitlera však vraždí i civilní obyvatelstvo [...] To je jen několik málo fakt z nepřeborné řady zločinů amerických imperialistů, které nemine spravedlivý trest. Novodobí hromadní vrahové však již nenajdou ochránce, tak jako je našli nacističtí vrahové v amerických válečných palácích.“*

války. Tím znovu navazuje na lidožroutské choutky německého a japonského imperialismu, rozdrčeného ve druhé světové válce slavnou Sovětskou armádou.“²⁴

Ostatně, pro účely propagandy nespátřujeme nic snazšího, než je poukázání na konkrétní osobu, určitého politika, státníka, prostého vojáka, vojenského funkcionáře, úředníka, osobu pohybující se ve světě obchodu/průmyslu nebo vědce.²⁵ Duchovní otec je nositelem autority v táboře protivníka, je morálním garantem záměrů a jejich uskutečňování skrze své vyznavače. Nemusí v žádném případě jít o osobu v té době žijící, daná osoba nemusí již vůbec být mezi živými, stačí, že ve své době byla katalyzátorem. Duchovní otec udává směr myšlení, poukazuje na možné činy a kroky vyplývající z názorových předpokladů. Duchovní otec je následovaný „myslítelem“, jenž posvěcuje konání svých následovníků.

Každý jednotlivý politik, vojenský činitel, takřka kdokoli, kdo se nachází v subkategorii duchovního otce/agresora, je nasvícen specifickým světlem „bestiality“.²⁶ Je pro nás výhodnější hovořit o **množině** pojímající různé osobnosti, přičemž absolutním jádrem, centrem této množiny není nikdo jiný než **Adolf Hitler**.²⁷ Každý další představený jednatel je nazírán

²⁴ *Protest proti používání bakteriologických zbraní americkými interventy v Koreji*. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1952, r. 68, č. 65, s. 1-2

²⁵ *Protest proti používání bakteriologických zbraní americkými interventy v Koreji*. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1952, r. 68, č. 65, s. 1-2: „...váleční zločinci, organizátoři a ideologové bakteriologické války, tohoto nejstrašnějšího zločinu proti lidskosti, japonský císař Hirohito a generálové Široši, Ma-set džo Kitano, Juzoro Vakamacu a Juhio Kasaharu. Američtí imperialisté však zmařili spravedlivé potrestání těchto válečných zločinců. Naopak poskytli jim plnou podporu a ochranu, protože s nimi počítali jak s pomocníky při provádění svých vlastních zločinných úmyslů.“ Pro čtenáře byli japonští vojévůdci a zástupci výkonné moci působící během protektorátu, ztráty suverenity korejského státu a následné druhé světové války, zosobněním válečných hrůz. Byly jim připisovány zločiny proti lidskosti, amorální a bestiální jednání. Obdobný literární obraz „nacistického důstojníka“ byl ostatně nosným topoi i v poválečné literatuře celého východního bloku (a nejen něho).

²⁶ Vše, od jejich úmyslů, cílů, přes prostředky a reálné vyústění, je vylíčeno jako barbarské. *S největším rozhořčením protestujeme proti barbarství amerických imperialistů*. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1952, r. 68, č. 67, s. 1: „Američtí imperialisté používají nové strašné zbraně, bakteriologické bomby, která rozsévá zhoubné epidemie mezi korejským a čínským lidem, ohrožuje tak všechny lidi v blízkém i vzdálenějším sousedství a je hrozivým nebezpečím pro celé lidstvo [...] Zločinné a vražedné prostředky, kterých surová horda amerických imperialistů používá, nezvratně svědčí o tom, že i jejich plány a cíle jsou zločinné.“

V textech, vyjma oficiálních zpráv různých vyšetřovacích komisí není konkretizováno, o jaké zbraně se jedná. Vesměš je pouze poukázáno na jejich „strašlivý“, bestiální a bakteriologický charakter. Tato *nedořečenost* je ovšem velmi plodný koncept výstavby uměleckého textu – čtenář je veden k domýšlení, přičemž jsou mu podsouvány teze vedoucí k mnohdy mnohem rezultativnějším soudům, než by byly na základě analýzy prezentovaných informací dostupných z oficiálních tiskovin.

²⁷ *Fakta usvědčující zločince*. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1952, r. 68, č. 77, s. 5: „Je pochopitelné, že každý zločinec ve strachu před veřejným míněním, před trestem, své činy zapírá. Tak činil Hiller, Mussolini, tak činili i japonští blechaři. Tak činí dnes i Truman a Acheson, kteří se rovněž snaží své strašlivé bakteriologické zločiny zapírat a ‚vyvracet‘. Domnívají se, že takto je lidé budou spíše považovat za bojovníky za mír, svobodu a demokracii, za něž by se ještě i dnes rádi vydávali.“

Japonské koloniální vojenské síly byly nazývány „blechaři“ kvůli nehumánním experimentům s morem infikovanými blechami během průběhu druhé světové války. Pro podrobnější informace viz Tsuchiya, Takashi: *The Imperial Japanese Experiments in China*. In Emanuel, Ezekiel ed.: *The Oxford Textbook of Clinical Research Ethics*. New York: Oxford University Press, 2008. Jako pokračovateli těchto nehumánních praktik jsou popisováni

v tomto kontextu, je usouvztažňován s osobnostmi Adolfa Hitlera, Josepha Goebbelse, Hermanna Göringa, přebírá jejich vlastnosti, částečně s nimi splývá.²⁸ V nejextrémnějším případě explicitní propagandy je mezi případnou osobou a jakýmkoli činovníkem Třetí říše dáno rovnítko. Tato zkratka se ukazuje být neobyčejně funkční. Není nutno dále objasňovat, komplikovaně vysvětlovat, proč daná osoba je špatná, proč zastává zhůvěřilé názory atd. Vše je jasné pouhým usouvztažněním, zahrnutím do prostého výčtu. Avšak, jak již bylo predestřeno, je lépe hovořit o množině, v rámci které je možno hierarchizovat zahrnuté jednotky dle jejich vzdálenosti od jádra, načež zástupci lokalizovaní na periferii se vzorovými členy jádra mají již jen nemnoho společných vlastností. Za duchovní otce mohou být tedy považováni na základně uvedených ukázek jak činovníci Třetí říše, tak Japonského císařství a v neposlední řadě též americká administrativa. Tímto se nám v rámci jedné množiny vedle sebe objeví císař Hirohito, Hitler a Truman.

Důležitou skutečností je mimo jiné to, že v rámci jak agresorů podkategorie duchovních otců, tak v případě agresorů z ostatních podkategorií, je jmenován jediný zástupce korejské národnosti, v ostatních případech takřka s absolutní převahou převládají euroameričtí lídři, ať již v politickém, vojenském, filozofickém či ekonomickém smyslu slova. Na Korejský poloostrov (a v rámci nemálo případů, kdy v textech autoři absolutizují) vnáší nesoulad téměř výhradně entity (osoby, skupiny, instituce, národy ad.) Západu. Pohybujeme-li se na úrovni osob blíže určených jménem, na úrovni přímého poukázání ke konkrétní historické osobnosti, není nikdo jiný takto konkrétně jmenován. Touto jedinou osobou korejské národnosti není nikdo jiný než jihokorejský prezident I Süng-man, jenž je ovšem pojímán coby pouhý nohsled, který nastolil „*z vůli fašistické hrůzovlády amerického kata Li Syn-mana*“.²⁹

Často není podrobněji popsán, bývá pouze uvedeno, že je zrádцем, loutkou a nohsledem. Je-li v textech I Süng-manem zevrubněji zaobíráno, je vykreslován takto:

Američané, konkrétně jejich vojenská intervence v Koreji. Je zde nastíněna dynamika: od Japonců k Američanům, což ostatně osvětluje autorům textů důvody, proč Američané využívali služeb Japonců po osvobození Koreje navzdory tomu, že s Japonskem byli Američané do nedávné doby ve válečném konfliktu.

²⁸ *Proti politice provokací a svévole*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 193, s. 2:

„Předběžné ‚mírové‘ podmínky – to je stará, zrezivělá součást imperialistické diplomacie. Odedávna imperialistické mocnosti byly takto zvyklé hovořit k slabým a zaostalým zemím: ‚Vydejte nám svou nezávislost, své surovinové zdroje atd., a my vás nepřepadneme, my nerozbijeme vaše města.‘ Ve vytyčování ‚mírových‘ podmínek ‚vynikli‘ v nedávné minulosti také Hitler a Ribbentrop.“

²⁹ *Kdo znemožňuje příměří v Koreji?* Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1953, r. 69, č. 42, s. 5. Tento politik je dále především zobrazován jako „Americký agent“ jež i během mírových jednání „už po týdny prohlašuje, že v takovém případě okamžitě začne pochodovat směrem na sever“, *Kazimíři se sami usvědčují*. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1953, r. 69, č. 76, s. 5

„V jižní Koreji nastolily [USA] krutý okupační režim. A za tím účelem byl narychlo z Ameriky povolán Li Syn Man, starý zrádce korejského lidu, který už v roce 1898 by jako člen císařské státní rady odsouzen za projaponskou vlastizrádnou činnost na doživotí a jehož zachránil zákrok japonského vyslance v Koreji.“³⁰

Je tedy dalším pojátkem mezi Japonskem a Spojenými státy a v jeho osobě se oba dva tyto státy setkávají.

Příslušnost entit k jedné z *fuzzy množin*³¹ určených dle specifík rázu jejich působení (ráz ekonomický, vojenský, politický, neřkuli filozofický) a jejich dělení na tomto základě je v zásadě umělé, jelikož se tyto fuzzy množiny překrývají a entity mohou být začleněny do více množin, čímž dodávají sémantice agresora kýženou a dle celkového vyznění textů zcela zamýšlenou a cíleně utvářenou pachut':

„Bud' proklet vrah, který vstoupil na tuto zemi a potřísnil ji svou přítomností a těžce zraňoval svou zběsilostí. Bud' proklet a souzen. Před národy světa zasednou na lavici obžalovaných Trumanové, Ridgwayové, Achesonové, všichni zbrojaři, všichni magnáti. Žalobcem bude korejský lid, deptaný a přece nezdeptaný, hrdý a krásný lid.“³²

Ač je v těchto kolektivních vzorech pracováno se jmény přímých účastníků, je to ovšem ve smyslu kategorizace. Je-li hovořeno o Trumanech, jsou míněny skupiny Američanů participujících na korejské intervenční akci Spojených států. To samé platí pro případ Ridgwayů a Achesonů – představují skupinu osob stejných charakteristik, tedy obecného nepřátelského vojenského činitele – v logice textů činitelů a nepřátelského politika na mezinárodní scéně – tedy obecně politiků.

Od takto formulovaných kolektivních vzorů k přímým účastníkům není ostatně příliš daleko. Osobnosti počínaje generálem MacArthurem jsou přímými vydavateli vojenských rozkazů, politických rozhodnutí i politickými hybateli dění. Z politiků se jedná především o osobnosti: Trigve Lie, Clement Attlee, I Süng-man, Jules Moch, Harry S. Truman, Winston Churchill, Bernard Baruch, George C. Marshall. Z vojenských činovníků pak Matthew Ridgway, a

³⁰ KUBÁT, Vladimír. *Základní problémy a zahraniční politika SSSR na Dálném Východě po druhé světové válce; Korea*. 1. vyd. Praha: Rudé právo, 1953. 29 s. Vysoká stranická škola při ÚV KSČ. Katedra mezinárodních vztahů, s. 7

³¹ Fuzzy neboli neostrá je množina, v jejímž rámci jsou příslušné jednotky množiny přísně neurčeny svou hodnotou, avšak nabývají neostré hodnoty na intervalu mezi výlučnými hodnotami množiny. Jejich příslušnost je tedy odstupňována a nabývá v jednom okamžiku částečné příslušnosti k oběma hodnotám. Tohoto termínu je užíváno též v jazykovědě (termín původně z přírodních věd) zejména při popisu vztahu lexika centrum vs periferie.

³² *Mír v Koreji, mír světu*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 149, s. 1

Dwight D. Eisenhower. Dále jsou zde zmínky o miliardářské rodině Rockefellerů a ekonomovi Thomasi Robertu Malthusovi, ačkoli poslední zmiňovaný je začlenitelný spíše do kategorie duchovních vzorů, jelikož se jedná o anglického ekonoma publikujícího na konci 18. a začátkem 19. století, představitele „buržoazní vulgární politické ekonomie“.³³

Přímí účastníci „třímající politickou moc“ jsou především *loutková vláda, Li Syn-manova vláda/klika, mocipáni, američtí protektoři/páni, interveni, imperialisté, fašisté, feudálové, kolonizátoři, čínští/mandžušští/japonští vládcí, Čína, Japonsko, Amerika/Spojené státy/USA, úřady, Trumanova doktrína*. Dle výše uvedeného výčtu je zřejmá kumulace výrazů plně či parciálně poukazujících na Spojené státy americké. Ač na Korejském poloostrově intervenovala koalice států pod záštitou OSN³⁴, jsou zmiňovány téměř výhradně Spojené státy.

*Čína, Japonsko a feudálové*³⁵ jsou výrazy, které akcentují historii a částečně referují i o období těsně předcházející korejské válce či její současnosti. Čína je především uzurpátor snažící se vládnout v Koreji od dávných dob,³⁶ Japonsko je pak zástupcem novověkého agresora spolu s korejskými feudály:

„Američané si přivezli s sebou do jižní Koreje Li Syn-mana, korejského lékaře a feudála, který již 33 let žil ve Spojených státech... skýtal americkým okupantům záruku, že se stane poslušným nástrojem americké expansionistické politiky.“³⁷

³³ *Malá československá encyklopedie*. 1. vyd. Praha: Academia, 1984-1987. 6 sv.

³⁴ *Všechny zločinné plány imperialistů se roztrhají o nerozbornou hráz obránců míru*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 179, s. 1: „...zločinný útok amerických imperialistů a jejich vasalů na Koreu, který je veden pod pláštěm výzvy, kterou jste vydal jak generální tajemník OSN“.

³⁵ Výraz feudálové referuje především metonymicky o expanzivní politice japonského císařství během mnohaletého stýkání se a potýkání s korejskými státními útvary. Přičemž tato interakce vyvrcholila v podobě anektování Koreje Japonci. Jiné je pak užití výrazu feudál pro charakterizování postavy politického představitele Jižní Koreje: I Syn-mana. Tímto je uměle vystaveno rovnítko mezi japonskou nadvládou a tzv. „*lisymanovským režimem*“.

³⁶ Navzdory z tehdejší perspektivy aktuálnímu zařazení Číny do společenství *tábora míru*, je při tematizaci předchozího agresivního jednání feudální Číny akcentována právě dějinná dynamika – národy jsou vedeny odstředivou silou od feudalismu ke komunismu. Jelikož je to představován jako základní historický mechanismus, je tedy v textech jasné, že korejskému přerodu brání světový imperialismus při vidině svého vlastního konce. Proto je brána Korea coby milník světových dějin, kdy proti sobě stojí dva názorové proudy, minulost i budoucnost, svoboda i oprese.

³⁷ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950. 31 s. Vojensko-politická knihovna velitelského sboru; roč. 2. sv. 17.

V postavě jihokorejského prezidenta došlo nedopatřením ke kumulaci několika historických postav, I Süng-mana, jež byl ekonomem nevlastním půdu, kdežto oním lékařem (jenž ovšem půdu ztratil) by měl být Sō Čä-pchil. Z kusých znalostí korejských reálií byla utvořena postava jihokorejského loutkového prezidenta, zrádce, feudála, imperialisty a kolaboranta. Tento obraz ovšem zcela odpovídal potřebám autorů propagandistických textů pro jejich teze.

Nakonec však historickou genezi agrese na Korejském poloostrově podmět kulminuje vstupem Spojených států (spolu se svými alternativními označeními) na půdu suverénního státu, čímž je dějinný vývoj agresorů završen, má právě zde tímto konfliktem končit a dále již nepokračovat.³⁸

Jak jsme již v předchozím textu uvedli, vyhrocená agitace ústí v polarizaci světa. Světová veřejnost bývá zpravidla šokována událostmi a strana agresora bývá popisována především skrze ekonomické pohnutky své vojenské intervence:

„V létě 1950 byly USA před hospodářským pádem, kterému, díky válce v Koreji, bylo zabráněno. Američtí průmyslníci mají nyní dostatečné množství zakázek, na jejichž vyřízení je zapotřebí nejméně dvou let. Stažení amerických oddílů z Koreje by mělo velmi škodlivý vliv na činnost amerických průmyslníků.“³⁹

Vedení války je vyličeeno jako jediný způsob, kterým se interventi snaží udržet své hospodářství nad propastí:

„Monopoly vyrábějící zbraně, letadla, tanky, látky na uniformy, mýdlo, žvýkáci gumu, boty, jedním slovem ti, kterým vláda dává zakázky, aby vyzbrojila a vystrojila prosté Američany posílané na jatka, mají jako praví kapitalisté zájem na udržení ‚obchodní‘ aktivity. Potřebují válečnou konjunkturu, uspokojuje je ‚konflikt‘ v Koreji, konflikt v Indočíně, konflikt v Indonésii, prostě kdekoliv, jen když to je konflikt. Jen ať hoří města, ať teče krev [...] pro či zisky teče krev vojáků z žoldnéřské armády dolarů?“⁴⁰

Ekonomické působení agresora – přímého účastníka je manifestováno následovným dvoukolejným dynamismem:

- 1) od držitelů půdy na Korejském poloostrově po kapitalismus sám**
- 2) od dolaru po kapitalismus.**

V prvním případě se jedná o **dynamismus obecný** s průběhem od *držitelů půdy*, přes zevšeobecňující výraz *kapitalistická hydra, businessmani*, konče výrazy *kapitalistický*

³⁸ *Korejský lid zvítězí nad imperialistickými útočníky*. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1951, r. 67, č. 148, s. 7: „Korea lákala odedávna svým bohatstvím i svou strategicky důležitou polohou cizí dobyvatelé a stala se častokrát v minulosti cílem útoků mongolských, mandžuských a čínských uchvatitelů; a nyní amerických imperialistů... Korea tvořila také důležitou strategickou základnu pro japonské okupanty, kteří se jí zmocnili v roce 1905 a kteří ji používali jako nástupiště svých vojsk proti mladé sovětské republice... ať se třesou váleční štváči, které nemine spravedlivý trest za jejich zločiny.“

³⁹ *Kdo vydělává na válce v Koreji*. Obrana lidu: list Československé armády. Praha: Naše vojsko, r. 5, č. 191, s. 6

⁴⁰ *Krev a dolary*. Sbor národní bezpečnosti: čtrnáctideník Sboru národní bezpečnosti. Praha: Ministerstvo vnitra, 1950, č. 15-16, s. 203

řád/systém/kapitalismus. Průběh druhého dynamismu, **dynamismu konkrétního**, je na jedné straně ohraničen *dolarem*, dále se postupuje přes *americké monopoly*, *americké monopolisty*, *vládu dolaru*, *wallstreetské pány* a je zakončen *americkými kapitalisty/velkokapitalisty*:

„Monopolisté samozřejmě dobře znají všechny vojenské plány Washingtonu, neboť inspirátorem těchto pánů je sám americký velkokapitál [...] Američtí imperialisté by chtěli vyprovokovat třetí světovou válku. Národy si však války nepřejí a učiní vše, aby ji odvrátily. Útočníkům se nepodaří zastrašit obránce míru.“⁴¹

Z textů není jasné, zda je dolar prostředkem kapitalistů, či naopak jsou kapitalisté prostředkem dolaru. Dolar si nese oba dva vyhocené póly – je aktuálním a akutním zlořádem, je personifikován, zotročuje svět (počínaje Spojenými státy, které se v tomto světle mohou jevit jako prvotní oběť), i je pouhým prostředkem, jímž naopak Spojené státy uplatňují svůj celosvětový vliv či ambice na něj.⁴²

„Žijí v přepychu, tak, jako žili celý svůj život, sprádají intriky, tak jako sprádali celý život. Z počátku jim tento blahobyt platily peníze a valuty, které před Únorem na černo vyvezli z naší republiky. Pak si našli jin zdroj příjmů. Kšeftují – tak jako kšeftovali po celý svůj život. Jen jejich obchodní artikl se tentokrát změnil. Dnes už nekšeftují s cennými papíry a akciemi, ale s lidmi. Imperialisté potřebují žoldnéře, kteří by za ně prolévali krev. V Koreji, v Indočíně potřebují lidský materiál, který by svými kostmi podepřel jejich hroutící se panství. Kde je však vzít?“

Prostí občané *imperialistických zemi* „nejsou ochotni jít za cizí zájmy umírat do asijských džunglí. Zbývají tedy zoufalí lidé bez přístřeší, otroci [...] Pobloudilí lidé, kteří jim sedli na vějičku, nemají na vybranou.“ Tímto způsobem vstupuje dolar/valuty do válečného působení. Válka je pak prostředkem, odbytištěm žoldnéřů, kteří sami jsou rekrutováni z řad ekonomicky slabších, „*novodobých otroků*“ dolaru. Nynější válka se tak stává výrazným ekonomickým zdrojem interventů:

„Bída obyvatel z jihu Koreje nabyla masového charakteru. Desítky tisíc obyvatel jihu se vláčejí po horách [...] Bezohlednému vykořisťování jsou podrobováni i dělníci jižní Koreje. Lisynmanovská vláda na začátku války schválila „zákon o práci ve válečné době“, podle kterého byl zaveden dvanáctihodinový pracovní den. Ve skutečnosti však

⁴¹ *Na cestě agrese a války*. Sbor národní bezpečnosti: čtrnáctideník Sboru národní bezpečnosti. Praha: Ministerstvo vnitra, 1950, č. 15-16, s. 203

⁴² Následné dvě citace jsou z článku *Otrokáři dvacátého století*. Nová vlasta. Praha: Mona, 1953, č. 50, s. 6

dělníci pracují čtrnáct hodin denně... Američtí okupanti naprosto zatlačili civilní výrobu na jihu Koreje, což vyvolalo masovou nezaměstnanost [...] V Seulu bylo do června 1950 v provozu asi tisíc podniků. Z nich Američané 785 zničili a vypálili v době ústupu před ranami korejské lidové armády v prosinci 1950. Nyní v Seulu nepracuje ani jeden podnik [...] Na pozadí neslýchaných neštěstí jihokorejského obyvatelstva zvláště strašně zní chvastounské prohlášení amerického tisku o tom, že na korejské válce americké monopoly jen v roce 1950 vydělaly 22,4 miliardy dolarů čistého zisku, tj. víc než dvojnásobek v „nejvýnosnějším“ roce druhé světové války. Američtí kolonizátoři přivedli Jižní Koreu na pokraj záhuby.“⁴³

Oba dynamismy směřují do stejného konečného bodu, jsou završeny kapitalismem, ve kterém se ztrácí blíže určující modifikační přivlastňovací adjektivum *americký*. Kapitalismus se stává obecným jevem, obecným zlem, co není možno vyčlenit na základě teritoriálního určení. Kapitalismus přestává být tendencí vlastní nějakému konkrétnímu státu. Kapitalismus sám se stává nejobecnějším ekonomickým uchvatitelem:

„Do jaké pekelné propasti se dostává rozběsněný kapitalistický dobrodruh v touze zachránit své výsady a zvyšovat své výdělky. Kam až vede lupičské a nelidské vyznávání hroudy zlata! Vede k zločinům, nad jejichž obrovitostí se odporem otřásá každý slušný člověk.“⁴⁴

Stává se nemocí šířenou světem, se svými nemocnými, nakaženými a bacilonosiči. Výjimku pak tvoří zmínky o britských a *německých kapitalistech* a *korejské buržoazii*.

Vojenské působení agresora – přímého účastníka je představováno nositeli: *japonští/američtí okupanti*, *cizí/američtí/severoameričtí/angličtí dobyvatelé*, *americká/japonská/intervenční/jihokorejská vojska*, *americké/lisynmanovské oddíly*, *policejní/žoldněřské sbory*, *američtí vojáci/generálové* a *severoatlantický pakt*.

Z vojsk musíme opět vyčlenit *mandžuská, čínská a japonská vojska*, protože v konstruktu fikčního světa se jedná o vojska působící na území Koreje v roli agresora v minulosti, ne v rámci aktuálního dění. Nejblíže má k tehdejším událostem *japonské vojsko*, jelikož je to zástupce vojenských agresorů v době takřka bezprostředně předcházející korejské občanské válce bez ohledu na fakt, že v této době žádné japonské vojsko neexistovalo. Četností pak zcela převládají výrazy: *okupační/intervenční/americká vojska* či *američtí okupanti*. *Jihokorejské*

⁴³ *Bida kráčí jižní Koreou*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 21, s. 1

⁴⁴ *Jsou horší než nacisté*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 62, s. 2

vojenské síly jsou zmiňovány na okraj, bagatelizovány a spíše pojímány coby zástupný katalyzátor splnivší svou předepsanou úlohu a dále již nicotného vlivu, potažmo významu.

V rovině agresora – přímého účastníka se objevují též výrazy zcela **obecné**: *vrazi, zločinci, vetřelci, pomahači, přísluhovači, narušitelé míru, zrádci, kolaboranti, nepřítel, útočník*.

Metaforické výrazy jsou zastoupeny slovy: *kanibalové, vlci, netopyři* a **výrazy metonymické** slovy: *tlupy, lid, americký vědec, umělec*.⁴⁵ V této množině se jedná již jen o výrazy vztahující se ke **Spojeným státům**: *vrazi, vetřelci, zločinci, narušitelé míru, nepřítel, útočník, kanibalové, vlci, americký vědec* a **jihokorejským** entitám: *zrádci, pomahači, přísluhovači, kolaboranti*.

5.1.1 prostředek/rezultát agresora

Po postavě/roli agresora se zaměříme na rozbor prostředku. Již na úvod nutno poznamenat, že prostředek skýtá o mnoho menší různost, bohatost a nápaditost. Není zde tak velká snaha o nalezení alternativních označení agresorů a zmnožení výrazů role agresora označující, jde spíše o přiřazení konstantního aspektu,⁴⁶ než vyjevování mnohačetných prostředků v ohledu maximy stylistické košatosti. Četností převyšující všechny ostatní prostředky jsou výrazy dva: *bakteriologická válka a bombardování*:

„Ani nacisté se neodvážili použít ve válce otravných plynů a bakteriologických zbraní přes to, že je měli v zásobě. A každý ví, jak zvířecí a nelidský byl nacismus. Výsada použít těchto ohavných zbraní jako první zůstala americkým imperialistům. Dějiny to zaznamenávají a připočítávají tento zločin k nekonečné řadě zločinů jiných [...]

spálená země, města a vesnice zničené hořící lávou, jejichž název je napalm.“⁴⁷

Tyto dva výrazy se objevují skoro vždy. Ostatní jsou zmiňovány pro kolorit a rozvádějí, tematizují látku do její šíře.

⁴⁵ *Zločinci v básnických kabátech*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 272, s. 2: „*Váleční zločinci nejsou, jak je vidět, jen v generálních štábech, na bursách a v ministerstvech imperialistických států. Ukrývají se i za zkumavkami vědeckých laboratoří, oblékají si i básnické kabáty. Je potřeba strhávat těmto nepřítelům lidstva jejich masky, ukazovat celému světu jejich pravou zvířecí podobu.*“

⁴⁶ Aspekt je zde naprosto v rámci všech textů zcela konvenční. Toto byl jeden ze způsobů propojenosti textů – bylo naprosto podřadné, zdali text vznikl v roce 1950 či 1955, jestli šlo o text umělecko-prozaický nebo o projev, neřkuli novinový článek, vždy se v něm jako zlatý řez vyskytovaly určité výrazy. Budilo to místy až dojem, že autoři měli předepsané výrazivo, které v rámci textů museli použít. Toto se naprosto lišilo od invence, kterou autoři projevovali v otázce pojmenování původce agrese. V tematizování prostředku agrese tedy spatřujeme hlavní jednotící linku všech textů. Jejich žánrovou jednotnost pojímáme dle výše zmíněného právě skrze užití konvenčního (možno až předepsaného) výraziva.

⁴⁷ *Jsou horší než nacisté*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 62, s. 2

Mezi **apelativa** řadíme výrazy dvou kategorií:

- a) **prostředky či výsledky bakteriologické války** jako jsou: *bakterie moru/cholery/tyfu, cholera, mor, tyf, černý kašel, záškrta, neštovice, nakažený hmyz a bakteriologická válka,*
- b) **prostředky a akt bombardování**: *nálety, bombardování, bomby, atomová bomba, letadla/letectvo, válečné lodě/námořnictvo, pušky, děla.*

Důležitá je propojenost těchto dvou kategorií. Dopravní prostředek a zbraň je zde nositelem nemoci, pokud se nejedná o pouhá konvenční děla, pušky a konvenční bombardování. Z větší míry je bombardování rovno zanesení nemocí skrze bezprostředního nositele – infikovaný hmyz:

„Američané se provinili zejména těmito zločiny: Záměrným rozšiřováním much a jiného hmyzu, uměle infikovaného bakteriemi, s úmyslem šířit smrt a nemoce,⁴⁸

...prostředků infikovaných bakteriemi. Nacházíme mezi nimi. Mouchy, hmyz nejrůznějšího druhu v Koreji a v Číně neznámý, vši, komáry, pavouky, mravence, infikované brouky, kobylky, žáby a ptáky, avšak také otrávené listy stromů, peří, otrávenou vodu, otrávené konzervy s keksy a s vepřovým masem. Všechny tyto skutečnosti byly potvrzeny.“⁴⁹

Mnohdy není nijak zevrubněji tematizován nositel a prostředek, rovnou se přechází k tematizaci výsledku, zaměření na nemoc atd.

Obecné/abstraktní jevy participující na aktu agrese coby prostředek/výsledek lze možno dle povahy rozčlenit na:

- a) **ekonomického rázu**: *nezaměstnanost, inflace, bída, hlad,*
- b) **relace záměru**: *zločinný plán, nepřítelův pokus, zločinný útok, pokus*
- c) dále **specifikující abstrakta** pro sémantickou kategorii agrese: *ničení, zneužívání, vraždění, zabíjení, bombardování, bezpráví, teror, agrese, válka, spoušť,*
- d) **metaforické** označení: *smrtonosný mrak,*
- e) **metonymické** užití apelativ: *letadlo, bomba, hmyz.*

⁴⁸ *Vedoucí činitelé USA jsou plně odpovědní za zločiny v Koreji.* Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 81, s. 2

⁴⁹ *Otrávené dokumenty o amerických zločinech v Koreji.* Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 131, s. 2

5.2 strana obránce

V konstrukci fikčního světa autoři textů dbali na pečlivou výstavbu fikčního světa, především pomocí explicitně vyjádřeného systému opozic, **binárních protikladů**.

Tato explicitní protikladnost se projevuje velmi často v úvodních odstavcích článků, například v článku *Mír útočí na válku*⁵⁰ se uvádí k výměně válečných zajatců toto:

„Zatím co zajatci interventů, Američané, Britové a ostatní byli ve velmi dobrém stavu, nesli na sobě vracející se Korejci a Číňané strašlivé stopy nelidského zacházení v amerických zajateckých táborech. Z jejich vychrtlých tváří, primitivních protéz a nezavřených ran hovořily hrůzy táborů smrti Kodže a ostatních, v nichž jen podle přibližných cifér zahynulo již na 3000 zajatců. Hle, taková je „humanita“ těch, kteří se holedbali, že přinášejí do Asie civilizaci, že válčí v Koreji právě v jejím zájmu! A hle, skutečná humanita asijského národa, který ve své zničené zemi zachraňoval nejen životy, ale i lidskou podstatu těch, kteří se dostali do jeho zajetí.“

Na základě výše uvedené ukázky lze hovořit o dvou světech, o světě *humanity* o světě *hrůzy a smrti*. Signifikantní je též umístění tohoto textu v úvodním odstavci. Čtenář má tedy ihned jasno v tom, komu mají náležet sympatie a komu pohrdání. Popisovaný svět a jeho aktivní účastníci jsou rozděleni na dva tábory, přičemž Američané jsou charakterizováni jako ti, „kteří v Koreji od začátku války do loňského jara, t. j. za necelé dva roky zavraždili více než 300 tisíc nevinných korejských dětí.“⁵¹

Má-li tábor nepřítele svého duchovního otce, své vzory, své předobrazy, svět opozitní také. Má-li techniku, strana obránce též. A v neposlední řadě, disponuje-li bojovníky, je strana obránce zrcadlovým obrazem.

Kategorie kladného představuje jednu z nejdynamizovanějších kategorií tohoto fikčního světa vůbec. Hlavní pilíř představuje duchovní otec, *generalissimus míru, veliký Stalin*. Téměř nikdy, s výjimkou duchovního otce, se nejedná o jednotlivce. Od tohoto konkrétního jedince se dostáváme v jednotlivých textech až k úrovni celého lidstva. V případech, kdy je výjimečně zmiňován jedinec, jedná se převážně o počátek delšího výčtu a on sám je metaforou, prostředkem míru, nástrojem kolektivu. Lidé jsou instrumentem, jejich existence je nahlížena

⁵⁰ *Mír útočí na válku*. Nová vlasta. Praha: Mona, 1953, č. 21, s. 3

⁵¹ *Hrdinky korejského lidu*. Nová vlasta. Praha: Mona, 1953, č. 26, s. 6

skrze jejich funkci, stávají se částí kolektivu, od individuality oproštěné existence. Jádro jejich identity tkví v příslušnosti k masě, bez této nově tematizované identity nejsou ničím:

„Miliony poctivých lidí na celém světě odsuzují hanebnosti, které páchá americká soldateska pod vlajkou OSN v Koreji. Celý svět požaduje, aby tato nespravedlivá válka proti korejskému lidu byla zastavena.“⁵²

Individualita se stává jedním z největších hříchů a též neomluvitelným přestupkem proti nově nastaveným sdíleným morálním hodnotovým měřítkům. Tendence rozmělnění národní identity s vyhoceně pocíťovaným principem individuality byla průvodním (a zcela zásadním) jevem a zároveň předpokladem budování nové společnosti. Směrodatným se ukazoval především princip negace. A má-li být společnost vybudována na nových základech, potřebuje svůj mýtus. Potřebuje, aby její hodnoty, její světonázor a dílčí názorová východiska, byly fixovány a následně systematicky vštěpovány.

Budování nové identity prostřednictvím zakotvení v sociálním agregátu vyššího řádu bylo ostatně již mnohokrát užito dříve, jedná se o svého druhu zákonitost. Tímto novým agregátem vyššího řádu je zde lid s jeho programovým cílem beztrždní společnosti. Jen v rámci lidu je možná jak socializace, tak život sám. Lid je nositelem civilizace a civilizovanosti, kulturnosti a de facto lidství/humánnosti. Člověk je nově definován prostřednictvím lidu, nicméně otázkou zůstává, kdo definuje množinu lidí, kteří jsou v masu lidu zahrnuti. Zaměříme se však nyní především na problematiku dynamismu *jedinice směřujícího do kolektivu* a jeho interakci v něm. Stěžejní roli hraje buď kolektiv, či jeho výsek:

- a) **státní útvary a instituce:** Čína, SSSR, Korea, Mezinárodní demokratická federace žen, mezinárodní konference, česká zem
- b) **kolektiv bojovníků:** korejská lidová armáda, čínští dobrovolníci, bojující lid, oběti překalené v bojovníky
- c) **kolektiv civilistů:** mírumilovní občané a občanky, všichni čestní lidé, nespočetná masa, uvědomělí rodičové, celé mírumilovné lidstvo, my.

Oproti entitě nepřítele se množina hrdinů se svým určujícím aspektem kolektivnosti jeví početnější, není však tak barvitě vykreslena a jejím jediným charakteristickým znakem je právě *mnohost a příslušnost ke správné straně barikády*. Náležitý postoj v rámci konfliktu a stranění konkrétním účastníkům konfliktu je dán uvědomělostí. Tato uvědomělost není často obsírnější

⁵² *Síly lidu rozdrtí strůjce války v Koreji*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 149, s. 2

tematizována. Uvědomělost je vnímána coby zcela přirozený jev na úrovni prosté logiky, a tedy aspirující na konečnou platnost, kterou přisuzujeme například přírodním zákonům:

„Všude ve světě roste vědomí, že to, co se děje na Koreji, není jen místní záležitost, nýbrž jedna fáze ve vývoji světových událostí, že tato válka se snadno může rozšířit a ohrozit i zaplavit celý svět. Toto vědomí přivádí do stamilionové armády bojovníků za mír další a další posily ze všech zemí na zeměkouli.“⁵³

Opozitním postavením vůči stanoviskům vyplývajících z uvědomělosti se proto vzpíráme danosti a přirozenému řádu věcí. Je to, jako bychom oponovali samotným základním matematickým zákonům – skrze prosté oponování se sami zařazujeme na samotný okraj kolektivu, nejkuli zcela mimo něj. Dostáváme se mimo uvědomělost, to nás posouvá mimo kolektiv a cesta mimo kolektiv s sebou nese též cestu mimo civilizovanost a lidství. Lid je výhradním a jediným garantem civilizace a mimo civilizace není práva.

Spíše, než samostatné vykreslení hrdinů zde funguje protikladnost dvou soupeřících stran:

*Laboratoř celá ze skla,
krásnou hygienou lesklá
a v ní muž u mikroskopu
zkoumá drobnohlednou stopu
tyfu, záškrty a spály,
aby děti nestonaly.*

...

*Laboratoř z kovu, ze skla,
jako ostré zbraně lesklá,
a v ní muž u mikroskopu
v Americe zlatokopů
vyrábí tam prudkou smrt*

⁵³ *Síly lidu rozdrtí strůjce války v Koreji.* Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 149, s. 2

*na tyfus a na záškrť.*⁵⁴

Mnohdy bývají prostředky užití oběma stranami paralelní, může se jednat o stejnou zbraň, o ekvivalentní organizaci, o obdobnou věc, to co jí však dodává kýženého vyznění, je zasazení do kontextu, v jehož rámci se spolupodílí na konstrukci výsledného významu.⁵⁵

Obě mocnosti spolu bojují, stýkají se a potýkají, jsou jako oheň a voda, učiněné protiklady:

Jako dnes ve všem, tak i tu sráží se na jedné straně starý, kapitalistický systém a na druhé nový, socialistický svět. A právě osud dětí jeví se v ostré protivě mezi oběma světy. Toto není citace?

Z textu neplyne, že by bylo možno hovořit o svého druhu symetričnosti, minimálně co se týče rozparcelování světa. Ten je rozdělen výrazně asymetricky – na celé mírumilovné lidstvo a na kapitalisty. Dobro má evidentní a viditelnou převahu, kdežto zlo je v menšině. Symetričnost tkví v opozici *hrdina kontra agresor*, třebaže výsledné počty hrají do karet straně hrdiny a vše hovoří o *asymetričnosti šíře rozdělení*. Tedy, aspekt konstruktů je symetrickým, kdežto jeho zaplnění a manifestace náleží zcela principu asymetričnosti:

*„Gigantická mohutnost Sovětského svazu, spojené síly celého pokrokového lidstva stojí jako nepřekonatelná překážka v cestě podněcovatelů války.“*⁵⁶

5.3 strana oběti

V předcházejících částech jsme se zabývali bohatou problematikou obránce a agresora, v případě oběti lze hovořit o jednotvárnosti.

5.3.1 statická oběť

Statickými oběťmi jsou děti všech věkových skupin, počínaje nemluvnaty, přes batolata, malé děti, děti školou povinné, dorostenci; a též matky a starci:

„Vojáci nás začali za živa pohřbívat ... několik dětí se pokusilo vyškrábat se z hrobů, byly však surově ukopány okovanými botami vojáků k smrti...byla jsem znásilněna třemi

⁵⁴ HILČER, Jindřich, ed. *Čeští spisovatelé korejským dětem*. 1. vyd. Praha: SNDK, 1952

⁵⁵ Analýza kontextu v našem případě probíhá v zaměřenosti na relace, kterými je realizována postava agresora. Více v příslušné části práce.

⁵⁶ *Na cestě agrese a války*. Sbor národní bezpečnosti: čtrnáctideník Sboru národní bezpečnosti. Praha: Ministerstvo vnitra, 1950, č. 15-16, s. 203

americkými netvory a téže noci byly znásilněny další tři ženy. Z mé rodiny jsem zůstala naživu jenom já.“⁵⁷

Všechny tři skupiny jsou sjednoceny ve své bezbrannosti. S bezbranností je nadále pracováno v pohybu směrem k obecnosti, kdy je bezbrannost jednotlivých lidských bytostí uplatněna na celý korejský lid. Tato bezbrannost je však přičtena pouze při pohledu zpětně. Bezbrannost korejského národa je stavem náležitým pouhému časovému úseku a je věrným druhem osamocení. Jen při osamocení korejského lidu je hovořeno o bezbrannosti, jelikož kladné mocnosti ještě nevstoupily do kola válečného konfliktu. Vstupem *mocností dobra* se z utlačované menšiny, z hračky v rukou světových kapitalistů, stává člen globální lidské společnosti, z menšiny většinou. A tuto většinu tvoří jen lid států východního bloku, tuto většinu tvoří lidé napříč všemi státy světa. Ač je možno o tomto globálním a místy roztroušeném společenství hovořit z teritoriálního pohledu jakožto o lokálních menšinách, při pohledu obecném, při zorném úhlu rozšířeném o celý nám známý svět, se jednotlivci ve své globální sumě stávají dílky v olbřímím *společenství lidu (morálních a uvědomělých lidí)*. A v konečném důsledku je do společenství lidu zahrnut též *porobený lid* v zemích kapitalistů:

„...zástupci bohatců, miliardářů a milionářů proti vůli svého pracujícího lidu rozpoutali v Koreji válku.“

Je záhodno o lidu v kapitalistických zemích hovořit ve spojení s modifikujícím adjektivem *porobený*. Tento konkretizační prostředek je jednou z možností, jak tuto masu lidí zahrnout do sumy světového lidu.⁵⁸ Další z možností je uvést jiný jednotící prvek – například zmínit odborové organizace, respektive pracující:

„Podle listu Daily Worker sílí v USA hnutí pro skončení války v Koreji. Tento požadavek vznášejí po celé zemi odborové, náboženské a jiné organizace. Sta oficiálních zástupců nezávislých odborových svazů CIO podepsalo poselství newyorské mírové konference pracujících, která žádá okamžité zastavení nepřátelství v Koreji.“⁵⁹

⁵⁷ *Americké zločiny v Koreji*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 119, s. 2

⁵⁸ Jen v zemích Východního bloku je lid svoboděn, kdežto v případě zemí kapitalistických nelze hovořit o svobodě, natož o svobodě lidu. Tito lidé, pokud aspirují na zařazení do kategorie lid, potřebují totem, význačnou vlastnost, která jejím nositelům propůjčí sounáležitost se světovým lidem. A význačnou vlastností může být například *porobenost/poroba*.

⁵⁹ *Pokroková Amerika proti válce v Koreji*. Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové. Praha: Nakladatelství Lidová demokracie, 1950, r. 6, č. 292, s. 2

Jiným prostředkem sjednocení lidu interventů se světovým lidem je pomocí institutu demonstrace a průvodu:

„V dlouhých průvodech byly nesený plakáty s mírovými hesly ‚Zachraňte americké životy‘, ‚Skončete válku v Koreji‘, ‚Nechte Ameriku svobodnou‘, ‚Žádný policejní stát‘ a jiné.“⁶⁰

Za poslední a pravděpodobně nejpůsobivější však považujeme apel prostého lidu a tematizaci mateřské lásky a masovosti:

„Tato matka, obracejíc se ke svým sousedům, pravila: ‚Nezajímá mne, nazvou-li mne komunistkou nebo ne, avšak mého syna zabil Truman.‘ Tato slova matky, jež ztratila syna v Koreji, vyjadřují postoj širokých vrstev amerického lidu k americkému vojenskému dobrodružství v Koreji.“⁶¹

„Navrhujeme, aby OSN nařídila okamžité příměří v Koreji, aby se žádná protidemokratická vláda, podobná Li Syn-manově režimu, nedostala k moci, aby byla Korea sjednocena a dostala právo zvolit si sama formu státní správy...Jsme hluboce zneklidněni činy naší vlády, která se připojuje k reakcionářům ve všech oblastech světa. Jsme hrdi na americké demokratické a revoluční tradice a chceme se sjednotit s pokrokovými lidmi na celém světě.“⁶²

„Široké masy amerického lidu odmítají stále rozhodněji ideu preventivní války, válečnou propagandu a intervenci amerických vojsk v Koreji. Také americký lid chce mír.“⁶³

Lidé jsou v tomto fikčním světě obětmi zejména proto, že jsou bezbranní a bezbrannost je doprovodným stavem, kdy není jedinec součástí kolektivu. Zatím jsou pouhou masou, neorganizovanou a roztržštěnou. Masou bez hlavy a řídicího orgánu, masou bez organizace, bez myšlenky, která by je prodchnula a dala údům sílu k dynamismu. Jsou množinou jednotlivců. A světlý zítřek počíná až tehdy, stane-li se masa uvědomělou, schopnou dynamismu, schopnou akce, schopnou pozvednut zbraň. Masa se stává kolektivem až v okamžiku oběti a vztyčené pěsti. Ve fázi pouhé statické oběti je jí vyhrazeno a jí náleží jen utrpení, bez možné aspirace na vykoupění, bez možnosti naděje.

⁶⁰ *Mohutná mírová demonstrace v New Yorku.* Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 181, s. 1

⁶¹ *Prostí Američané jsou pro mír.* Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 252, s. 2

⁶² *Američtí občané pro mír a demokracii v Koreji.* Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 234, s. 2

⁶³ *Americká veřejnost stále rozhodněji pro mír.* Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 242, s. 2

Teprve cestou k mase, cestou ke kolektivu se zranitelní jednotlivci stávají suverénním lidem, v tolikrát již předestřeném schématu – od jednotlivce, jednotlivých skupin, po kolektiv, až nakonec po:

*„miliony hlasů,
tvořících nespočetnou masu.“⁶⁴*

5.3.2 dynamická oběť

Z obětí se nicméně vyčleňuje skupina, jejíž poslední vývojová fáze je zařaditelná v předešlý rozebíraný pilíř fikčního světa – obránce. Oběti se transformují v bojovníky.

*„Korea! Její děti jdou
a nastavují dlaně
a zkrvavené sněženky
tam proměnily v zbraně!“⁶⁵*

Dalším transformováním oběti v bojovníka je například postavení se na místo padlých otců:

„Válka i z dětí udělala hrdiny. Několik chlapců se vyznamenalo ve velkém spravedlivém boji svého lidu. Otcové jim padli většinou v lidové armádě. Synové jsou jejich důstojnými nástupci [...] to jsou rozvědčící, partyzáni – děti statečného srdce.“⁶⁶

či uvědomění si závažnosti boje tváří v tvář hrůzám války:

„...byla zatčena a ztýrána... lidová armáda postupovala na jih, byla osvobozena i její vesnice. Vstoupila do armády jako ošetřovatelka.“⁶⁷

Dynamická oběť ovšem není četnou kategorií, nicméně si ji uvádíme pro dotvoření celkového obrazu pojednávané tematiky.

6 VALENCE KLÍČOVÝCH SLOV/KOLOKACE

Po vymezení kategorií činitelů, proživatelů a jejich prostředků se dostáváme k analýze klíčových slov. Pokud předchozí kapitola spíše popisovala zvnějšku nazíraný vysublimovaný

⁶⁴ HILČR, Jindřich, ed. *Čeští spisovatelé korejským dětem*. 1. vyd. Praha: SNDK, 1952

⁶⁵ HILČR, Jindřich, ed. *Čeští spisovatelé korejským dětem*. 1. vyd. Praha: SNDK, 1952

⁶⁶ *O dětech bohatýrské země*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 135, s. 6

⁶⁷ *Hrdinky korejského lidu*. Nová vlasta. Praha: Mona, 1953, č. 26, s. 6

system vystavený na protikladnosti binárních prvků a jejich manifestacemi, nyní se budeme zabírat hloubkovou analýzou textů. Považujeme totiž za žádoucí zkombinovat dva přístupy k rozboru textů, neboť teprve kombinací obou dvou přístupů – dedukčního a indukčního – vznikne relevantní obraz rozebírané tematiky. K textům jsme tedy obecně přistupovali

1) formou tradiční analýzy textů a hledání obecného systému. V tomto rámci by jednotlivé dílčí prvky přirozeně a bez logického konfliktu vynikly (především uplatněné v předchozí kapitole).

2) formou hloubkové analýzy jazyka a jeho prostředků, hledáním struktury, vazeb a funkcí. Druhá forma přístupu nám bude opěrným bodem v této části práce, jelikož podnikneme hloubkový rozbor jazykových prostředků podílejících se na celkové výstavbě.

Nejprve však se musíme zaměřit na stanovení si klíčových slov, především zdali se shodovaly s vytyčenými excitovanými pozicemi naznačenými v kapitole předešlé.

Prvotním úmyslem bylo texty podrobit mechanické analýze klíčových slov, avšak výsledek, jak již bylo uvedeno v předchozích částech práce, nebyl uspokojivý. Zcela očekávaně byly mezi nejfrekventovanějšími klíčovými slovy výrazy *Korea, jižní, lid, Amerika, agrese* (právě s přihlédnutím k válce a jejím participantům a prostorovému určení). Pro sémantickou roli agresora bylo užíváno v textech na základě prostých pravidel stylistiky větší variantnost výraziva. Pracovalo se tedy jak s variantními, metaforickými, tak metonymickými vyjádřeními.⁶⁸

Jak již bylo řečeno, nejbohatší podklady k rozboru textu přináší sémantická role agresora. Jeho zevrubnou analýzou a po následném sestavení obrazu ze specifických stavebních kamenů vzešlých z analýzy nám vyvstane vysublimovaný, doslova čistý a vydestilovaný model fikčního světa. Fikčním světem zde míníme svět, který je dán jazykovými jevy pojímanými jako jevy zobrazujícími, ve své znakovosti tedy složkou označující. Je jasné, že takto pojímané jevy jsou dány konvencí, přiřazením označujícího k označovanému. Právě náš rozbor se bude více zabývat analýzou konotovaných významů než analýzou denotátů, tedy pravdivostním rozbohem promluv. Zajímá nás právě systém přiřazování významu, jelikož jazyk je jazykový produkt sociální schopnosti, vpravdě sociální institucí.⁶⁹ A právě zaměřením se na *langage* prostřednictvím *parole* a *langue* vyvstane kýžený moment odhalení parametrů fikčního světa.

⁶⁸ Bude rozebíráno dále.

⁶⁹ SAUSSURE, Ferdinand de. *Kurs obecné lingvistiky*. Překlad František Čermák. Vyd. 3., upr. v., nakl. Academia 2. Praha: Academia, 2007. 487 s. Europa; sv. 12

Zajímá nás právě projev specifické dynamičnosti nazíraný však synchronně. V rámci diachronie lexikálního vývoje v historické perspektivě nás zajímá konkrétní časový úsek, který přiřadil označujícímu specifický význam, tvořící komplexní systém. Zaobíráme se tedy synchronií v rámci diachronie s akcentací na dynamiku aktu pojmenovávání.

Stěžejními jednotkami rozboru jsou především kolokace. Vycházíme totiž z premisy, že věta není soustavou znaků, jejichž významy jsou sumarizovány, nýbrž každou syntaktickou jednotku považujeme v rámci její syntakticko-sémantické pozice za buď modifikující či naopak modifikovanou. Z tohoto plyne, že vyšší textové útvary považujeme za artefakt,⁷⁰ autonomní superznak. Zároveň nemíníme bagatelizovat závažnost kontextu tím, že rozebírané texty považujeme za autonomní. Tím více akcentujeme „*langue*“ úroveň sémantické výstavby textu. Právě se zřetelem na jazykový charakter, na pojmenovávací akt, tedy významovou aktualizaci příslušející zejména publicistickým a uměleckým textům, jsme schopni analyzovat, zda v případě průniků jazykových prostředků dochází ke konstruktu specifického lexika, jehož prostřednictvím je látka tematizována.

Na stránkách rozebíraného textu dochází k budování světa, který si zde nazveme fikčním, právě pro nezohledňování charakteru denotátů (například prostřednictvím novodobějších studií nezastřených ideologickým akcentem) reálného světa. Budeme zcela v zajetí textu, přičemž text sám nám bude hodnotovým rámcem i referenčním materiálem.

6.1 základní vyjádření agresora a agrese v kolokacích

Základní kostra procesu označení sémantické role agresor je nastíněna v následujícím výčtu. Rozlišujeme podrobněji původce agrese a prostředky (i případy, kdy došlo k pragmatickému porušení schématu):

1. původce agrese
 - a. osobnosti
 - b. politické, ekonomické, vojenské entity

⁷⁰ Pojímáme-li text coby literární artefakt, svět v něm zobrazený automaticky považujeme za svět fikční. A nahlížíme-li pak na svět fikční v jeho fundamentálních základech, hledáme úhelné kameny, ze kterých byl tento svět zbudován. Jednou z možností je tematizace časoprostoru, jeho rozebrání, interpretační usouvztažení. Druhou možností rozboru je pak samotná deskripce. Jevy pojmenováváme, kategorizujeme, hierarchizujeme. Pojímáme je v jejich celistvosti (vzhledem k textům), zkoumáme různé úrovně relací mezi jevovými participanty, zaměřujeme se též na dílčí aspekty jednotlivých rozebíraných činitelů. Jinými slovy, pronikáme do mikrokosmu a makrokosmu textového světa. Je jasné, že žádný text nemůže existovat coby suverén, neodvisle fungující literární artefakt, přičemž při vědomí toho nutno akcentovat intertextualitu, toliko vlastní přirozenost většiny textů. Ve světle tohoto pak volíme k rozboru texty představující co možná největší stupeň diverzity, jelikož byl-li by spatřován v rámci mnohačetným veskrze charakterově rozdílných textů jednotící prvek, sám by byl tedy zcela obecnou a maximálně vysublimovanou usouvztažující tendencí.

- c. obecná, metaforická a metonymická vyjádření
- 2. prostředek agrese
 - a. obecné jevy, abstrakta
 - b. apelativa

Z tohoto schématu se ovšem vyčleňují případy, kdy:

- a) buď zcela chybí původce nebezpečí
- b) nebo jsou obě množiny sloučeny.

Po analýze základních typů popisujících roli agresora se podíváme na výrazy základní pojem modifikující. Tyto modifikující výrazy bychom mohli rozčlenit na subkategorie podle jejich pozice na

- 1) *kolokace zleva*,
- 2) *kolokace zprava*
 - a. *základní konstituenty věty*
 - b. *modifikace větou vedlejší* (jakožto každou větu vedlejší možno pojímat jako větný člen; tento druh kolokace zprava si ovšem vydělíme a pojednáme o něm v následující kapitole).

Tyto modifikanty přidávají specifické sémantické akcenty základním výrazům. Je ovšem důležité, zdali je role agresora/oběti/obránce vyjádřena *subjektem* či *objektem*. Subjektový výskyt rolí bereme jako základní pro jeho nekomplikovanost a přímost sdělení, tolik užívaného v úderných textech. Objektové užití se naopak vyskytuje častěji u textů hovořících o kontextech válečného dění, přičemž tyto články užívají komplikovanějších větných konstrukcí. Ovšem nejen rozdílnost pozice subjekt/objekt determinuje charakter sdělení. Též je možno kolokace u výše zmíněných rolí rozčlenit na případy, kdy jsou signifikantní role *agentu* či *patientu* směrodatné pro konstrukci textů. Je-li agresor v pozici agentu, je zcela logicky aktivním činitelem agrese, naopak jeho pozice v patientu je využívána pro tematizaci neúspěchů a marných snah. Tuto problematiku si podrobněji představíme v následujících dvou kapitolách, nicméně než se tímto obšírněji budeme zabývat, pro naznačení rozdílnosti pragmatické role subjektu/objektu a agentu/patientu si zde rozebereme sémantiku řetězce *plánu – snahy – pokusu*. Analýza této problematiky nám umožní hlouběji nahlédnout do mechanismů pragmatických rolí větněčlenského rozlišení podmětu a předmětu a sémantického rozlišení činitele a proživatele.

6.2 Rovina plán – snaha – pokus

V rovině *plán – snaha – pokus* je nastíněna typická dynamika. Plány se nikdy nevydaří tak, jak byly zamýšleny. Agresor nemůže nikdy uspět, i když by se snažil sebeurputněji. Příklad za všechny: „*Plány amerických generálů na rychlé obsazení ... se nezdařily.*“ Kromě plánů na obsazení a útočných plánů, jsou též tematizovány plány vyšší, nevztahující se jen a pouze na korejský konflikt, ale jsou plány v globální hře kapitalistického mocenského bloku, jelikož jeho ultimátním plánem je „*zničit světový pokrok*“ představovaný *dějinným pokrokem* prostřednictvím komunismu a socialistické ideologie (s jejími aspekty filosofické, politické, sociální a ekonomické ideologie).

Nejinak je to v případě snah. Pokud je plánem imperialistů zničit světový pokrok či zabrat Koreu, zcela vždy jsou tyto snahy marné. Agrese v Koreji je pojímána jako devastující, avšak je též tematizována coby první krok imperialistů v dobytí *svobodného světa*. Důvodem, proč je Korea tak důležitá, je právě to, co by případná porážka mohla znamenat, k čemu by mohla vést. Válka v Koreji představuje snahy amerických vládnoucích kruhů upevnit své pozice v okupovaném Japonsku a proměnit je v hlavní základnu americké agrese v Asii.

Konečnou kategorií v triádě *plán-snaha-pokus* je **pokus** sám. Zcela směrodatné je určení charakteru pokusu, tedy o co se agresor pokouší a jakého rezultátu je pokus zástupcem. Nutno podotknout, že všechny pokusy (stejně jako plány) agresora jsou vždy neúspěšné (jak ostatně je možno předpokládat dle charakteru nahlížené dynamiky). Není zde zmínky, že by jakýkoliv předešlý pokus měl pro agresora pozitivní výsledek. Pokusy ztroskotávají, jsou rozdraceny. Pasivita těchto příkladů je dána zejména pozicí pokusu jako objektu:

„Všechny pokusy o záchranu kapitalistického řádu, který plodí bídu, války a utrpení pracujícího lidu vždy ztroskotají.“⁷¹

Ovšem i postavení v roli subjektu bývá pasivní, především díky modifikaci adjektivem ve jmenném tvaru, což je dáno charakterem role modifikačního adjektiva ve jmenné frázi:

„...nepřítelův pokus o vylodění [bude] rozdracen“.⁷²

Při akcentaci válečného neúspěchu jsou rovněž četné reference k vylodování Američanů v Koreji.⁷³ Vylodění je zpravidla neúspěšné a je o něm hovořeno v minulém čase, což ještě

⁷¹ Filmový přehled. Praha: Ústřední půjčovna filmů, 16.9.1950, č. 33, s. 11

⁷² *Americké pokusy o vylodění*. Lidové noviny. Praha: Svaz československých spisovatelů, 3.9.1950, roč. 58, č. 207, s. 4

⁷³ „nepřítel se pokoušel o vylodění“.

umocňuje význam neúspěchu – všechny pokusy byly dílem minulosti a nyní se již neuskutečňují.

6.3 kolokace

6.3.1 kolokace zprava

Kolokace zprava jsou zejména charakteru spojení předmětu a přívlastku neshodného či predikátu a příslovečného určení. Jde výhradně o popisování jevů **devastace**:⁷⁴

- a) obyvatelstva
- b) hmotných statků
- c) abstraktních výrazů (pravdy, spravedlnosti atd.)

Devastace obyvatelstva je zastoupena slovními spojeními: *zločin proti lidskosti, prostředek ničení lidí, vraždění dětí, vraždí korejské děti, vraždí v Koreji ubohým dětem/matky, sestry, bratry a strýce, vraždí s neslychanou krutostí, zabíjení civilního obyvatelstva*. Agresor se neštítí pozvednout zbraň vůči bezbranným ženám, dětem a nemohoucím starcům. Děti přicházejí o své zázemí, umírají opuštěné. Matkám jsou uřezávány prsy, aby nemohly kojit. Jedná se vesměs o projevy naprostého hyenismu a bestiality.

Dochází k četným případům „vyvražďování korejského obyvatelstva,“⁷⁵ „vyhlazování lidu Koreje“⁷⁶ jež je později často doplněno i o „vyhlazování korejských vlastenců“.⁷⁷ Autoři mají potřebu specifikovat národnost vražděných, byť je to z titulů článků zcela jasné. Nedočítáme se tedy o prostém *vraždění obyvatelstva*, ale konkrétně o *vraždění korejského obyvatelstva* i *vraždění obyvatel Koreje*. Vícenásobná konkretizace působí jakožto apel, zdůraznění.

Obyvatelstvo ovšem není „jen“ vražděno, jsou na něm páchána i zvěrstva: „*zvěrstva amerických vojáků*“.⁷⁸ Lid nemá chvíli oddechu, neb je činěn ze strany imperialistů soustavný a neustálý „*teror proti korejskému obyvatelstvu*“.⁷⁹

⁷⁴ V rámci devastace je pomocí kolokací zprava dále zpřesňován význam o její prostředky, cíle či původce. bývá zaplněna

⁷⁵ *Hrubé porušení mezinárodního práva v Koreji*. Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové. Praha: Nakladatelství Lidová demokracie, 1950, r. 6, č. 226, s. 3

⁷⁶ *Zabraňme barbarskému vyhlazování Koreje*. Naše pravda: Orgán krajského vedení KSČ. Zlín: Okresní vedení KSČ ve Zlíně, 1952, č. 12, s. 5

⁷⁷ *Hrubé porušení mezinárodního práva v Koreji*. Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové. Praha: Nakladatelství Lidová demokracie, 1950, r. 6, č. 226, s. 3

⁷⁸ *Ženy nikdy nedopustí novou válku*. Naše pravda: Orgán krajského vedení KSČ. Zlín: Okresní vedení KSČ ve Zlíně, 1951, č. 11, s. 2

⁷⁹ *Výzva SOF ke skončení intervence v Koreji*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 194, s. 1

Kategorie korejského vlastence není podrobněji rozpracována. V některých případech je tímto slovním spojením referováno o partyzánech, v jiných se jedná o civilní obyvatelstvo projevující sebemenší odpor vůči armádě interventů, aniž by bylo nějakým způsobem organizováno do hnutí odporu.

Apokalyptické obrazy ovšem následují i v případě devastace hmotných statků. Vše podléhá zkáze. Nejfrekventovanější výrazy, které jsou rozváděny, jsou *ničení, bombardování, ostřelování*. Výrazy typu *ničení škol, nemocnic, obytných budov a kulturních stánků, či ničení kulturních hodnot*, představují obecná vyjádření, která jsou specifikována, ať už se jedná o *spalování, bombardování nebo ostřelování*.

Výraz **bombardování** je jednou z nejčastějších manifestací devastace, přičemž při jeho rozboru se nám naskýtá možnost nahlédnout do dynamiky postupné akcentace napříč texty, tedy o intertextového charakteru sdělení.

Nejprve je z pohledu tvůrce textů nejdůležitější stanovit si původce aktu devastace pomocí příslovečného určení původce:

„bombardování americkými brannými silami“.⁸⁰

Tato jmenná fráze ještě neskýtá evidentní hodnotící akt, je pouze deklarováno, že bombardování je činěno americkými brannými silami, bez hodnotících, dehonestujících či jinak manipulativních přívlastků.

Až při kombinaci příslovečného určení místa a původce je možno hovořit o evaluačním charakteru sdělení, přičemž je zde naznačen konkrétní posun:

„bombardování osvobozených oblastí a mírumilovných měst americkými letci“.⁸¹

Od obecného tvrzení jsme se posunuli k obecně personálnímu zkonkrétnění⁸² – nyní jsou původci agrese letci a ne ledajáci, jedná se konkrétně letce *americké*. Důležitý je charakter přívlastků příslovečných určení místa, jelikož až díky nim je nám naznačen kontext bombardování. Závažnost sdělení není převážně ve skutečnosti, že bombardování měli na

⁸⁰ *Lidé celého světa žádají: Ruce pryč od Koreje. Československá vláda protestovala u OSN*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 194, s. 1

⁸¹ *Korejský lid odsuzuje americkou agresi. Kim Ir-sen vrchním velitelem vítězné lidové armády*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 159, s. 2

⁸² Obecně personálním zkonkrétněním míníme zkonkrétnění, kdy původce již není viděn v instituci, ale v naznačené skupině osob. Dělení je tedy personálnějšího charakteru. Stále se ovšem nepohybujeme na úrovni *konkrétního personálního zkonkrétnění*, čehož by bylo dosaženo pouhým dosazením konkrétního jména letce.

svědomí američtí letci, účinné sdělení tkví v charakteru bombardovaného teritoria. Jednalo se o *osvobozené oblasti a mírumilovná města*. Ponechme nyní stranou fakt, že vojskem byla bombardována místa „osvobozená“ – tedy místa zabraná severokorejskými a čínskými silami, tedy oblasti nepřítelů a faktického agresora. V korejskoválečném narativu měla – dle této manifestace – severokorejská vojenská činnost na území na jih od 38 rovnoběžky „osvobozeněcký a sjednotitelský charakter“. Nejednalo se tedy úhlem dobového pohledu o vojenský akt zaměřený proti jinému státnímu celku, ale o prostředek sebeurčení a osvobození na úrovni národní.

Druhým závažným poselstvím ve výše zmíněné citaci je charakter druhého příslovečného určení. Nejen, že se jedná o *města*, která byla bombardována, ale jednalo se rovnou o města *mírumilovná*. Tedy v dynamice sdělení je pomocí prostého rozvíjení příslovečného určení místa dvakrát upozorněno na nehumánní akt vojenských sil: armádou byly ničeny civilní cíle, jež byly ještě k tomu „*mírumilovné*“. Tedy dochází ke dvojité akcentaci.

Jiná užití příslovečných určení místa již nemusí skýtat takto promyšlené sdělení, stačí jmenovat konkrétní města, z nichž je již ostatně patrné, že se jedná o výhradně civilní cíle:

„*bombardování Vonsanu*“,⁸³

„*bombardování hlavního města Fenjanu*“.⁸⁴

Místní zkonkrétnění pak představují zejména snahy o zdůraznění *obyvatelského* charakteru bombardovaných oblastí:

„*bombardování obytných domů v městech a na vesnicích*“,⁸⁵

či vícenásobného zdůraznění negace:

„*nálety na bezbranná korejská města a průmyslová střediska, kde nikdy nebyly a nejsou vojenské objekty*“.⁸⁶

Ve výše uvedené citaci je negována příslušnost devastovaného místa k vojenským oblastem, pomocí časového aspektu *nikdy nebyly* a *ani nyní nejsou*. Opět též dochází k rozvíjení

⁸³ *Proti vyslání amerických vojsk do Koreje*. Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové. Praha: Nakladatelství Lidová demokracie, 1950, r. 6, č. 174, s. 2

⁸⁴ *Proti vyslání amerických vojsk do Koreje*. Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové. Praha: Nakladatelství Lidová demokracie, 1950, r. 6, č. 174, s. 2

⁸⁵ *Hrubé porušení mezinárodního práva v Koreji*. Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové. Praha: Nakladatelství Lidová demokracie, 1950, r. 6, č. 226, s. 3

⁸⁶ *Barbarské válčení USA*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 186, s. 1-2

přísluvečného určení místa adjektivem ze skupiny *bezbranný/mírumilovný*, respektive tedy nevojenský čili civilní.

Dynamika sdělení nám umožňuje učinit ještě jeden krok – přenést cíl bombardování oblasti na obecně personální úroveň. Níže uvedená citace je kombinací, jakýmsi přechodem, tendencí od přísluvečného určení místa k přívlastku neshodnému:

*„bombardování korejských měst a vesnic a jejich bezbranného civilního obyvatelstva“.*⁸⁷

Završení tendence spatřujeme v pouhém uvedení přívlastku. Již není nutné uvádět místo, ani jeho konkrétnější charakter, stačí uvést pouze:

*„bombardování korejského obyvatelstva“.*⁸⁸

Tato zdánlivá primitivní konstrukce (ve srovnání s předchozími) ovšem skrývá ráz zcela žádaný. Je úderná a zároveň všeříkající. Těžiště je z měst přesunuto na lidské bytosti, beze zmínek o průmyslových oblastech, jmen měst atd. Závažný je především fakt bombardování obyvatel, v uceleném konstruktu světa tedy neopodstatněný akt zvučle. Nejedná se již o akt pragmaticky válečný (takovýto charakter by si tento akt nesl při upozornění na místa bombardování – především díky strategické rovině tohoto jednání), ale o akt proti lidskosti. Není bombardováno s cílem zamezit vojenským akcím protivníka, nýbrž s cílem napáchat škody na civilním obyvatelstvu.

Na okraji tematizování bombardování se vyskytuje další podtyp devastace – **ostřelování**. Nebývá samostatné, jedná se spíše o průvodní jev aktu bombardování:

*„bombardování korejských vesnic a měst americkým letectvem, jakož i [...] ostřelování pobřežních oblastí Koreje americkým námořnictvem“.*⁸⁹

Ovšem, až v případě ostřelování jsou jakožto cíle uvedeny cíle vojenské:

*„ostřelování posic korejské lidové armády a čínských lidových dobrovolníků“.*⁹⁰

Nicméně i tato otázka skýtá obdobný charakter jako otázka *bombardování*, viz:

⁸⁷ *Polská vláda proti americké intervenci v Koreji*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 194, s. 1

⁸⁸ *Pandit Nehru odsuzuje masové bombardování amerických imperialistů v Koreji*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 201, s. 2

⁸⁹ *Široké lidové masy celého světa žádají mír a mírové urovnání korejské otázky*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 201, s. 2

⁹⁰ *Američtí interventři použili v Koreji opět plynu*. Obrana lidu: list Československé armády. Praha: Naše vojsko, r. 5, č. 272, s. 11

„ostřelování pokojného obyvatelstva v Koreji“.⁹¹

Problematiku devastace v případě kolokací zprava završuje devastační činnost na poli pravdy, kterážto je uskutečňována pomocí přetvářky a lži.⁹² **Lež** je prostředkem zástěrky i **propagandy**:

„lži vyráběné americkou propagandou na běžícím pásu“,

„odvolávání na lež a velkou lež“.⁹³

Kolokace zprava jsou mnohdy deskriptivního charakteru se zaměřením na rozvíjení vojensko-ekonomických původců a prostředků.

Předně je analyzován jen a pouze kapitalistický systém, který je směrodatný pro celý *západní svět*. Kapitalistický systém je definován svými *zločiny, zlobou, strachem o své zisky*. Jeho jádro je nahlíženo coby *hrůzné a nesmyslné*. A co nesmí být opominuto, je fakt, že celý kapitalistický systém je zaměřen primárně na „*uskutečňování amerického zbrojního programu*.“

6.3.2 kolokace zleva

Kolokace zleva mají diametrálně odlišný charakter, než je tomu u kolokací zprava. Vesměs kopírují svou povahou základní vyjádření původce i prostředku agrese, jen jej dále rozvíjejí.

Jihokorejský prezident I Sŭng-man se tak stává „*americkou loutkou Li Syn-manem*“ a též vláda jižní Koreje je modifikována adjektivem *loutkový* ve výsledné spojení slov „*loutková vláda jižní Koreje*“. Tento výraz je jedním z nejfrekventovanějších slovních spojení spojených s jižní Koreou, jejími politiky, armádou a institucemi. Je to velmi užitečný prostředek, kterýmžto jsou diskreditovány vedoucí vládní instituce jižní Koreje, jelikož je jim upírána samostatnost a suverenita. Jde ostatně o trend naznačený již v části zaobírající se variantními označeními jihokorejského establishmentu. Nejedná se tedy o nic překvapivého, jen je zcela přirozeným způsobem tato tendence umocňována a gradována.

Modifikování podléhají též entity manifestující politickou moc, ať se již jedná o Američany, okupační vládu nebo obecné výrazy kolonizátor, kapitalista atd. Američané jsou hanební,⁹⁸

⁹¹ *Právo a spravedlnost je na straně korejského lidu*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 238, s. 1-2

⁹² V textech je množství narážek a explicitních formulací usouvztažňujících devastaci abstrakt (znásilňování pravdy atd.) a roli Američanů v konstrukci fikčního světa. Všechna destruktivní jednání mají povětšinou jediného referenta, Spojené státy. V souvislosti s touto konkrétní rolí je tento fakt tematizován.

⁹³ *Široké lidové masy celého světa žádají mír a mírové urovnání korejské otázky*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 201, s. 2

⁹⁸ Následující ukázky jsou parafrázemi a obecným shrnutím variantních slovních spojení, z tohoto důvodu neuvádíme bibliografický údaj. V textech byla na mnohých místech tematizována „*hanebnost Američanů*“, přičemž též analytické prostředky korpusové analýzy vyhodnotily spojení „*hanebnost Američanů*“ coby spojení s vysokou frekvencí.

prchající,⁹⁹ prezentují se zločinem¹⁰⁰ a mají imperialistické cíle.¹⁰¹ Činnost okupační vlády je v intencích protiprávnosti¹⁰² a samotní kapitalisté podnikají loupežná tažení.¹⁰³

Ani jednou se nestane, že by jakákoli instituce představující politickou moc Západu nebo jižní Koreje byla vykreslena v pozitivním světle. Vždy se jedná o dehonestující výrazy. Zdrucující kritice neušly ani vývody mezinárodních institucí, především prostřednictvím zmínky o „nezákonně přijaté rezoluci Rady bezpečnosti“ či zastřešujícímu referování o „hanebných zločinech amerických imperialistů“.

Charakter války a armády kopíruje předešlé tendence užívající jako modifikátor dehonestující výrazivo. Je obecně řeč o „zločinné útočné válce“, „rozdrčení kvantumské (kwantungské) armády“, o „nelidském vedení války“, „bestiální válce“.

Trend nastolený při práci s obecným termínem válka následují i manifestace prostředků jako:

„šílené bombardování“,

„nelidské bombardování“,

„bestiální, nejsurovější prostředek“.

Velmi oblíbeným denominálním adjektivem je *nelidský*, což zcela jasně podtrhuje zcela nehumánní charakter agresora. Nejen, že je tento výraz často a s oblibou používán jak pro původce agrese i prostředek, je často v syntagmatickém vztahu k výrazu *bestiální*. Buď jsou oba dva výrazy přítomny, nebo je zmíněn alespoň jeden z nich.

Popisujeme-li prostředek agrese, nesmíme zapomenout na jeden z emblematických prostředků poukazujících na nehumánnost agresora: *hmyz*. Pokud je dál rozvíjen adjektivní kolokací zleva, jedná se především o adjektiva *nakažený*¹⁰⁴ a *morový*.¹⁰⁵

Vrátíme-li se zpět k původci agrese a zaměříme-li se na slovní spojení s apelativním jádrem, vyjdou nám sousloví typu: *krvavý zločin*, *zločinné cíle*, *sprostý zločinec*, *vraždami opilí vrazi* a v neposlední řadě *obroda japonského militarismu*. Američané páchají v Koreji výhradně

⁹⁹ Dalším frekventovaným slovním spojením bylo spojení „prchající Američané“.

¹⁰⁰ Pokud šlo o zločiny, bylo takřka nutností uvést, že se jednalo konkrétně o „zločiny Američanů“.

¹⁰¹ Důležitým odhalením v textech bývají v textech zmínky o „imperialistických cílech Ameriky“.

¹⁰² Jakákoliv správní činnost Američanů je pak charakterizována coby „protiprávní činnost americké okupační vlády“.

¹⁰³ Vojenské a civilní úkony kapitalistů pak nejsou pojímány v intencích neevaluačních, ale jsou tematizovány coby „loupežná tažení kapitalistů“.

¹⁰⁴ Téměř všechny zmínky o hmyzu jsou ve spojení výrazů „nakažený“ a „hmyz“

¹⁰⁵ Není-li „hmyz nakažený“, je alespoň „morový“.

zvěrstva, jako jsou vraždy, což z nich činí vrahy. A jako by to nestačilo, tato podstata je akcentována rozvíjením již tak silného výraziva, protože Američané „jenom pro žok vraždí“.

6.3.3 pravolevá kolokace

Svým charakterem se jedná o pouze prokreslenější případy předestřené výše, typologicky pak zejména o objekty rozvité zároveň přívlastkem shodným i neshodným/předmětem/příslovečným určením/přísudkem jmenným se sponou.

Například:

„hlad amerických mocipánů je tak nenasytý“,¹⁰⁶

„brutální nátlak na své evropské poddané“,¹⁰⁷

„nesmyslnému ničení měst a vesnic“,¹⁰⁸

„nejnižší lži vyráběné americkou propagandou na běžícím pásu“,¹⁰⁹

„Zběsilé bombardování pokojného civilního obyvatelstva Koreje“,¹¹⁰

„barbarskému zabíjení bezbranných žen a dětí“,¹¹¹

„zneužívání OSN pro imperialistické cíle“,¹¹²

„rozzuřenou reakcí americkým monopolistů na výzvu k příměří“.¹¹³

Tento typ jsme vyčlenili zejména proto, že po odtržení pravé kolokace pozbývá fráze z velké části svého významu. V pravé části je často podán důvod či cíl pro levou kolokaci. Záporný význam je dále umocňován, akcentován, vyzdvihován. Nejpropracovaněji ovšem působí modifikace pomocí věty vedlejší.

¹⁰⁶ *Oč jim jde*. Lidové noviny. Praha: Svaz československých spisovatelů, 6.8.1950, roč. 58, č. 183, s. 3

¹⁰⁷ *Oč jim jde*. Lidové noviny. Praha: Svaz československých spisovatelů, 6.8.1950, roč. 58, č. 183, s. 3

¹⁰⁸ Rudé právo. Ústřední orgán Komunistické strany Československa. Praha: 4.8.1950, roč. 30 – 31, č. 183, s. 2

¹⁰⁹ *Korea včera a dnes*. Lidové noviny. Praha: Svaz československých spisovatelů, 28.6.1950, roč. 58, č. 150, s. 3

¹¹⁰ *Zastavte zločinnou válku v Koreji!* Naše pravda. Orgán krajského vedení KSČ. Zlín: Okresní vedení KSČ ve Zlíně, 9.9.1950, č. 36, s. 8:

¹¹¹ *Zastavte zločinnou válku v Koreji!* Naše pravda. Orgán krajského vedení KSČ. Zlín: Okresní vedení KSČ ve Zlíně, 9.9.1950, č. 36, s. 8:

¹¹² *Zastavte zločinnou válku v Koreji!* Naše pravda. Orgán krajského vedení KSČ. Zlín: Okresní vedení KSČ ve Zlíně, 9.9.1950, č. 36, s. 8

¹¹³ *Vítězná politika míru a mezinárodní spolupráce*. Lidové noviny. Praha: Svaz československých spisovatelů, 1.7.1951, roč. 59, č. 154, s. 4

7 SYNTAKTICKÁ VALENCE

7.1 modifikace větou vedlejší

Modifikace větou vedlejší představuje prakticky nejdílnější prostředek rozvití, jež zároveň nezahluje větnou konstrukci množstvím aspektů, čímž by se stal text hůře čitelným, a tedy nepřehledným. Jelikož se jedná o texty silně politicky angažované, předpokládá se u nich ostatně údernost, jasnost sdělení. Jedním z prostředků údernosti může být přehledné rozvití hlavní věty větou podřadnou, čímž se přehledně poskytnou potřebné rozšiřující informace, aniž by byla věta řídicí přehlcena přebytečnými informacemi, jež by zkomplikovaly a znesnadnily recepci výsledného textu.

Zde předkládáme tři příklady rozvití větného členu věty řídicí vedlejší větou:

„za amerických náletů, které zabíjely i korejské děti, ničily jim domov, školy, útulky“,¹¹⁴

„bombardování, při kterém umírají nevinné děti a ženy“,¹¹⁵

„Ta Amerika, která dovedla vyhubit celá plemena, takřka všechny Indiány“,¹¹⁶

Ve všech případech by byla konstrukce bez užití věty vedlejší velmi neefektivní:

**za amerických náletů zabíjejících i korejské děti, ničících jim domov, školy a útulky,*

**bombardování způsobující smrt nevinných dětí a žen,*

**Ta Amerika schopná hubit celá plemena, takřka všechny Indiány.*

Při transformaci vět došlo k rozmělnění celého slovního spojení. Při původním rozložení textu je dynamika jasná: nejprve je upozorněno na jev a ten je následně rozvinut. Tím neztrácí dikce na své údernosti. Všechny tři hypotetické konstrukce tedy demonstrují nepřirozenost a neefektivitu zahlcení rozvitím větněčlenským v rámci publicistického stylu. Mnohem přirozeněji působí jednoduchá konstrukce věty hlavní a věty vedlejší se zcela jasnou závislostí danou vazebnými prostředky, než přehlcená a nepřehledná syntaktická struktura míjející se svým účinem.

¹¹⁴ Literární noviny. Praha: Svaz československých spisovatelů, 29.3.1952, r. 1, č. 8, s. 1

¹¹⁵ *Zastavte zločinnou válku v Koreji!* Naše pravda. Orgán krajského vedení KSČ. Zlín: Okresní vedení KSČ ve Zlíně, 9.9.1950, č. 36, s. 8

¹¹⁶ Literární noviny. Praha: Svaz československých spisovatelů, 29.3.1952, r. 1, č. 8, s. 1 ”.

7.2 verbální fráze

V této části bude předestřena důležitost užití verbálních frází v procesu deskripce činitelů/proživatelů. Jedná se o velmi dynamický prostředek, jenž sám svou povahou graduje užití verbální části fráze. Posílení principu dynamičnosti a zpřehlednění akcentu jeho prezentací v predikátové části zpřehledňuje celkovou výstavbu promluv. Jedná se buď o samostatnou větu hlavní, nebo o paratakticky spojené věty.

Zde několik příkladů:

/agresoři/ „potřebuji nové trhy“, „znásilňuji svět“, „vyvraždí obyvatelstvo“ a „neustále ustupují na všech úsecích fronty“.

Analýzou těchto zvolených příkladů si demonstrujeme přibližný průběh argumentace textů: je vysvětleno, jaké mají agresori pohnutky, co provádějí a za užití jakých prostředků. Nakonec však vždy následuje ujištění čtenáře o neúspěchu snah agresora.

7.2.1 akt agrese v syntaktické valenci

V první části této kapitoly se zaměříme na způsob vyjádření aktu agrese. Je to velmi důležitý bod v rámci budování fikčního světa, jelikož jde o akt dynamismu, který katalyzuje všechny ostatní oblasti a zároveň je předdefinovává. Dává jim totiž svým vlastním charakterem tvar. Jedná se svým způsobem o tautologii, jelikož katalyzátor dává tvar svým výsledkům, zároveň však výsledky spoluutvářejí celkový obraz svého katalyzátoru.

Aktem agrese je v našem pojetí nejen jakákoliv zbraň,¹¹⁷ ale i jakákoliv činnost, užití prostředku ekonomického.¹¹⁸

„...průmyslové podniky a doly postupně přecházely z rukou japonských okupantů do rukou amerických imperialistů a Li Syn-manova klika odprodávala zemi.“

užití médií a mezinárodních institucí:

¹¹⁷ Do této kategorie zahrnujeme jak referování o již použitých zbraních, tak i jejich anticipaci, předjímání.

¹¹⁸ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950. 31 s. Vojensko-politická knihovna velitelského sboru; roč. 2. sv. 17, s.11. Zde je velmi zajímavé propojení dvou donedávna soupeřících stran. Japonsko a USA, nesmiřitelní rivalové v průběhu 2. světové války, si nyní podávají ruce. Jejich pupeční šňůrou se staly ekonomické prostředky, potažmo kapitál obecně. Tímto se v jediné větě dostanou okupační síly USA na roveň Japonsku a jeho bezmála čtyřicetileté okupaci. Též zmínka o I Süng-manovi zde má své opodstatnění. Jeho prostřednictvím se politická elita jižní Koreje dostává do „elitní“ společnosti Japonců a USA.

„...za takovéto záměrné zaujatosti, jestliže zástupcům USA (ve Valném shromáždění OSN) chybí nezákladnější objektivita a spravedlnost, je tu nebezpečí, že projednávání korejské otázky v politickém výboru se stane pustou fraškou.“¹¹⁹

či jazyka samotného s cílem nabytí převahy nad protivníkem. Jak zbraň je zde užita lež, rozkaz,¹²⁰ prohlášení nebo pomluva:

„Nás američtí útočníci rovněž nezastraší! Dovedli jsme si poradit s jejich zločinnými intrikami dosud, poradíme si s čímkoliv, co by proti nám podnikli i v budoucnosti.“¹²¹

Zcela nečekaně a značně invenčně potom působí použití voleb coby zbraně nepřítele:

„V jižní části, okupované Američany, generál Hodges zorganizoval v červnu 1946 ve znamení teroru volby.“¹²²

Volby nejsou projevem svobodné vůle a manifestem demokracie, ale nástrojem teroru. Význam pojmu volby s jeho konotacemi je obrácen: od svobody k vnučenému, od vlastní suverenity k stavu podřízenosti.

Jako zastřešující ovšem považujeme samotné tematizování pojmu agrese v textu. Jedná se o explicitní formulace značně dokreslující dosavadní kolorit prostředků. Rozebírání tohoto pojmu celou problematiku zastřešuje a vpravdě interpretuje.¹²³

¹¹⁹ Z *Valného shromáždění OSN*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 254, s. 2. V rámci institucí pojímáme též mezinárodní smlouvy, dohody, výsledky práce různých komisí a jiné. Tento prostředek je velmi důležitý, jelikož v jehož intenci zde máme precedent předjímaného, vůči kterému je implikace nutných preventivních snah o zabránění tomuto předjímanému vývoji. Pokud ovšem selžou mechanismy prevence, dochází ke katastrofě.

¹²⁰ *Síly míru rozdrtí strůjce války: „...dva dny na to vydal americký prezident Truman rozkaz americkým leteckým a námořním silám k podpoře lisymanovského útoku.“*

¹²¹ *Jsou horší než nacisté*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 62, s. 2

¹²² WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950. 31 s. Vojensko-politická knihovna velitelského sboru; roč. 2. sv. 17., s. 8

¹²³ *Na cestě agrese a války*. Sbor národní bezpečnosti: čtrnáctideník Sboru národní bezpečnosti. Praha: Ministerstvo vnitra, 1950, č. 15-16, s. 203: „.../USA/ připravují nové akty agrese, vynakládají veškeré úsilí, aby pozměnily zemi ve vojenský tábor...“

WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950. 31 s. Vojensko-politická knihovna velitelského sboru; roč. 2. sv. 17., s. 8:

„...odhlasovali tuto Trumanovu agresi jako „policejní akci Spojených národů“ a předali vrahu korejských žen a dětí, generálu McArthurovi, vlajku Spojených národů, aby tím kryl zločiny proti lidstvu a proti míru“ (Americká agrese v Koreji“; s. 16),

„...president Truman vyhlásil před celým světem otevřenou agresi a poslal americká vojska proti lidově demokratické korejské republice“; s. 16

„...američtí imperialisté přešli od příprav k válce k přímému, otevřenému útoku“; s. 26

Neodmyslitelnou podkategorií agrese je fenomén *atomové zbraně*. Tento druh útočného prostředku je značně signifikantní. Svým způsobem totiž anticipuje pozdější politiku světových supervelmocí, které se právě hrozbou užití atomové bomby navzájem držely v šachu po dobu následující studené války.

Již nyní atomová bomba plní funkci zastrašovací. Je explicitně zmíněna: „*Není tomu dávno, co američtí imperialisté přestali vyhrožovat lidstvu strašnou, hromadně ničivou zbraní – atomovou bombou, kterou chtěli odčinit svoje vojenské neúspěchy v boji proti hrdinnému korejskému lidu a čínským dobrovolníkům.*“¹²⁴

Je zde latentně odkazováno na disproportionnost válčících stran. Na jedné je korejský lidově demokratický stát disponující lidským kapitálem a konvenčními zbraněmi, na druhé straně jsou Spojené státy s žolíkem v rukávu v podobě apokalyptické zbraně. Zároveň zde přetrvávají pochyby na straně útočníka o regulérnosti, či opodstatněnosti užití tohoto prostředku. Tato problematika ovšem není dále tematizována, nicméně bývá upozorňováno na skutečnost, že i „...*Sovětský svaz má rovněž atomovou zbraň, ale nikoli proto, aby jí někoho napadl, nýbrž na obranu své vlasti proti americkému agresoru, proto, aby jej mohl „přivítat v plné zbroji“.*“¹²⁵

Mimo užití takto fatální zbraně je zde referováno i o konvenčnějších prostředcích, jak jsme již zmínili v předchozích částech práce, především v částech zabývajících se bombardováním. Samotnou kapitolou zůstávají zmínky o americké armádě obecně, kteroužto pojmáme v rámci prostředků kolektivních.¹²⁶

Velmi výmluvně je zde otevřena problematika americké okupační správy, tedy instituce:

„...*úkolem této komise krýt a zamaskovat všechnu protiprávní činnost americké okupační vlády na území Koreje a bránit mírovému sjednocení jižní a severní části země.*“¹²⁷

Od konkrétních prostředků se propracováváme k čím dál abstraktnějším hrozbám, což ústí v konečné absolutizování a v popis obecné situace, všeobecné nálady lidu a charakteru vlády:

¹²⁴ *S největším rozhořčením protestujeme proti barbarství amerických imperialistů.* Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1952, r. 68, č. 67, s. 1

¹²⁵ *S největším rozhořčením protestujeme proti barbarství amerických imperialistů.* Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1952, r. 68, č. 67, s. 1:

¹²⁶ Kolektivními prostředky míníme právě instituce jako americká armáda, americká vláda, americký parlament, americká okupační správa atd.

¹²⁷ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950.* Praha: Naše vojsko, 1950. 31 s. Vojensko-politická knihovna velitelského sboru; roč. 2. sv. 17, s. 9

„Zatím co v severních částech země se hned po osvobození ujaly vlády lidem volené národní výbory, zůstala správa v jižní části pod americkou ochranou v rukou starého, kolaborantského, protektorátního aparátu. Zatímco Sovětská vláda umožnila lidu samostatné rozhodování o dalších osudech země, rozehnali američtí okupanti jihokorejské národní výbory... Jižní Korea je policejní stát, se všemi průvodními zjevy násilí, ukrutnosti a zločinů, páchaných po celé zemi, kde každou noc je možno slyšet nářek lidu ze žalářů.“¹²⁸

Ostatně, akt agrese spolu ve své nejexcitovanější formě je roven útoku na ty nejvíce bezmocné:

„Konference na obranu dětí, kde vznesla strašnou obžalobu proti imperialistům, kteří v Koreji od začátku války do loňského jara, tj. za necelé dva roky zavraždili více než 300 tisíc nevinných korejských dětí.“¹²⁹

V kontextu líčení páchaného bezpráví na dětech je místy užito velmi nečekaného protikladu formy a obsahu:

„A když se vítr třebas jenom slabounce opře do jeho větví, obalených květy, pak květy začnou vyprávět o malém korejském děvčátku, které zavraždili američtí fašisté.“¹³⁰

Je zde zcela vědomě užito vysoce poetizovaného jazyka, jelikož díky explicitnímu nepoměru formy a obsahu je docílen nevšední a emotivní účín sděleného.

7.2.2 implikování slabosti agresora a reakce „tábora míru“

V této části se zaměříme na jednoduchý rétorický prostředek, na implikování slabosti protivníka. Tímto prostředkem je soupeřící strana umenšena, dehonestována. Vedlejším (ač kýženým) produktem tohoto prostředku je nadřazení vlastní strany nad oponenta. Jinými slovy, tematizováním oponentovy slabosti vyzdvihneme kvality strany vlastní.

Efektu umenšení dochází v několika krocích. Nejprve je vykreslena zoufalá situace¹³¹

poté válečná nedostatečnost ve srovnání se silami „tábora míru“:

¹²⁸ Korejský lid zvítězí nad imperialistickými útočníky. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1951, r. 67, č. 148, s. 7

¹²⁹ *Mír útočí na válku.* Nová vlasta. Praha: Mona, 1953, č. 21, s. 3

¹³⁰ *Mandloňový květ.* Nová vlasta. Praha: Mona, 1953, č. 5, s. 8-9

¹³¹ Explicitněji viz *Kdo znemožňuje příměří v Koreji?* Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1953, r. 69, č. 42, s. 5: „Milionáři a miliardáři, kteří jsou u vesla ve Spojených státech, mají prostě panickou hrůzu před mírem a příměřím, které by znamenalo snížení jejich obrovských válečných zisků.“

„Americká letadla jsou každodenně sestřelována nad severokorejským i jihokorejským územím.“¹³²

„...politika sovětského státu – politika míru a přátelství mezi národy – je rozhodující překážkou rozpoutání nové války a odpovídá nejživotnějším zájmům všech národů“¹³³

čímž se válečnému snažení Spojených států nedostává kýženého efektu.¹³⁴

V předešlých výrocích je obsažena politika, kterou jsme pracovníčně nazvali *jednotou k odporu*. Právě akcentací jednoty a jejím kategorickým imperativem je naznačena možnost odporu vůči nepříteli. Je nám zde podsouváno, že jen ve sjednocení je možno bojovat vůči agresorovi. Tento princip by nebyl ničím novým, avšak v kontextu řečeného dostává nový význam → jen realizace v rámci hnutí obránců míru, tedy v rámci zemí sovětského bloku. Tímto logickým krokem jsme si dali do rovnítka pojmy *obránce míru* a *sovětský blok*. Z tohoto úhlu pohledu byl útok agresora v konečném důsledku nezbytným katalyzátorem sjednocujících procesů.

7.2.3 Charakter aspektu „americký“

V návaznosti na předchozí část zde nyní pojednáme o kvalitách¹³⁵ protistrany. Jelikož kategorizace probíhá na několika úrovních, nastíníme si několik podstatných momentů v gradující posloupnosti:

- a) Odhalení sebe sama coby narušitele míru a udržovatele nesouladu
- b) odhalení sebe sama coby pokračovatele nacistických a fašistických tendencí
- c) odhalení sebe sama coby entity apriori amorální.

Z hlediska naší konstrukce je důležité již samotné formulování úvodního příkladu:

¹³² WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950. 31 s. Vojensko-politická knihovna velitelského sboru; roč. 2. sv. 17.

¹³³ *Týden ve světě: Znovuzahájení jednání o příměří*. Cesta míru: týdeník Krajského výboru Komunistické strany Československa v Liberci. Liberec: KV KSČ, 1953, č. 17, s. 7

¹³⁴ Američané jsou nahlíženi coby původci nesouladu ve světě, viz *Mír útočí na válku*. Nová vlasta. Praha: Mona, 1953, č. 21, s. 3: „Ze světa bude odstraněno jedno ohnisko požáru, který jeho strůjci, američtí imperialisté, hrozili rozšířit i na jiné oblasti.“

zamezují mírovému řešení, viz *Lisynman stále na scéně*. Cesta míru: týdeník Krajského výboru Komunistické strany Československa v Liberci. Liberec: KV KSČ, roč. 1953, č. 29, s. 7: „Jak dlouho ještě hodlá americká strana oddalovat uzavření příměří v Koreji?“

Čímž se sami zahánějí do kouta, viz *K jednání o příměří v Koreji*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 193, s. 2: „...jakékoli další průtahy a svévolnosti ze strany USA uvrhují je stále hlouběji do izolace“.

¹³⁵ Ve smyslu kategorizace.

„Američtí váleční štváči se snažili zastřít svou hanebnou agresi proti korejskému lidu vlajkou OSN. Avšak celému světu je známo, že Američané už dávno před začátkem korejského konfliktu usilovně vyhledávali záminku pro napadení korejského lidu.“¹³⁶

Do hry se nám dostalo několik výrazů jako *zastřít, celý svět, váleční štváči, dávno a vyhledávat záminku*. *Váleční štváči se pod zástěrkou snaží již dávno aktivně vyhledávat jakoukoli záminku pro útok, avšak toto je zřejmé celému světu.*

Zastřešením protimírových snah je ostatně samotná aktivní účast na obstrukci mírových jednání a konferencí:

„Vláda USA však záměrně prosazuje tuto nemožnou formu politické konference, která by musela skončit neúspěchem.“¹³⁷

Důvodem pro narušování mírových snah je pak především charakter *americkosti*, konkrétně její role v nástupnictví nacismu a fašismu:

„...rozhodný boj proti americkému imperialismu a jeho světovládným choutkám. Je to tentýž nepřítel, který také na našich západních hranicích vytváří svou základnu pro rozpoutání války v Evropě, dává do rukou zbraně nacistickým generálům a fašistickým německým hrdlořezům, aby s jejich pomocí mohl napadnout znovu svět, a to v první řadě Sovětský svaz a země lidové demokracie.“¹³⁸

Americký imperialismus využívá služeb válečných zločinců druhé světové války, skrze vlastní struktury využívá jejich potenciál a tím se stává jejich pokračovatelem. Válka je ostatně stále celosvětovým fenoménem, jedná se stále o *téhož nepřítele*, představujícího globální nebezpečí.

Amerika není pouze pasivním příjemcem totalitních ideologií, je též jejich aktivním šířitelem. Korejská válka je nastíněna jako pouhé kolečko v soukolí aktu americké imperialistické rozpínavosti, jejíž koncepce zcela určuje činy americké administrativy a armády. Potřeba rozpínavosti a neustálého konfliktu je dána „...proto, že americké monopoly se míru v Koreji bojí... Vědí také, že i v Koreji by ohrozil zbrojení, z něhož tyjí. A vědí konečně, že mír v Koreji by odhalil v plné šíři jejich porážku v politice Dálného Východu, že by povzbudil národně

¹³⁶ *Hrdinové bojující Koreje*. Překlad Vsevolod Sato a Zbyněk Kožnar. Vydání první. Praha: Naše vojsko, 1952. 112 stran, 12 nečíslovaných listů obrazových příloh. Hrdinové válek a revolucí; svazek 3., s. 10-11

¹³⁷ *Průhledné úklady útočníků*. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1953, r. 69, č. 72, s. 5

¹³⁸ HEJZLAR, Zdeněk a HODINOVÁ-SPURNÁ, Anežka. *Hrdinové korejské mládeže v boji za svobodu*. 1. vydání. Praha: Ústřední výbor Československého svazu mládeže, 1951. 23 stran, s. 2-3

osvobozenecký boj asijských národů, slovem, že mír by znamenal obrovský krok lidstva dopředu.“¹³⁹

Jednota imperialistického bloku je ovšem jevem zcela nespolehlivým, k němuž dochází pouze, shodují-li se zájmy jednotlivých kapitalistických solitérů:

„...ne všechny kapitalistické vlády jsou ochotny provádět v dnešní mezinárodní situaci politiku dobrodružství a nacistického ‚mírového‘ diktátu.“¹⁴⁰

S vědomím tohoto prizmatu je líčení dobové mezinárodní situace poznamenáno vidinou konce a izolovanosti:

„...žoldáků ať už amerických nebo esesáckých, kteří vraždí a mučí v panickém strachu před neodvratným koncem“,¹⁴¹

Jež vrcholí v gestu sjednocení s německým nacismem, ideologií fašismu a japonského imperialismu:¹⁴²

„V jižní Koreji vypukla partyzánská válka [...] úspěšný a neúnavný boj proti americkým okupantům, a proti japonským a jihokorejským fašistickým vojskům, která byla cvičena a postavena do pole americkými okupanty.“¹⁴³

Naprostou sublimací spatřujeme především v tematizování Spojených států jako největšího zla světového společenství a priori amorálním přístupem k lidu, prostředkům a světu obecně. Bytostné zlo je dáno zčásti imperialistickým charakterem:

„...definice podstaty amerického imperialismu, který je katem a vrahem mírumilovných národů...ani nejkřutější zvěrstva, bombardování, dělostřelecké ostřelování, ani hromadné vraždy však nemohou zlomit vůli korejského lidu.“¹⁴⁴

¹³⁹ *Lisynman stále na scéně.* Cesta míru: týdeník Krajského výboru Komunistické strany Československa v Liberci. Liberec: KV KSČ, roč. 1953, č. 29, s. 7

¹⁴⁰ *Proti politice provokací a svévole.* Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 193, s. 2

¹⁴¹ *Mír útočí na válku.* Nová vlasta. Praha: Mona, 1953, č. 21, s. 3

¹⁴² Dochází tedy k paušalizování a zahrnování několika států do jedné množiny. Děje se tak fakticky spojením USA, Japonska, hitlerovského Německa a jižní Koreje. Nyní je Amerika již čistým katalyzátorem děje, vzor všeho neřádného dění, duchovní otec všech špatností. Hitlerovský či fašistický se stává pouhým kategorizačním prostředkem, floskulí, a hlavní úlohu postavy představuje již jen a pouze Amerika.

¹⁴³ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950.* Praha: Naše vojsko, 1950. 31 s. Vojensko-politická knihovna velitelského sboru; roč. 2. sv. 17, s. 9

¹⁴⁴ *Hrdinové bojující Koreje.* Překlad Vsevolod Sato a Zbyněk Kožnar. Vydání první. Praha: Naše vojsko, 1952. 112 stran, 12 nečíslovaných listů obrazových příloh. Hrdinové válek a revolucí; svazek 3, s. 13

jež je vyústěním kapitalistické podstaty USA:

„...abychom prohlédli podvodnou hru kapitalistických magnátů, spojených s americkým novodobým imperialismem, kterým he všechno na světě dobré mimo přirozenou mravnost a lidskost. Bezohledně ničí miliony životů a nespočetné hodnoty statků, na kterých pracovaly miliony pilných rukou k obecnému blahu.“¹⁴⁵

Kapitalismus není ovšem pouhým abstraktním pojmem na úrovni politického směřování celého státního aparátu, nýbrž je nedělitelnou součástí lidských osobností na úrovni zcela personální a vpravdě interní:

„Jsou však srdce, v nichž nemůže rozkvést nic, protože na pancéřových pokladnách nic neroste.“¹⁴⁶

Ve výše zmíněných promluvách je Amerika/USA vykreslena jako problémový faktor světové společnosti. Narušuje mír, obstruuje jednání o příměří, pokračuje ve šlépějích hitlerovského Německa, přičemž toto jednání vyvěrá z primární orientace na zisk, v rámci níž dochází k amorálním činům. Celý svět se tak stává kolbištěm uskutečňování světovládných plánů, na jejichž pozadí jsou zašlapávána primární lidská práva a svobody.

¹⁴⁵ PULTR, Alois. *Hrdinná Korea*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1953. 32, [3] s. Edice přednášek pro osvětové besedy; Sv. 87, s. 32

¹⁴⁶ *Mír útočí na válku*. Nová vlasta. Praha: Mona, 1953, č. 21, s. 3

8 ČASOPROSTOR/PARAMETRY FIKČNÍHO SVĚTA

8.1 prostor

Nastínění parametrů světa probíhá dle jednotného mustru, na pozicích význačných z hlediska budování textu. Jsou-li texty součástmi sbírek či sborníků, stává se tak v předmluvách a částečně v doslovecích, byť ty jsou mnohdy věnovány shrnutí poznatků nebo výhledům (tedy deskribují a anticipují). Jedná-li se o samostatné články, básně, obecně samostatněji pojímané texty, jsou význačnými částmi míněny úvodní věty či odstavce. Autoři mají potřebu oddělit předpoklady a z nich vyplývající východiska. Své texty zcela jasně strukturují, dávají si záležet na přehlednosti.¹⁴⁷ Jasně formulované soudy a přehledné členění buduje dojem vědeckého přístupu. Prezentované je předkládáno coby fakta, nikoli sled dojmů a úvah nad nimi. Texty se prezentují jako analýzy anebo studie, osobují si vědeckou objektivnost, „vědeckost“ a z ní vyplývající konečnou platnost.

Systematicčnost je důležitým prvkem komponovaných textů, je možno přistupovat k částem jako k dílčím problematikám. Nejsme jako čtenáři zahlceni masou textu, který si teprve žádá zpracování a předpokládá kritické čtení. Texty se rozpadají v teze a argumenty členěné s velkým smyslem pro přehlednost.¹⁴⁸

Problematiku časoprostoru a relací, kvůli roztříštěnosti a parciálnosti promluv a explicitní netematizaci, rozebíráme především z publikací sbírkových, či kompilačních,¹⁴⁹ právě kvůli

¹⁴⁷ Viz článek *Korejský lid zvítězí nad imperialistickými útočníky*. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1951, r. 67, č. 148, s. 7, jež je vyhocenou manifestací tohoto tvrzení. Článek je přehledně rozčleněn na několik tematicky uzavřených částí, jmenovitě *Korea – perla Dálného Východu, Sovětští osvoboditelé a američtí okupanti, Americko-lisynmanovský teror, Proč neodešla americká armáda?, Jak se připravovala válka v Koreji, Americká zvěrstva v Koreji a Korea bude svobodná!* K podobně striktnímu členění dochází v případě delších článků, u jiných se autoři spokojili se strukturováním textu odstavců tematizujících rozličné problematiky.

¹⁴⁸ V této poslední části práce se opíráme především o sbírkové texty *Americká agrese v Koreji a Korea bojuje za svobodu*, jelikož je zde díky většímu rozsahu tematizováno široké spektrum relací, přičemž způsob, rozsah a obsah tematizací koresponduje jakožto vzorový příklad s ostatními texty tvořícími tak bohatě propojený intertext.

¹⁴⁹ Jedná se především o publikace:

WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950. 31 s. Vojsko-politická knihovna velitelského sboru; roč. 2. sv. 17. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*

Korea bojuje za svobodu. Praha: Rudé právo, [1950]. [34] s. Zrcadlo doby; čís. 16.

PULTR, Alois. *Hrdinná Korea*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1953. 32, [3] s. Edice přednášek pro osvětové besedy; Sv. 87.

Hrdinové bojující Koreje. Překlad Vsevolod Sato a Zbyněk Kožnar. Vydání první. Praha: Naše vojsko, 1952. 112 stran, 12 nečíslovaných listů obrazových příloh. Hrdinové válek a revolucí; svazek 3.

HEJZLAR, Zdeněk a HODINOVÁ-SPURNÁ, Anežka. *Hrdinové korejské mládeže v boji za svobodu*. 1. vydání. Praha: Ústřední výbor Československého svazu mládeže, 1951. 23 stran

kohezi a vědomé práci s časoprostorem. Dílčí články pak z naznačeného systému nevybočují a tím ho dotvrzují.

Svět jako takový je zcela explicitně pojmenován jako svět válečný. Tento akcent je stěžejním předpokladem. Odehrává se zde válka na mnoha frontách, na různých úrovních a v rámci mnoha struktur. Tato mnohačetná válečnost umocňuje apokalyptičnost popisovaného konfliktu.¹⁵⁰ Všechna dějinná dynamika vede právě k této válce,¹⁵¹ a právě během ní jsou konečně konfrontováni skuteční dějinní hybatelé. Nejedná se o boj národu proti národu, nejedná se o boj zájmové skupiny proti skupině jiné, tatam jsou všechna zavádějící zástupná označení, je naplno řečeno, že se jedná se o boj dobra a zla, o boj dvou zcela rozdílných světonázorů.¹⁵²

Tento boj je předestřen jako odvčký,¹⁵³ jedná se o princip dynamiky, svého druhu eschatologie. Vše¹⁵⁴ vede v konečném důsledku k sebeuvědomění a následnému osvobození dělnické třídy.¹⁵⁵ V každé době, každým novým pokusem, každým dalším krokem na cestě k nabytí suverenity se po částech uskutečňuje její povznesení. Takto pojímané dějiny jsou dějinami války. Slovy Patočky: „*Hledisko míru, života a dne nemá konce, je to hledisko nekonečného*

¹⁵⁰ DINER, Dan. *Porozumět dvacátému století*. 1. vyd. Brno: CDK (Centrum pro studium demokracie a kultury), 2010, s 160: „V Pchjongjangu a Soulu ovšem proti sobě stály světonázorově zneprátelené režimy, které nevynechaly jedinou příležitost k prohlášení, že chtějí sjednocení země dosáhnout zničením druhé strany.“

¹⁵¹ SCHMITT, Carl. *Pojem politična: text z r. 1932 s předmluvou a se třemi korolárii*. Překlad Otakar Vochoč. 2. vyd. Praha: OIKOYMENH, 2013. 124 s. Knihovna novověké tradice a současnosti; sv. 51, s 36: *‘Válka jako/ ,nejextrémnější politický prostředek demonstruje možnost tohoto rozlišení přítele a nepřítele tvořící základ jakékoli politické představy, a je proto smysluplná jen potud, pokud toto rozlišení v lidstvu reálně existuje, nebo je alespoň reálně možné‘*.

¹⁵² SCHMITT, Carl. *Pojem politična: text z r. 1932 s předmluvou a se třemi korolárii*. Překlad Otakar Vochoč. 2. vyd. Praha: OIKOYMENH, 2013. 124 s. Knihovna novověké tradice a současnosti; sv. 51, s 37: *‘Válka se pak vždy odehrává formou vždy ,definitivně poslední války lidstva‘. Takové války jsou pak nutně válkami zvlášť intenzivními nelidskými, protože tím, že překračují hranice politična, musí nepřítele současně degradovat v morálních i dalších kategoriích a učinit z něho nelidské monstrum, jež musí být nejen odraženo, nýbrž definitivně zničeno; není to tedy už jen nepřítel, který musí být odkázán zpět do svých hranic‘*.

¹⁵³ PATOČKA, Jan. *Kaciřské eseje o filosofii dějin*. 3., opr. vyd. Praha: OIKOYMENH, 2007. 135 s. Oikúmené; sv. 136, s. 115: *‘Válka jako prostředek Síly, jak se uvolnit, nemůže skončit.‘* 5

¹⁵⁴ PATOČKA, Jan. *Kaciřské eseje o filosofii dějin*. 3., opr. vyd. Praha: OIKOYMENH, 2007. 135 s. Oikúmené; sv. 136, s. 109: *‘...válka, akutní opozice, je nejintenzivnější prostředek rychlého uvolňování akumulovaných sil. Rozkol je velký prostředek, kterého by – mytologicky vyjádřeno – Síla používala k svému přechodu z potence v aktualitu‘*.

¹⁵⁵ LOEWENSTEIN, Bedřich: *O nacionalismu a revolucích*. Praha: Lidové noviny, 1991, s. 47: *‘Války zajisté nejsou přírodní katastrofy, které ,vypukají‘ a ,probíhají‘ nezávisle na lidském rozhodování. Válkám se zpravidla podkládá nějaký smysl, musí se ospravedlnit.‘* Samozřejmě, korejská válka je zprvu dobovým tiskem prezentována coby občanská válka za sjednocení, posléze se však ideově přetransformuje ve válku proti vnějšímu kapitalistickému agresorovi. Z občanské války se stává zástupným symbolem, metaforou a zároveň zkonkrétněnou manifestací celosvětové ideové války Východu a Západu. Tato válka má své podmíněnosti, je ospravedlňována, nepropukla nezávisle na lidském rozhodování, ale zároveň je v marxistickém pojetí zcela přirozeným vyústěním dějinného dynamismu, jež svou nevyvratitelností je rovna přírodnímu zákonu a je tedy do jisté míry na konkrétním lidském rozhodování nezávislá. Neustálé vědomí konečného vítězství je hybnou silou morálních soudů a norem skrze ně uplatněných, jelikož vítěz (o jehož identitě není v textech sebemenších pochyby) je – řečeno s Protágozem z Abdér – v konečném důsledku „mírou všech věcí“. Všechny válečné konflikty, ať už předešlé, probíhající či vypuknutím hrozící, jsou pojímány v kontextu celosvětové revoluce a uvědomění mas, tedy zcela v marxistickém historickém narativu.

*konfliktu, který se rodí v podobách vždy nových jako týž.*¹⁵⁶ Právě v tomto ostatně tkví paradoxnost války: na jedné úrovni je válka hodnocena jako zavrženíhodný prostředek rozšiřování vlivu kapitalistů, jejich způsob kumulace zisku apod., zároveň je životadárnou silou nesoucí svobodu. Jen bojem ji lze dosáhnout, boj se tak ve specifických kontextech stává zcela absurdně prostředkem míru.

V rámci strukturace pasáží pojednávajících o válečném prostoru je od výše řečeného odvislá a zcela očividná specifická dynamika.¹⁵⁷ Na úvod je zorný úhel zaměřen na svět agresora. Ostatně, musí být nastíněno, jaký je svět agresorů a co čekat v případě, že zvítězí. Svět agresorů je světem válečných štváčů a nikoho jiného. Tento druh světa agresori dále šíří, je to jediný způsob jejich existence a jediný způsob života, kterého jsou schopni. Korea pak bývá sama zobrazena jako zem pozbylá práva, jako zem ponechaná napospas tragédii a všemu nebezpečí:

„Vládcí Spojených států amerických, vládcí Anglie a Francie, zástupci bohatců, miliardářů a milionářů proti vůli svého pracujícího lidu rozpoutali v Koreji válku.“

Kam vkročí noha agresora, vnáší agresor sám disharmonii, zde končí civilizace, nastává chaos a zmar. Země je v troskách, je sama a opuštěná. Stírá se rozdíl mezi bitevním polem a zbylou zemí, válka se odehrává teď a tady, je do ní zavlčeno civilní obyvatelstvo, bez ohledu na všechny konvence a zaběhlé způsoby vedení války. Agresor nectí dosavadní pravidla hry.¹⁵⁸

Nicméně, s perspektivou je dále pracováno, nyní v intencích kvantity: od jednotlivce¹⁵⁹ směrem k množině, zástupům, čímž se projevuje princip *akcentace kolektivismu*. Když se země stala dějištěm mocenských ambic agresorů, byla sama, nyní se pohled ale rozšiřuje. Najednou je její opuštěnost relativizována a nově tematizována: oběť utlačování již není sama, postaví se za ni jiní, mimo jiné Čína a co je směrodatnější, i

„stát sovětských dělníků, rolníků a pracující inteligence vedený generalissimem míru, velikým Stalinem“.

¹⁵⁶ PATOČKA, Jan. *Kacířské eseje o filosofii dějin*. 3., opr. vyd. Praha: OIKOYMENH, 2007. 135 s. Oikúmené; sv. 136, s. 11

¹⁵⁷ Tato dynamika bude později v průběhu práce podrobněji vysvětlena.

¹⁵⁸ PATOČKA, Jan. *Kacířské eseje o filosofii dějin*. 3., opr. vyd. Praha: OIKOYMENH, 2007. 135 s. Oikúmené; sv. 136, s. 115: „O stírání rozdílu mezi frontou a zázemí pojednává Patočka, byť reflektuje druhou světovou válku: „Ve druhé válce byla odstraněna distinkce mezi frontou a zázemím. Letecká válka dokázala zasáhnout stejně krutě všude.“

¹⁵⁹ Jednotlivcem je v tomto případě míněna sama personifikovaná Korea

Naznačená tendence zmnožení dosahuje svého maxima, stává se zcela nepopíratelně v intencích zobrazeného světa hraniční a absolutní. Bitevním polem se z lokálně uzavřeného konfliktu stává rázem celý svět:

„*Hněv všech čestných lidí ve všech státech...*“

Nejenže válečný konflikt je pojímán jako nezbytný dílek¹⁶⁰ ve skládance světové revoluce, ale i jeho extensivnost je nově definována. Konflikt je globální a jeho uzavřenost v hranicích je pouhým zdáním. To, co se zprvu mohlo být jen a pouze záležitostí jednotlivce (oběti) nebo problémem dvou konkrétních participantů (oběti a agresora), stává se nyní záležitostí celosvětového kolektivu, světa vůbec. Tendence zde naznačená – dynamičnost od jednotlivce ke kolektivu se nám v tomto případě jeví pro budoucí text zcela určující, jelikož jejím prostřednictvím je možno apelovat v širším měřítku, možno s ní pracovat coby s maximou. Maxima kolektivu, mnohačetně akcentovaná, pohybujících se jak na poli obecnosti, tak blíže určená, stává se absolutní. Jen kolektiv je schopen reagovat, zaujmout stanovisko, bránit se a co je nejdůležitější: bojovat a zachovat mír/ bojovat za zachování míru.

Následně dochází ke svého druhu zpřesňování dříve zmíněné perspektivy, zároveň též i k jejímu specifickému popření.¹⁶¹ Oblast války není vyhrazena pouze zemím, které stojí v opozici k USA, Francii atp. a do kterých byla těmito státy zavlčena, ale válečná zóna je zde relativizována. Zejména je pracováno s prostorem agresora, pohyb to je dvoukolejný: je zároveň konkretizován, podrobně deskribován, nicméně dochází zároveň rozmělnění vnějších hranic prostoru agresora – prostor je nebývale rozšířen.¹⁶² V rámci další konkretizace se již nepracuje s prostorem nad úrovní jednotlivých států (obecné určení bez podrobnějšího ukotvení), v nichž se jednotlivé děje a stavy uskutečňují, nýbrž u každého předestřeného děje je zaostřeno na konkrétní prostory, ve kterých k nim dochází. V této konkretizaci je možno spatřovat druhý typ dynamičnosti v textu obsažený: *od celku k částem*. Válečné scény a výjevy

¹⁶⁰ PATOČKA, Jan. *Kacířské eseje o filosofii dějin*. 3., opr. vyd. Praha: OIKOYMENH, 2007. 135 s. Oikúmené; sv. 136: „...proměna světa v laboratoř, která aktualizuje miliardy let akumulované konzervy energie, [se] musí dít válečně“.

¹⁶¹ HILČR, Jindřich, ed. *Čeští spisovatelé korejským dětem*. 1. vyd. Praha: SNDK, 1952: „*Co děti ve světě umírá ještě dnes hladem! A není tak jen někde v Africe. Umírají hladem i ve velmi civilisovaných a prý demokratických a humánních státech. I v Americe a nejen v Jižní Americe, ale i Severní, i ve Spojených státech a také ve Francii a Anglii*“. Tímto způsobem je zpochybněno pojetí prostoru – USA již není zemí, nýbrž zástupným označením vládnoucí části populace.

¹⁶² Opět dynamičnost projevující se rostoucím počtem, budováním množiny.

bývají nezřídka časově a místně ukotveny, velké zaostření na detail a na pozadí líčení obecných tendencí působí jako praktická/důkazová část teoretické vědecké práce.¹⁶³

Tato tendence není přítomna pouze v rámci vykreslení nepřátelského prostoru, ale vyskytuje se zároveň i v intencích prostoru probíhajícího konfliktu, v hranicích Koreje samotné. Postupně jsme zavedeni na korejsko-čínské *hranice, hroby a spáleniště, rýžová pole, trosky, zákopy* a v neposlední řadě i *hřbitovy*. V rámci popisu země je málokdy zmíněno město, převažuje zejména horská a agrární krajina, aktuálně proměněná ve válečné pole. Nutno podotknout, že z celé Koreje je tematizována pouze část země, v jejímž rámci probíhají válečná snažení, část rovnající se zemi zbídačené a zničené. Stát, který se zjevně staví do opozice proti táboru nepřítele, pokud je sám, nečeká nic jiného než zánik, apokalypsa.

Oproti tomuto se ovšem země, sjednocené v kolektivu tábora míru, jeví coby země ne nepodobné ráji:

„Vzduch se mění, tlak se míní,

kašel byl a kašel není,

děti dřímou jako pěna,

nikdo ani nezasténá.

Černý kašel, černý kašel

sluníčko jej vybilí.

Aeroplán se s dětmi snášel

k zemi lip a obilí,

k zemi krásné, české zemi,

kde hovoří lidská řeč.

¹⁶³ Korejský konflikt je konkrétní chemickou reakcí a Korea je zkumavkou, v níž k reakci dochází. Je možno konstatovat (v dalších podkapitolách bude uvedeno podrobněji), že náš konkrétní konflikt je pouze katalyzátorem úvah autorů, pouhým průvodním jevem hlubších a širších dějinných pochodů. Korea je metaforou celosvětového konfliktu a zároveň jeho zkonkrétněním. Velké teoretizování a celková sublimace působí kontrastně zejména při srovnání s podrobným časovým a místním ukotvením. Konkrétní ukotvení je realizováno v menšině textů. Převážná většina se zabývá výhradně abstraktní rovinou či deklamuje obecné teze.

Děti, naše potěšení,

*načpak nemoc, horkost, křeč.*¹⁶⁴

Rozostřený svět je prostorem bojů idejí, obecným kategorizováním, lidskou rovinou problémů a problematik, kdežto konkrétní ukotvení je svého druhu důkazem, nevyvratitelným faktem. Čtenář potřebuje jak obecnou rovinu problému (pomocí které může kategorizovat a zařadit dílčí problematiky a zároveň vůči nim zaujmout stanovisko), tak konkrétní příklady, jež plní funkci argumentů vůči případným ideovým oponentům. Čtenář těchto textů je tedy vybaven jak obecným kontextem, tak konkrétními příklady. Texty tedy působí velmi vědecky, jsou přímo konstruovány, aby byly užity v případných polemikách. Z tohoto důvodu není výjimečné mísení těchto dvou světů – právě jejich přirozeně působící promísení ve větných konstrukcích – nelogickou či neobratnou prací s prostorem. Toto promísení je plně funkční a zcela dle potřeb aktivního užití textů.

8.2 čas

Prostor je dějištěm činů v konkrétních dobách. Podrobné místní a časové určení je možno užít při popisu příčinnosti a uchopení zákonitostí dějinných turbulencí. Příčinnost je zde nezvykle silně pocíťována. Všechny činy mají svá opodstatnění, akce jsou následovány reakcí. Dějinné události podléhají analýze takřka vědecké. Jakýkoli čin se odehrává na pozadí mnohem větších procesů, jak jsme již zmínili výše.

Fikčnímu světu je zde vlastní absolutní propojenost všech tří časových rovin: minulosti, přítomnosti a budoucnosti. Bez skrupulí cestujeme od výchozího bodu (určen dobou produkce textů) hlouběji do historie. Míjíme milníky, procházíme obdobími. Jsou zde kupeny analogie a paralely, je upozorňováno na stěžejní momenty usouvztažitelnosti. Zažijeme rozpětí od času Hitlera po korejskou válku, od středověku po VŘSR. Vše je nastíněno v konkrétním světle, historie směřuje zcela logicky a přehledně k jednomu cíli. Historie v této interpretaci je uchopitelná a přehledná.¹⁶⁵

Příznačné je, že se zde objevují dva časy: čas dynamický a čas statický (možno pojmut coby čas cyklický, věčně se opakující; či čas setrvačný s výchozím bodem ve statickém prvopočátku). Času

¹⁶⁴ HILČR, Jindřich, ed. *Čeští spisovatelé korejským dětem*. 1. vyd. Praha: SNDK, 1952

¹⁶⁵ Autoři z pevných utopického stavu konečného míru, s takřka eschatologickou dikcí, viz LOEWENSTEIN, Bedřich W: *My a ti druzí*. Brno: Doplněk, 1997, s. 350: „Projekt nejen lepší, nýbrž nejlepší společnosti ze všech možných a nárok na neomylný vědecký recept, jak dojít do ráje už na této zemi, musely přirozeně fascinovat. Lidem znejistělým, s dílčím věděním, vždy imponuje sebejistě přednesené, samospasitelné učení, které předstírá absolutní hodnoty a celkovou koncepci.“

dynamickému je vlastní proměňování se v závislosti na vzdálenosti od výchozího bodu, kdežto čas statický je čas věčnosti, čas absolutní, čas, ke kterému vše směřuje a též ze kterého vše počalo.

Čas dynamický je rozdělen následovně:

- a) *minulost ovlivňující přítomnost*
- b) *přítomnost hledící k budoucnosti.*¹⁶⁶

Typické je směřování kupředu. Na minulost je nazíráno prizmatem přítomnosti:

*„Když jsme čítali v Jiráskově Proti všem, jak u nás křižáci mladým matkám uřezávali prsy a děti nemluvnata naráželi na kůly plotu, odvraceli jsme se s hrůzou a ošklivostí, ale přitom i těšili se, že ta doba je za námi, v temném, jak se rádo říkalo, středověku. A zatím my, lidé polovice 20. století, dožíváme se zvrstev ještě horších.“*¹⁶⁷

Budoucnost je přítomna především v apelu nebo jako vidina radostného zítřku, jenž přijde po vítězství spravedlivých a poražení agresorů. Historické události dostávají své místo v rovnici vedoucí k osvobození světa, žádná okolnost není bez funkce. Smysl není ovšem hledán, není nalézán, smysl dění je nám zjevován, je to zjevení konečné a absolutní. Nelze s ním polemizovat, jelikož dějiny v tomto uchopení hovoří zcela jasně a rezolutně. Samotné polemizování by vedlo k relativizaci a ve výsledku k zpochybnění rovnice, obecné příčinnosti, potažmo přírodních zákonitostí. Opozice vůči tomuto pojetí je postavena mimo vědeckou diskuzi, jde o nelogické a nepodložené tlachání a oponování je projevem nerozumu. Což je ovšem dobově zcela pochopitelné, jelikož marxismus (a dialektický materialismus) si zosoboval výhradní právo na vědeckost jako takovou. Při vědomí tohoto, ačkoli redakce novin nezřídka umožňovala ideovým oponentům publikovat své myšlenky, vždy následovala v dovětku marxistická interpretace a zcela cupující reakce z povýšené pozice sebeproklamující absolutní vědeckosti.¹⁶⁸

Co se týče času absolutního, jedná se o vnitřně nejednotnou kategorii, která je ovšem stmelena principem státnosti/neměnnosti/nepřetržitosti.

¹⁶⁶ HILČR, Jindřich, ed. *Čeští spisovatelé korejským dětem*. 1. vyd. Praha: SNDK, 1952.: „*Bílá holubice míru zaletí i ke korejským rodinám, světlý a radostný zítřek nastane i korejským dětem!*“

¹⁶⁷ HILČR, Jindřich, ed. *Čeští spisovatelé korejským dětem*. 1. vyd. Praha: SNDK, 1952

¹⁶⁸ Viz články: *Ču En-lajova odpověď organizaci Spojených národů*. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1951, r. 67, č. 15, s. 2, *Taft odpovídá Trumanovi*. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1951, r. 67, č. 9, s. 2, *Odpověď generála Kim Ir-sena a generála Pen The-huaje generálu Ridgwayovi*. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1951, r. 67, č. 203, s. 5, *Mohutný ohlas Stalinových odpovědí americkému novináři*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 307, s. 2, atd.

„Nekonečný proud lidí, zejména žen, přichází k hrobu Cho Ok Hi, s květy v rukou, aby vyjádřil lásku a úctu hrdinství mladé vlastenky, jejíž jméno je nesmrtelné. Soudružka Cho Ok Hi je mrtva, ale její hrdinství bude žít na věky v srdcích korejského lidu.“¹⁶⁹

Zvěčnění smrtí je jednou realizací statického času. Nekonečný proud přichází a bude přicházet navěky, jelikož smrtí se hrdinka stala nesmrtelnou.

V následující ukázce opět dochází naopak k manifestaci staticčnosti, nyní cyklického typu:

„Lidé z vesnice našli Kim Sen celou zakrvácenou na cestě vroubené mandlovníky. Byla mrtvá. Její pěstička byla pevně sevřena. Měla v ní narůžovělý mandloňový kvítek. Pochovali malou Kim Sen s mandloňovým květem a na místě, kde zemřela, vsadili mandloňový stromeček.

Na jaře, když rozkvétá, obaluje se květy, které se svou zářivě rudou barvou liší od ostatních mandloňových květů.“¹⁷⁰

Dítě, jako obecný symbol mládí, tedy jara, je zavražděno „americkými fašisty“, právě v době jara. Tedy, v období rozpuku života je mladý život přetržen, aby se následně stal věčným prostřednictvím cyklické upomínky.

Nicméně, zajímavější, než oddělený rozbor těchto dvou časů je jejich vzájemná interakce. V běhu dějin jsou přítomny neměnné konstanty (svým charakterem věčné) – jednou z nich je boj utlačujících s utlačovanými.¹⁷¹ V pohledu z jiné perspektivy se tento stav (a stavy jiné) může jevit jakožto princip, gnómičká pravda.¹⁷² Postavení dvou časů zde není rovnocenné. Staticčnost stojí nad dějinnou dynamičností. Viz ENGELS, Bedřich: *Původ rodiny, soukromého vlastnictví a státu:*

¹⁶⁹ Cho Ok Hi, první hrdinka bojující Koreje. Nová vlasta. Praha: Mona, 1953, č. 5, s. 8-9

¹⁷⁰ *Mandloňový květ.* Nová vlasta. Praha: Mona, 1953, č. 5, s. 8-9

¹⁷¹ Důležité je zde pořadí bojujících stran a směr agrese. V této fázi se nejedná o boj vzájemný, ale čistě jednostranný. Strana utlačovatelů je zde očividným původcem konfliktu, viz HILČR, Jindřich, ed. *Čeští spisovatelé korejským dětem.* 1. vyd. Praha: SNDK, 1952: „Pro kapitalismus neexistuje ani humanita ani vůbec starost o druhého. A ne snad jen proto, že kapitalisté jsou osobně zlí. Jim kapitalismus ani nedovoluje, aby byli dobří, protože ne dobrotou se vydělává, ale tvrdostí, jež jde, jak se říká, přes mrtvoly. I s dětmi je tomu tak. Může-li kapitalista na dětech vydělat, vydělává, i když je tím třeba zničit. A nemůže-li na nich vydělat, pak mu nejsou ničím a nechává je hynout bez péče o ně. Odtud i ta bestialita kapitalistů ve válce. Pro svůj prospěch zničí třeba svět, natož děti“.

¹⁷² NEJEDLÝ, Zdeněk: *Děti jsou květy našeho života.* In: HILČR, Jindřich, ed. *Čeští spisovatelé korejským dětem.* 1. vyd. Praha: SNDK, 1952: „Jako dnes ve všem, tak i tu sráží se na jedné straně starý, kapitalistický systém a na druhé nový, socialistický svět. A právě osud dětí jeví se v ostré protívě mezi oběma světy. To, co jsem uvedl nahoře o ničení dětí, je typický zjev pro kapitalistický svět. A docela přirozené.“

„Společné vlastnictví pozemků. To se vyskytovalo ve starých dobách vždycky...“¹⁷³

Původní státnost – a povědomí o ní – stojí nade vším. Je nezkalená pozdějším vstupem soukromých vlastníků půdy (tedy agresorů a utlačovatelů) na scénu historie. Od ní se počínají nadčasové principy, ke kterým se opět – nyní již dějinnou dynamikou a zapříčiněním uvědoměním mas – společnost navrácí.

Svět byl na počátku statickým. Pak došlo k vychýlení vah a nepřírozený stav se stal jednotícím principem staletí (onen výše zmíněný boj utlačovatelů vůči utlačovaným). Působením dějinné dynamiky se však tento stav v určitém bodě proměnil v boj vzájemný.¹⁷⁴ Tento boj byl veden za koexistence původních idejí statického času (právo, mír, spravedlnost, rovnost, svoboda apod.). Boj se ve svém kontextu zcela přeznačil: dynamika utlačovaných vrstev je ve své podstatě pouze tendencí směřující k původnímu stavu, navracející vychýlené kyvadlo do polohy před změnou, do světa původní státnosti.

V tomto původním časoprostoru neexistovalo rozdělení na dobré a zlé, protože zde neexistovala vrstva utlačovatelů. Bylo jen to správné a původní. Ovšem, i zde se nakonec objevilo cosi, co se vyšinovalo, co bylo chorobné. Tedy: svět už v prvopočátku byl světem dvou protikladů: neposkvřené většiny a chorobné periferie. V prvotním světě, ve světě státnosti, nebylo dynamismu, nebylo otevřeného nepřátelství, které by s sebou neslo válku, jelikož „válka vyplývá z nepřátelství, neboť to je bytostnou negací jiného bytí. Válka je jen nejzazší realizací nepřátelství.“¹⁷⁵

V konečném důsledku je státnost (a následně setrvačnost) původního světa v očích dnešním pozorovatelů dynamičností, a naopak dynamičnost odchylky¹⁷⁶ státností.

Letmo jsme se zmínili o problematice časoprostoru. Bez propojení těchto dvou směrodatných rozměrů by byly nevysvětlitelné intertextové přesahy fikčního světa a vlastní práce autorů s fikčním světem jako takovým.

Na roveň jsou si stavěny časoprostory korejské války a hitlerovského Německa:

Zástupci miliardářů a milionářů sní o nadvládě nad světem, jako snil Hitler...

¹⁷³ ENGELS, Bedřich: *Původ rodiny, společného vlastnictví a státu*. Praha: Svoboda, 1948, s. 118.

¹⁷⁴ Zprvu se jednalo o boj agresora vůči bezbranným obětem. Postupným procesem uvědomění počaly masy lidu bojovat se svými vykořisťovateli, a tak se prvotní jednostranný boj agresora vůči obětem stal bojem agresora proti obránci.

¹⁷⁵ SCHMITT, Carl. *Pojem politična: text z r. 1932 s předmluvou a se třemi korolárii*. Překlad Otakar Vochoč. 2. vyd. Praha: OIKOYMENH, 2013. 124 s. Knihovna novověké tradice a současnosti; sv. 51, s 33

¹⁷⁶ Díky svému dlouhodobému panování. Různé varianty útlaku jsou zde brány jako pouhé konkretizace této tendence.

nebo korejské války a různých fikčních světů:

„Všimněme si, že toto příkré odmítnutí války bylo napsáno už před nějakými dvěstětřiceti lety. Od té doby se mnoho změnilo k lepšímu, jenom válečné umění se stalo ještě nelidštějším. Jaká slova nevole, opovržení a hnusu by dnes vytryskla z péra Swiftova, kdyby měl psát o d'ábelství Američanů v Koreji, kteří se neštítí šířit hluboko v zázemí mezi starci, ženami a dětmi neštovice, cholery a mor!“

Procházkou rozdílnými časy a časoprostory nás vedou k jedinému: mobilizují nás, žádají si od nás akci. Akci adekvátní kontextu časoprostoru:

„Pryč s americkými imperialisty.“¹⁷⁷

8.3 parametry fikčního světa

8.3.1 relace dějinná

Hlavním rozebíraným typem vztahu je *zasazení dějinné*. Jde o hledání analogií s předešlými jevy, s historickými událostmi neboli vnímání agresora v širším dějinném pohledu, popřípadě deskripce současného stavu a podoby. Příznačné je usouvztažňování Spojených států s totalitními pravicově extrémistickými politickými systémy.¹⁷⁸ Odkaz k minulosti se objevuje v rámci deskripce historie Spojených států, což je užito pro akcentaci dlouhodobých tendencí tamější politické reprezentace k vykořisťování celých společenských vrstev:

„válku mezi severními a jižními státy Ameriky v šedesátých letech“¹⁷⁹

„panství USA se musí rozšířit“.¹⁸⁰

Odkaz k minulosti bývá také realizován skrze poukázání na dobu korejského porobení Japonci a její akcentaci naznačením kontinuálnosti v podobě pokračování poroby pod *americkým agresorem*.¹⁸¹

¹⁷⁷ *Pryč s americkými imperialisty z Koreje*. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 163, s. 5

¹⁷⁸ Jedná se zejména o fašismus a nacismus. Fašismus bývá zmiňován, jsou-li USA ve větné konstrukci zmíněny spolu s jihokorejským státem, oproti tomu nacismus je vyhraněn při popisování dějinné progresy v souvislosti s hitlerovským Německem.

¹⁷⁹ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950. 31 s. Vojensko-politická knihovna velitelského sboru; roč. 2. sv. 17., s. 28. Míněna americká občanská válka a boj proti otrokářství na jihu Spojených států.

¹⁸⁰ *Korea bojuje za svobodu*. Praha: Rudé právo, [1950]. [34] s. Zrcadlo doby; čís. 16, s. 19.

¹⁸¹ *Korea bojuje za svobodu*. Praha: Rudé právo, [1950]. [34] s. Zrcadlo doby; čís. 16, s.1. USA jsou deskribovány výhradně jako stát rozpínavý a jako novodobý zdroj světového útlaku: „*táborem nejtemnější reakce – světovým imperialismem, představovaný wallstreetskými vládci USA.*“

„američtí okupanti pokračovali ve vykořisťovatelské imperialistické politice japonských okupantů.“¹⁸²

Velmi silným motivem je též naznačení americké náchylnosti k nedemokratickým a nelidským činům:

„američtí dědicové Hitlera“¹⁸³

„pod vedením oné nepodařené wallstreetské imitace Goeringa, generála MacArthura“¹⁸⁴

Japonské a německé linky se setkávají v monumentálním sjednocujícím se gestu, kdy jsou oba dva státy de facto postaveny na roveň:

„Němečtí a japonsští fašističtí letci dostávají opět příležitost zopakovat si v amerických bombardérech techniku pumových koberců na pokojných vesničkách.“¹⁸⁵

V tomto gestu je propojena minulost s přítomností, Japonsko se Spojenými státy, explicitně artikulovaná jednota obou států v jejich sklonu k agresi a uchvatitelství. Korea je v tomto případě předmětem soustavného zotročování. Co ovšem pojí Spojené státy, Japonsko a hitlerovské Německo je právě princip, jádro všeho vykreslovaného zla: *kapitalistický imperialismus*.

8.3.2 relace politická

Zde je nutno zmínit, co je míněno politickým systémem a státní ideologií Spojených států, tedy dříve naznačeným *kořenem všeho zla*. Naznačme si tedy, v čem tkví podstata tohoto systému.

Předně je základní princip obsažen v pojmu agrese a agrese je projevem vnitřní nestability.¹⁸⁶

Tato nestabilita se projevuje zejména v evidentním rozkladu, ve kterém se nachází společnost Spojených států. Státní ideologie je postavena do jasného protikladu k demokratickému státnímu zřízení:

¹⁸² WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 11.

¹⁸³ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 20.

¹⁸⁴ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 16.

¹⁸⁵ *Korea bojuje za svobodu*. Praha: Rudé právo, [1950]. [34] s. Zrcadlo doby; čís. 16., s. 22.

¹⁸⁶ Zejména v následujících příkladech: „americká agrese v Koreji není projevem síly amerického imperialismu, nýbrž projevem jeho slabosti, jeho hysterického a panického strachu,“ *Americká agrese v Koreji*, s. 26 a „imperialistická představa o ‚řešení‘ krise tkví v dvojnásobném vykořisťování kolonií,“ *Americká agrese v Koreji*, s. 19.

„američtí imperialisté zavádějí protidoborářské zákony, rozpouštějí a ohrožují všechny demokratické organizace“,¹⁸⁷

přičemž politika je zde označena explicitně za násilnou.¹⁸⁸ Tato násilnost je popsána značně nevybíravě:

*„Američtí imperialisté [...] prováděli vyděračskou politiku s atomovou pumou,“*¹⁸⁹

„brutální rasistická politika dolarových kolonizátorů“.¹⁹⁰

K prvku násilnosti nutno ještě připočíst též neochotu vést konstruktivní dialog na mezinárodní scéně:

*„Američané však práci komise sabotovali, až ji nakonec úplně znemožnili.“*¹⁹¹

a snahu o zcela záměrnou destabilizaci cizího suverénního státu:

„povolali Američané do Koreje další zrádce korejského lidu“.¹⁹²

8.3.3 relace záměru/odhalení

Vyústění reálné politiky prezentované v předchozí kapitole je v relaci záměru, kdy je v rámci textů tento záměr odhalován. Ono odhalování je argumentačním jádrem celého záměrně budovaného obrazu fikčního světa. Stává se neoddiskutovatelnou tezí, která je sama o sobě (a sobě především) měřítkem pravdivosti. Všechny ostatní teze, pokud stojí v rozporu k výše uvedeným, jsou a priori označeny za lživé, nepodložené a zavádějící. Texty s autoritou nikde netematizovanou a vpravdě suverénní (nikde nezpochybňovanou a nerelativizovanou) doslova káží, vykládají, generalizují, dedukují a především, *odhalují*.¹⁹³

¹⁸⁷ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 20.

¹⁸⁸ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 8: „... následkem násilné americké politiky“.

¹⁸⁹ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 26.

¹⁹⁰ *Korea bojuje za svobodu*. Praha: Rudé právo, [1950]. [34] s. Zrcadlo doby; čís. 16., s. 1.

¹⁹¹ *Korea bojuje za svobodu*. Praha: Rudé právo, [1950]. [34] s. Zrcadlo doby; čís. 16., s. 14.

¹⁹² *Korea bojuje za svobodu*. Praha: Rudé právo, [1950]. [34] s. Zrcadlo doby; čís. 16., s. 14.

¹⁹³ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 25: „Američtí imperialisté se [...] odhalili před celým světem jako rušitelé míru, jako nepřátelé míru a svobody národů.“

Odhalení podléhá nejen klam,¹⁹⁴ nýbrž i zastrašování.¹⁹⁵ Specifickým druhem odhalení je pak evaluace,¹⁹⁶ konstatování zřejmého¹⁹⁷ a reinterpretace.¹⁹⁸ Centrálním podtypem relace záměru/ odhalenosti je pak samo prosté odhalení. Jsou zde odhalovány zločiny:

„dočasní mluvčí někdy odkrývají a odhlasují americké zločiny“,¹⁹⁹

„úkolem této komise bylo krýt a zamaskovat všechnu protiprávní činnost americké okupační vlády“,²⁰⁰

spolu s ústředním tématem – přípravou válečného konfliktu s cílem si podrobit Koreu:

„hrstka, která chce rozpoutat novou světovou imperialistickou válku“,²⁰¹

„Americký imperialismus chystal válku v Koreji“,²⁰²

„Američané přišli na Koreu nikoliv jako osvoboditelé, nýbrž jako kolonizátoři“,²⁰³

„Záměrem americké agrese v Koreji [...] je [...] uchvátit celou Koreu“,²⁰⁴

¹⁹⁴ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 18: „americká lži-propaganda, která má klamat národy“ a Tamtéž, s. 13: „američtí imperialisté rozpoutali nevídanou kampaň lží a pomluv“

¹⁹⁵ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 29: „jedním z cílů amerických útočníků je zastrašit národy.“

¹⁹⁶ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 23: „illegální útočné činy americké vlády.“

¹⁹⁷ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 14: „je známo, jak nestydatě lhal americký prezident čtyřikrát“ a *Korea bojuje za svobodu*, s. 13: „měla se jižní Korea stát americkou Kolonií [...] Američané již dávno záviděli Japoncům Koreu [...] Američané pokoušeli prodloužit dobu okupace. [...] začali Američané Koreu využívat.“

¹⁹⁸ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 9: „pod dozorem této t. zv. Korejské komise OSN inscenovali potom Američané ‚volby‘“ a taktéž na s. 10: „pod vedením amerických okupantů“.

¹⁹⁹ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 25.

²⁰⁰ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 9.

²⁰¹ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 16.

²⁰² WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 14.

²⁰³ *Korea bojuje za svobodu*, s. 13.

²⁰⁴ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 21.

prostřednictvím jak místních kolaborantů,²⁰⁵ hospodářských zásahů,²⁰⁶ tak užití prosté lži na mezinárodní politické scéně.²⁰⁷

8.3.4 projev slabosti

Jedním z velmi funkčních postupů zdiskreditování, popřípadě dehonestování nepřítele, je akcentace jeho slabosti. Je-li u nepřítele slabost detekována, stává se v očích soupeře nerovným a jeho protivník nadřazeným. Jedná se ovšem o jinou slabost, než je slabost oběti. Slabost oběti bývá slabostí nevinnou, slabostí dítěte, kdežto slabost nepřítele bývá jiného rázu: bývá slabostí rozkladu, slabostí dekadence, slabostí úpadku.

Průvodním jevem slabosti je izolovanost, protože svět je rozdělen zcela striktně na tábor míru a na případné osamocené agresory.²⁰⁸ Jejich izolovanost je klíčem k pochopení jejich slabosti – právě kvůli slabosti se stávají agresivními, jako zvíře svíjející se v bolestech, a zároveň je jejich agresivita zpětně odsuzuje do izolovanosti.

Při pohledu na korejský konflikt prizmatem izolovanosti nám vyvstane před očima zajímavá teze:

„Americká agrese v Koreji není projevem síly amerického imperialismu, nýbrž projevem jeho slabosti, jeho hysterického a panického strachu.“²⁰⁹

Válečný konflikt není možno chápat jakožto úspěšná manifestace síly ideologie, nýbrž je pouhým výsledkem prožívaného strachu a naplno pocíťované slabosti. Zvíře útočí, protože je izolované, agresor koná, jelikož je vystrašený propadaje zcela bez skrupulí nefalšované panice.

²⁰⁵ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 16: „Americká okupační armáda si vypěstovala v jižní Koreji fašistickou armádu.“

²⁰⁶ *Korea bojuje za svobodu*. Praha: Rudé právo, [1950]. [34] s. Zrcadlo doby; čís. 16., s. 18: „Udržující uměle korejské hospodářství v úpadku, američtí imperialisté.“

²⁰⁷ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 15: „nechaly si odhlasovat Spojené státy lež“.

Korea bojuje za svobodu, s. 22: „President USA Truman byl [...] čtyřikrát usvědčen ze lži.“

²⁰⁸ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 29: „ukázat imperialistickým rozněcovatelům války, že jsou beznadějně v menšině,“ tamtéž s. 25: „jsou v podstatě izolováni američtí podněcovatelé války“.

²⁰⁹ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 26.

Válka je pak hysterickým výlevem na úrovni mezistátních vztahů. Právě izolovanost a z ní pramenící strach²¹⁰ jsou katalyzátorem agrese.

Ruku v ruce s izolovaností a vystrašeností jde též zraněnost, protože pokud něco dovede osamocené a vystrašené zvíře rozběsnit, je to právě zranění. Zraněnost lze rozčlenit na dva podtypy, za prvé je to zraněnost **ekonomická**:

„vítězství [...] nad dolarovými interventy přispělo k prohloubení krise, kterou prožívá v poválečném období americký imperialismus“,²¹¹

„zasahují imperialisty na nejcitlivějším místě – narušují koloniální hospodářství imperialistických mocností“,²¹²

„Platební neschopnost starých imperialistických států“,²¹³

„Staré evropské koloniální mocnosti byly tak oslabeny“,²¹⁴

a za druhé **zraněnost s původem ve válce**:

„těžkou ranou americkým agresorům“,²¹⁵

„americká letadla jsou každodenně sestřelována“.²¹⁶

Při neúspěších na poli válečném nastupuje snaha politická,²¹⁷ hledání cesty z krize:

„Američtí útočníci hledají nyní východisko z této pro ně zoufalé a těžké situace“.²¹⁸

Dochází ke snaze o negaci problému jeho popřením, pokusem o dětské zbavení se odpovědnosti jejím zapíráním.

²¹⁰ *Korea bojuje za svobodu*. Praha: Rudé právo, [1950]. [34] s. Zrcadlo doby; čís. 16., s. 18: „Spojené státy, zahnaný do úzkých“ a „Američané a jejich loutky se smrtelně polekali.“

²¹¹ *Korea bojuje za svobodu*. Praha: Rudé právo, [1950]. [34] s. Zrcadlo doby; čís. 16., s. 1

²¹² *Korea bojuje za svobodu*. Praha: Rudé právo, [1950]. [34] s. Zrcadlo doby; čís. 16., s. 1

²¹³ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 19.

²¹⁴ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 19.

²¹⁵ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 27.

²¹⁶ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 22

²¹⁷ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 15: „americká vláda se chtěla zbavit odpovědnosti“.

²¹⁸ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 22.

8.3.5 bestialita a agrese

Tímto jsme se dostali k poslední části rozboru relací, ke konečnému tematizování samotné agrese. Tematizaci jsme si pro přehlednost rozdělili do čtyř kroků, pomocí kterých si postupně završíme exkurz do problematiky časoprostoru a parametrů fikčního světa

- 1) nazíráním problematiky pomocí zaměření na prostředek,
- 2) tematizováním vyhlášení válečného stavu,
- 3) demaskováním válečného snažení,
- 4) tematizaci samotného agresora.

Prostředek může být pojímán v makro i mikropohledu. Mikropohledem je *myšlen prostředek likvidující fyzis jednotlivce*, kdežto makropohledem se zaměříme na *prostředek zraňující celou zeměkouli*.

Prostředkem likvidující bývá především zbraň manifestující modernitu – letadlo, respektive bombardér.²¹⁹ Zaměřenost je zde kladena na bestialitu neodlišující vojáka od civilisty, muže od žen s dětmi. Vržená puma je již vypuštěna z oblak, ve kterých se letci vznášejí, a je na náhodě, dopadne-li na školu či vojenskou budovu. Bestialita tohoto prostředku je umocněna kategorizací obětí, jedná se totiž – minimálně v rámci budovaného fikčního světa – především o ženy s dětmi:

„americká letadla bombardovala fenjanské ženy a děti“.²²⁰

Byl vydán rozkaz,²²¹ protivníci shromáždili své šiky,²²² vojáci dorazili, konali a setrvali v zemi:

²¹⁹ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 15: „americká bombardovací letadla shazovala pumy“ a s. 22: „zločinné bombardování amerického letectva“.

²²⁰ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 14.

²²¹ *Korea bojuje za svobodu*. Praha: Rudé právo, [1950]. [34] s. Zrcadlo doby; čís. 16., s. 14: „Mac Arthur vydal pro jižní Koreu zvláštní rozkaz, v němž vyhrožoval zastřelením a vězněním.“

²²² *Korea bojuje za svobodu*. Praha: Rudé právo, [1950]. [34] s. Zrcadlo doby; čís. 16., s. 22: „...svolávají Američané hrdlořezy, aby jim pomáhali v jejich špinavé agresi proti korejskému lidu“. Příznačné je, jakým způsobem jsou vykresleny americké armádní síly. Zprvu je argumentačně naznačeno, že byli svoláni hrdlořezové, pak je zmíněno, že svolavatelé byli Američané, aby v závěru bylo řečeno, že Američané dorazili a páchají zvrácenosti. De facto došlo k pozvolné fenomenologii útočnicka, kdy mezi pojmem Američan a hrdlořez bylo dáno rovnítko.

„Truman [...] poslal dvě divize amerických vojáků do boje proti korejské lidové armádě“,²²³

„americká vojska [...] rozehnala [...] shromáždění korejského lidu, zahájila [...] režim teroru a útlaku“,²²⁴

„zůstal i nadále americký sbor o 1000 mužů [...] jako „instruktoři“ k jednotkám jihokorejských fašistických vojsk“.²²⁵

Podobné přeznačení jako na straně útočníka proběhlo též na straně napadeného. V rámci konstrukce fikčního světa jsou usouvztažněny kategorie *korejská lidová armáda* a *korejský lid*. Konotuje to představu, že Američané se stali protivníky každého jednoho Severokorejce.

Tímto se dostáváme k vykreslení, jakým způsobem je pojat prostředek agrese zraňující celou zeměkouli. Již příprava agrese je pojímána coby součást morálního prohřešku, již zločinný úmysl je zde zločinem.

Útok byl nařízen, připravován, provedena odhalen. Nařízen byl vládou Spojených států, vcelku neosobně označených substitučně za Washington, sídlo vlády Spojených států. Připraven byl v okamžiku, když došlo k vylodění Američanů u břehů Koreje. Naproti tomu osvobození Rusy je v ostrém kontrastu s americkou činností – obsazením:

„Měsíc po osvobození Koreje sovětskou armádou přistáli v jižní Koreji Američané, aby na základě dřívějších dohod obsadili jižní část Koreje.“²²⁶

Účast Američanů na sdíleném opatrovnictví Koreje je vykládáno jako obsazení, kteréžto je prvotní fází válečné přípravy. Pak přichází vyhlášení války a konečné odhalení válečných záměrů:

„Truman vyhlásil před celým světem otevřenou agresi“,²²⁷

„Američané mohli [...] provozovat svou agresivní politiku“,²²⁸

²²³ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 15.

²²⁴ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 6.

²²⁵ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 9.

²²⁶ *Korea bojuje za svobodu*, s. 13

²²⁷ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950, s. 15.

²²⁸ *Korea bojuje za svobodu*. Praha: Rudé právo, [1950]. [34] s. Zrcadlo doby; čís. 16., s. 1.

„odhaluje [...] americké imperialisty jako podlé útočníky, vraždící v záchvatech šíleného vzteku nad porážkami“.²²⁹

Jedná se o válku proti domu jednoho člověka, proti zemi, proti kontinentu, proti Chartě a proti celému lidstvu:

*„...vždy novou filiálku hledá
pro svůj zisk.*

*Kontinent hravě
přeměří dlouhými kroky,
kolik tanků je třeba a kolik pum,
aby rozbořil,
cos budoval měsíce a roky
a se zemí srovnal
tvůj dům.*

Z vraždy stvoří své právo. Chartu rozerve v cáry.

povel

zasykne stroze.

A tehdy shnilý a podlý svět starý

lehne mu k noze.

[...]

Tlapy opřeny o šekové knížky,

ke skoku připravili svaly stehenní...

²²⁹ WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950.* Praha: Naše vojsko, 1950, s. 22.

*Aby se mohli jak supi vrhnout z výšky
a na povel zemi novou vyplnit.*

*Tlapy opřeny o bankovní konta
brunátným potězkávají tě pohledem.
Ale zapomněli,
že všude, všude, všude je fronta,
na níž lidstvo
pro štěstí vybojuje si zem.²³⁰*

V tomto monumentálním gestu se frontou stává celý svět, lidstvo se sjednocuje proti agresorovi a je odhodláno bojovat za štěstí svých zemí. Od jednotlivosti, od konkrétního domu se pohled posouvá dále, přes zem a kontinent. A nejen fyzický svět je v ohrožení nepřítelem. Samotné ideje humanity vtělené v Chartu jsou ve smrtelném nebezpečí, neboť pro agresora se jedná o pouhý cár papíru, který může být cupován na cáry. A v posledním kroku, při poslední kapce, lidstvo povstane, jelikož prostorem boje je nyní celý svět a účastníkem je nyní celé lidstvo.

²³⁰ SKÁLA, Ivan: *Fronta je všude*. Praha: Mladá fronta, 1950, s. 20-21.

9 ZÁVĚRY A SHRNUÍ

Zkonstruováním fikčního světa, v našem případě tedy uchopením parciální problematiky určitých sémantických rolí, tematizováním relací, rozbořem valencí a prostou deskripcí diachronie, jsme podali fenomenologii určitých jevů s jejich vazbami, čímž nám vykrytalizoval finální obraz konkrétního fikčního světa. Pomocí zaměření především na postavu agresora a relací, v nichž se vyskytuje, jsme pronikli do principů propagandistických textů. Ukázali jsme si kategorizaci agresorů, jejich definování, pohled na ně z hlediska dějinné dynamiky i charakter politiky jimi manifestované.

Především z kapitol pojednávajících o kategorii činitele/proživatele a z kapitol zabývajících se valencemi klíčových slov je zřejmá převažující tendence textů. Díky absolutní propojenosti jednotlivých děl takřka až na úroveň, kdy je možno hovořit díky specifickému užití konstantního lexika, specifickým motivům a užívaným stylizačním prostředkům, je možno hovořit o tvorbě specifického žánru, a tento žánr dle nás je nutné usouvztažnit s již existujícím pojmem propaganda.²³¹

Z rozboru bylo patrné, že jednotlivé motivy putují napříč texty, autoři si vypůjčují a sdílejí slovník, až je možno hovořit o zcela předepsaném paradigmatu výraziva, jehož konotované a denotované významy byly předem dány.

Navzdory četným zdrojovým materiálům se v rámci našeho textového korpusu nevyskytovaly žádné texty vybočující z naznačených významových mantinelů a užívajících jazykových prostředků, kterými by se vyčleňovaly. Homogenita textů byla až překvapivá, v kontextu doby a její programové uniformity však nikoliv.

Je tedy možno hovořit o absolutní jednotě charakterizace, hierarchizace a kategorizace, dochází při tom k jednotnému způsobu argumentace²³² a užití stejných, popřípadě lehce modifikovaných (či parafrázovaných) slovních spojení.

²³¹ Jak jsme již zmínili v úvodu práce, propagandou míníme vyhocenou formativnost a cílený, nenahodilý agitační charakter spojující na první pohled samostatné texty.

²³² STRELKA, Joseph. P: *Literatura a politika*. Brno: CDK, 2001, s. 13: „zglajchšaltovaná propagandistická literatura a literární propaganda vcelku úspěšně vymývají mozky a plní tak poslání násilného masového obluzování. Při tom se většinou přehlíží, že v tomto případě spisovatelé v podstatě jen coby příjemci rozkazů literárně papouškují ideologická klišé, která si mocipáni právě přejí a která prosazují také jinými než literárními prostředky.“ Tyto emotivně lazené řádky příliš evaluují a jsou nadmíru zakaleny přílišným kategorizováním. Nicméně za stěžejní přesto považujeme tezi kolektivního vnímání spisovatele, kdy se stírají hranice mezi jednotlivcem a kolektivem. „Masa spisovatelů“ jsou ústy režimu. Jednotnost výraziva můžeme přirovnat toliko k předepsaným vzorům hesel k průvodům ke státním svátkům. Autoři však dynamicky přejímají výrazivo, lehce jej modifikují, spoluutvářejí. Nejsou v žádném případě pasivními „hlásnými trubami“ režimu. Dotvářejí v konkrétním textovém ukotvení přejaté výrazivo, a tak tvoří „kolektivní supertext“ a dotvářejí konotovanou a denotovanou rovinu výrazů právě jejich specifickým jemně modifikovaným užitím.

Agresorem je vždy entita Ameriky, ovšem Ameriky elit, nikoli Ameriky lidu. Masovost jde proti principu privátnosti a kumulační aspekt graduje až je světovládným tendencím. Žádné z tvrzení nerelativizuje a jen pouze slouží jako prostředek k zevrubnější deskripci problematiky.

Zrekonstruovaný fikční svět se rozpadá na prostor binárních protikladů a po čtenáři je vyžadováno ztotožnění se s napadenou stranou častým zpřítomňováním domácích historických milníků.²³³ Agresor je pojat coby fluidní dějinná entita s konstantními charakterovými vlastnostmi. Staví se do opozice vůči celému světu a je ve svém snažení osamocen.

Útok na Koreu v konstrukci fikčního světa přestává být útokem na konkrétní stát (prostor), stává se útokem na lid, masu, celosvětový kolektiv a v konečném důsledku na lidskost samu. Agresor ovšem při zevrubnějším popisu přestává být ztotožnitelný s USA, Američanem a americkým vojákem. Příslušnost k agresorovi se i v případě prostoru USA omezuje na vlastníky, velkokapitalisty a konkrétní skupiny obyvatelstva („wallstreetší páni“ apod.), ne obecný lid. Tímto způsobem je zrelativizována kategorie oběti, neboť je obětí kapitalismu v Koreji usouvztažněna s obětí ve Spojených státech.

Tímto způsobem se prostor bojiště stává jak ve smyslu oběti, tak ve smyslu časoprostoru problémem všeobecným a celosvětovým. Agrese je pak povětšinou realizována „leteckým bombardováním“ a je charakterizována coby „bestiální“.

Dvojice obecnost-konkrétnost, dynamika-statika jsou stěžejní pro uchopení fikčního světa a jeho výstavbu.²³⁴ Texty si nekladou za cíl pouze informovat, ale osobují si autoritu vědeckosti a tím pádem konečné všeobecné platnosti,²³⁵ při formálním zachování objektivitu proklamovaném poskytnutí hlasu názorovému oponentovi. Touto dokonalou iluzí a umnou konstrukcí promluv budují texty zcela svébytný svět, jež je zároveň otevřen pouze jedné interpretaci, k níž je čtenář soustavně veden.²³⁶

²³³ Nacistická okupace, zkáza Lidic a Ležáků, atd.

²³⁴ Problematika obecnosti a konkrétnosti se váže na budování zdání vědeckého charakteru děl a pohled skrze dichotomii dynamiky a statiky jevů jen umocňuje uvěřitelnost této kvazivědeckosti.

²³⁵ Zcela v souladu se sebepojetím marxismu.

²³⁶ Navzdory obecně platnému předpokladu možnosti interpretační volnosti dané a akcentované literárností a obecně uměleckostí jazyka.

10 LITERATURA

10.1 Literatura

CULLER, Jonathan D. *Krátký úvod do literární teorie*. Nové, rozšířené vydání. Brno: Host, 2015. Teoretická knihovna. ISBN 9788074912337.

ČERMÁK, František a Jan HOLUB. *Syntagmatika a paradigmatica českého slova*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 8024609746.

ČERMÁK, František a Josef FILIPEC. *Česká lexikologie*. Praha: Academia, 1985. Studie a práce lingvistické.

ČERMÁK, František a Michal ŠULC. *Kolokace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2006. Studie z korpusové lingvistiky. ISBN 8071068632. Dostupné také z: http://toc.nkp.cz/NKC/200704/contents/nkc20071706565_1.pdf

ČERMÁK, František a Renata BLATNÁ. *Manuál lexikografie*. Jinočany: H & H, 1995. Linguistica. ISBN 8085787237.

ČERMÁK, František, Michal KŘEN a Renata BLATNÁ. *Frekvenční slovník češtiny*. Vydání druhé. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2010. ISBN 9788074220500.

ČERMÁK, František, Michal KŘEN a Renata BLATNÁ. *Frekvenční slovník češtiny*. Vydání druhé. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2010. ISBN 9788074220500.

ČERMÁK, František. *Jazyk a jazykověda: přehled a slovníky*. Vyd. 4., v Karolinu 2., doplněné. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 9788024619460.

ČERMÁK, František. *Jazyk a slovník: vybrané lingvistické studie*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 9788024626604.

ČERMÁK, František. *Lexikon a sémantika*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2010. ISBN 9788074220203.

ČERMÁK, František. *Základy lingvistické metodologie: nástin hlavních principů na pozadí obecné teorie vědy*. Praha: Karolinum, 1993. ISBN 8070665513.

ČERVENKA, Miroslav. *Struktura a smysl literárního díla: [sborník studií k 75. narozeninám Jana Mukařovského]*. Praha: Československý spisovatel, 1966.

DOLEŽEL, Lubomír. *Kapitoly z dějin strukturální poetiky: od Aristotela k Pražské škole*. Brno: Host, 2000. Strukturalistická knihovna. ISBN 8072940031.

ECO, Umberto. *Meze interpretace*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 8024607409.

ENGELS, Bedřich: *Původ rodiny, společného vlastnictví a státu*. Praha: Svoboda, 1948,

HAIČOVÁ, Eva, Jarmila PANEVOVÁ a Petr SGALL. *Úvod do teoretické a počítačové lingvistiky*. Praha: Karolinum, 2002. Učební texty / Univerzita Karlova. ISBN 8024604701.

HAUSENBLAS, Karel, Alena MACUROVÁ a Petr MAREŠ. *Od tvaru k smyslu textu: stylistické reflexe a interpretace*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 1996. ISBN 8085899140.

HAWKES, Terence. *Strukturalismus a sémiotika* [online]. Brno: Host, 1999 [cit. 2017-01-04]. Strukturalistická knihovna. ISBN 8086055620. Dostupné z: <http://alephuk.cuni.cz/CKIS-28.html>

HJELMSLEV, Louis. *O základech teorie jazyka*. Druhé, upravené a doplněné vydání (v Academii vydání první). Praha: Academia, 2016. Europa. ISBN 9788020026095.

HRABÁK, Josef a Vladimír ŠTĚPÁNEK. *Úvod do teorie literatury*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. Učebnice pro vysoké školy.

JAKOBSON, Roman a Tomáš GLANC. *Formalistická škola a dnešní literární věda ruská: Brno 1935*. Praha: Academia, 2005. ISBN 8020012117.

JAKOBSON, Roman, Krystyna POMORSKA a Stephen RUDY. *Language in literature*. Cambridge: Belknap Press of Harvard University Press, 1987. ISBN 0674510275.

JAKOBSON, Roman. *Poetická funkce*. Jinočany: H & H, 1995. Artes et litterae. Literárněvědná řada. ISBN 8085787830.

JANKOVIČ, Milan. *Cesty za smyslem literárního díla*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 9788088069041.

JANOVEC, Ladislav, Lucie BUŠOVÁ, Adéla ŘÍHOVÁ a Markéta ŠAMALOVÁ. *Jak používat čárku a další interpunkční znaménka*. Praha: Klett, 2006. Na co se často ptáte. ISBN 8086906760.

KUBÁČKOVÁ, Jana. *Generalizace a specifikace lexikálního významu v soudobém uměleckém překladu* [online]. 2009 [cit. 2017-01-04]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/75240>. Vedoucí práce Zuzana Jettmarová.

LAKOFF, George a Mark JOHNSON. *Metafory, kterými žijeme*. Vydání druhé. Brno: Host, 2014. Teoretická knihovna. ISBN 9788074911521.

LOEWENSTEIN, Bedřich W: *My a ti druzí*. Brno: Doplněk, 1997

LOEWENSTEIN, Bedřich: *O nacionalismu a revolucích*. Praha: Lidové noviny, 1991

MACURA, Vladimír, Karel KOUBA, Vít SCHMARC a Petr ŠÁMAL. *Šťastný věk (a jiné studie o socialistické kultuře)*. Praha: Academia, 2008. Šťastné zítřky. ISBN 9788020016690. Dostupné také z: http://toc.nkp.cz/NKC/200903/contents/nkc20081825670_1.pdf

MIKO, František. *Význam, jazyk, semióza: metodologické reflexe*. Nitra: Vysoká škola pedagogická v Nitre, 1994. Monografie, zborníky, štúdie, výzkumné materiály. ISBN 8088738555.

MÜLLER, Richard a Pavel ŠIDÁK. *Slovník novější literární teorie: glosář pojmů*. Praha: Academia, 2012. Literární řada. ISBN 9788020020482.

OTRUBA, Mojmír. *Znaky a hodnoty*. Praha: Český spisovatel, 1994. Orientace. ISBN 8020204644.

PAVERA, Libor a František VŠETIČKA. *Lexikon literárních pojmů*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2002. ISBN 8071821241.

PLESKALOVÁ, Jana, Marie KRČMOVÁ, Radoslav VEČERKA a Petr KARLÍK. *Kapitoly z dějin české jazykovědné bohemistiky*. Praha: Academia, 2007. ISBN 9788020015235.

PROPP, Vladimír Jakovlevič. *Morfologie pohádky a jiné studie*. Vyd. tohoto souboru 2. Jinočany: H & H, 2008. ISBN 9788073190859. Dostupné také z: http://toc.nkp.cz/NKC/200901/contents/nkc20081811756_1.pdf

PUCEK, Vladimír. *Korejská lidově demokratická republika*. Praha: Svoboda, 1975. Zeměmi světa.

SAUSSURE, Ferdinand de, Charles BALLY a Albert SECHEHAYE. *Kurs obecné lingvistiky*. Vyd. 3., upr., v nakl. Academia 2. Praha: Academia, 2007. Europa. ISBN 9788020015686. Dostupné také z: http://toc.nkp.cz/NKC/200804/contents/nkc20081791567_1.pdf

SCHMIEDTOVÁ, Věra. *Malý slovník reálií komunistické totality*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2012. ISBN 9788074221927.

SLÁDEK, Ondřej. *Český strukturalismus v diskusi*. Brno: Host, 2014. Strukturalistická knihovna. ISBN 9788072949694.

STRELKA, Joseph. P: *Literatura a politika*. Brno: CDK, 2001

VACHEK, Josef. *Lingvistický slovník Pražské školy*. Praha: Karolinum, 2005. Prameny k dějinám českého myšlení. ISBN 8024609339.

VEBEROVÁ, Veronika, Michal BAUER, Zdeněk BRDEK, Vladimír PAPOUŠEK a David SKALICKÝ. *Jazyky reprezentace*. Praha: Akropolis, 2012-. ISBN 9788087481677.

10.2 Prameny – monografie

DINER, Dan. *Porozumět dvacátému století*. 1. vyd. Brno: CDK (Centrum pro studium demokracie a kultury), 2010. 219 s. ISBN 978-80-7325-208-3.

HEJZLAR, Zdeněk a HODINOVÁ-SPURNÁ, Anežka. *Hrdinové korejské mládeže v boji za svobodu*. 1. vydání. Praha: Ústřední výbor Československého svazu mládeže, 1951. 23 stran
Hrdinové bojující Koreje. Překlad Vsevolod Sato a Zbyněk Kožnar. Vydání první. Praha: Naše vojsko, 1952. 112 stran, 12 nečíslovaných listů obrazových příloh. Hrdinové válek a revolucí; svazek 3.

Korea bojuje za svobodu. Praha: Rudé právo, [1950]. [34] s. Zrcadlo doby; čís. 16.

PATOČKA, Jan. *Kacířské eseje o filosofii dějin*. 3., opr. vyd. Praha: OIKOYMENH, 2007. 135 s. Oikúmené; sv. 136. ISBN 978-80-7298-275-2.

PULTR, Alois. *Hrdinná Korea*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1953. 32, [3] s. Edice přednášek pro osvětové besedy; Sv. 87.

SCHMITT, Carl. *Pojem politična: text z r. 1932 s předmluvou a se třemi korolárii*. Překlad Otakar Vochoč. 2. vyd. Praha: OIKOYMENH, 2013. 124 s. Knihovna novověké tradice a současnosti; sv. 51. ISBN 978-80-7298-491-6

WINTER, Kamil. *Americká agrese v Koreji: projev přednesený na protestním shromáždění masových organizací v Praze dne 20. července 1950*. Praha: Naše vojsko, 1950. 31 s. Vojensko-politická knihovna velitelského sboru; roč. 2. sv. 17.

10.3 Prameny – periodika

Budovat vlast a zajistit mír úkolem nás všech. Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové. Praha: Nakladatelství Lidová demokracie, 1950, r. 6, č. 187, s. 2

Nic nás neodvrátí od našeho cíle: Zajistit šťastný život našemu lidu. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1951, r. 67, č. 48, s. 8

Kdo nás bude následovat? Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1951, r. 67, č. 305, s. 1

Také v našem kraji vyjdeme všichni na pochod míru. Naše pravda: Orgán krajského vedení KSČ. Zlín: Okresní vedení KSČ ve Zlíně, 1951, č. 13, s. 2

Celý svět proti americké agresi. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 199, s. 2

Všechny mírumilovné národy na straně korejského lidu. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 151, s. 2

Pracující celého světa žádají: ruce pryč od Koreje. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 194, s. 1

Pracující lid světa rozhodněji čelí imperialistické útočnosti. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 175, s. 1

Široké lidové masy celého světa žádají mír a mírové urovnání korejské otázky. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 201, s. 2

Šlechtné ideje boje za mír stále hlouběji pronikají do všech zemí světa. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 156, s. 2

Výzva byra Světové rady míru k zesílení boje za světový mír. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1951, r. 67, č. 173, s. 5

Lid si musí mír vybojovat! Sokolské noviny: list Československé obce sokolské. Praha: Česká obec sokolská, 1952, č. 15, s. 2

A opět jiná tvář. Vlasta 1947, č. 31, s. 2.

Národy světa posílí bratrskou spolupráci za záchranu dětí. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 93, s. 1

Mír v Koreji, mír světu. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 149, s. 1

Na soud národů s americkými vrahy. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1952, r. 68, č. 71, s. 1 a 4

Neujdou soudu národů. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1952, r. 68, č. 94, s. 5

Lisynmanovští vrahové na soudu korejského lidu. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 126, s. 2

Vláda v USA je odpovědná za zločiny proti lidskosti. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 305, s. 2

Korejský lid zvítězí nad imperialistickými útočníky. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1951, r. 67, č. 148, s. 7

Protest proti používání bakteriologických zbraní americkými interventy v Koreji. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1952, r. 68, č. 65, s. 1-2

S největším rozhořčením protestujeme proti barbarství amerických imperialistů. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1952, r. 68, č. 67, s. 1

Fakta usvědčující zločince. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1952, r. 68, č. 77, s. 5

Proti politice provokací a svévole. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 193, s. 2

Kdo znemožňuje příměří v Koreji? Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1953, r. 69, č. 42, s. 5

Kazimíři se sami usvědčují. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1953, r. 69, č. 76, s. 5

Malá československá encyklopedie. 1. vyd. Praha: Academia, 1984-1987. 6 sv

Kdo vydělává na válce v Koreji. Obrana lidu: list Československé armády. Praha: Naše vojsko, r. 5, č. 191, s. 6

Krev a dolary. Sbor národní bezpečnosti: čtrnáctideník Sboru národní bezpečnosti. Praha: Ministerstvo vnitra, 1950, č. 15-16, s. 203

Zločinci v básnických kabátech. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 272, s. 2

Mír útočí na válku. Nová vlasta. Praha: Mona, 1953, č. 21, s. 3

Pokroková Amerika proti válce v Koreji. Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové. Praha: Nakladatelství Lidová demokracie, 1950, r. 6, č. 292, s. 2

Mohutná mírová demonstrace v New Yorku. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 181, s. 1

Prostí Američané jsou pro mír. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 252, s. 2

Američtí občané pro mír a demokracii v Koreji. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 234, s. 2

Americká veřejnost stále rozhodněji pro mír. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 242, s. 2

Filmový přehled. Praha: Ústřední půjčovna filmů, 16.9.1950, č. 33, s. 11

Americké pokusy o vylodění. Lidové noviny. Praha: Svaz československých spisovatelů, 3.9.1950, roč. 58, č. 207, s. 4

Hrubé porušení mezinárodního práva v Koreji. Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové. Praha: Nakladatelství Lidová demokracie, 1950, r. 6, č. 226, s. 3

Zabraňme barbarskému vyhlazování Koreje. Naše pravda: Orgán krajského vedení KSČ. Zlín: Okresní vedení KSČ ve Zlíně, 1952, č. 12, s. 5

Ženy nikdy nedopustí novou válku. Naše pravda: Orgán krajského vedení KSČ. Zlín: Okresní vedení KSČ ve Zlíně, 1951, č. 11, s. 2

Proti vyslání amerických vojsk do Koreje. Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové. Praha: Nakladatelství Lidová demokracie, 1950, r. 6, č. 174, s. 2

Barbarské válčení USA. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 186, s. 1-2

Pandit Nehru odsuzuje masové bombardování amerických imperialistů v Koreji. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 201, s. 2

Američtí interveni použili v Koreji opět plynu. Obrana lidu: list Československé armády. Praha: Naše vojsko, r. 5, č. 272, s. 11

Oč jim jde. Lidové noviny. Praha: Svaz československých spisovatelů, 6.8.1950, roč. 58, č. 183, s. 3

Rudé právo. Ústřední orgán Komunistické strany Československa. Praha: 4.8.1950, roč. 30–31, č. 183, s. 2

Korea včera a dnes. Lidové noviny. Praha: Svaz československých spisovatelů, 28.6.1950. roč. 58, č. 150, s. 3

Zastavte zločinnou válku v Koreji! Naše pravda. Orgán krajského vedení KSČ. Zlín: Okresní vedení KSČ ve Zlíně, 9.9.1950, č. 36, s. 8:

Vítězná politika míru a mezinárodní spolupráce. Lidové noviny. Praha: Svaz československých spisovatelů, 1.7.1951. roč. 59, č. 154, s. 4

Literární noviny. Praha: Svaz československých spisovatelů, 29.3.1952, roč 1, č. 8, s. 1

Z Valného shromáždění OSN. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 254, s. 2.

Korejský lid zvítězí nad imperialistickými útočníky. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1951, r. 67, č. 148, s. 7

Kdo znemožňuje příměří v Koreji. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1953, r. 69, č. 42, s. 5

K jednání o příměří v Koreji. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 193, s. 2

Průhledné úklady útočníků. Rovnost: list sociálních demokratů českých. Brno: J. Opletal, 1953, r. 69, č. 72, s. 5

Všechny zločinné plány imperialistů se roztrhají o nerozbornou hráz obránců míru. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 179, s. 1

Lisynman stále na scéně. Cesta míru: týdeník Krajského výboru Komunistické strany Československa v Liberci. Liberec: KV KSČ, roč. 1953, č. 29, s. 7

Na cestě agrese a války. Sbor národní bezpečnosti: čtrnáctideník Sboru národní bezpečnosti. Praha: Ministerstvo vnitra, 1950, č. 15-16, s. 203

Bída kráčí jižní Koreou. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 21, s. 1

Jsou horší než nacisté. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 62, s. 2

Síly lidu rozdrtí strůjce války v Koreji. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 149, s. 2

Americké zločiny v Koreji. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 119, s. 2

Právo a spravedlnost je na straně korejského lidu. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 238, s. 1-2

Široké lidové masy celého světa žádají mír a mírové urovnání korejské otázky. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 201, s. 2

Výzva SOF ke skončení intervence v Koreji. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 194, s. 1

Polská vláda proti americké intervenci v Koreji. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 194, s. 1

O dětech bohatýrské země. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 135, s. 6

Vedoucí činitelé USA jsou plně odpovědní za zločiny v Koreji. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 81, s. 2

Otřesné dokumenty o amerických zločinech v Koreji. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1951, r. 7, č. 131, s. 2

Korejský lid odsuzuje americkou agresi. Kim Ir-sen vrchním velitelem vítězné lidové armády. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 159, s. 2

Mandloňový květ. Nová vlasta. Praha: Mona, 1953, č. 5, s. 8-9

Otrokáři dvacátého století. Nová vlasta. Praha: Mona, 1953, č. 50, s. 6

Československá vláda protestovala u OSN. Práce [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1950, r. 6, č. 194, s. 1

Hrdinky korejského lidu. Nová vlasta. Praha: Mona, 1953, č. 26, s. 6